

Національний
технічний університет

**ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899**

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 ЕКОНОМІКА

кафедра економіки та економічної

кібернетики

НТУ «ДП»

Дніпро

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 ЕКОНОМІКА

За редакцією І.М. Пістунова

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

УДК 330
Т34

*Затверджено вченою радою як навчальний посібник
для студентів спеціальності 051 Економіка
(протокол № __ від __.__.2023).*

Рецензенти:

Н.К. Васильєва, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри інформаційних систем і технологій Дніпровського державного аграрно-економічного університету;

К.Ф. Ковальчук, д-р екон. наук, проф., декан факультету економіки та менеджменту Інституту промислових та бізнес технологій Українського державного університету науки і технологій.

Укладачі:

І.М. Пістунов, Д.В. Кабаченко, О.Ю. Приходченко, М.А. Демиденко, О.Ю. Чуріканова, І.Ю. Турчанінова, О.П. Денисенко.

Т34 Тлумачний словник зі спеціальності 051 Економіка / уклад.: І.М. Пістунов, Д.В. Кабаченко, О.Ю. Приходченко [та ін.] / за ред. І.М. Пістунова. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 202 с.

Подано термінів та понять у кількості 1515 термінологічних одиниць, що використовуються при викладанні дисциплін для студентів спеціальності 051 Економіка в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», які включають в себе не тільки економічні поняття, але й електронну комерцію, страхування, моделювання, оптимізацію, економетрику, тощо.

Всі терміни відсортовані в алфавітному порядку.

Призначено для студентів закладів вищої освіти.

Посібник базується на літературних джерелах вітчизняних та зарубіжних авторів та на досвіді викладання дисциплін за спеціальністю 051 Економіка в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка».

УДК 330

© І.М. Пістунов, Д.В. Кабаченко,
О.Ю. Приходченко, М.А. Демиденко,
О.Ю. Чуріканова, І.Ю. Турчанінова,
О.П. Денисенко, 2024

© НТУ« Дніпровська політехніка», 2024

Навчальне видання

Пістунів Ігор Миколайович
Кабаченко Дмитро Васильович
Приходченко Оксана Юріївна
Демиденко Михайло Андрійович
Чуріканова Олена Юріївна
Турчанінова Інна Юріївна
Денисенко Оксана Петрівна

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 ЕКОНОМІКА

Електронне видання

У редакції авторів

Підготовлено у НТУ «Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК №1842.
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.

АНГЛОМОВНІ ТЕРМІНИ

3D Printing – Технологія друкування тривимірних об'єктів з цифрових моделей.

3D –модель – Віртуальне представлення об'єкта у тривимірному просторі, що використовується для створення тривимірної графіки та анімації.

4K Resolution – Висока роздільна здатність відео та зображень, що складає 3840 на 2160 пікселів.

5G – П'яте покоління мобільних мереж, що забезпечує високу швидкість передачі даних та зниження затримки.

ACID (від англ. Atomicity, Consistency, Isolation, та Durability). Гарантує збереження цілісності бази даних; Банківська операція, яка полягає в переведенні коштів з одного рахунку на інший; Операція, угода, що супроводжується взаємними поступками.

AD Frequency – показник, який визначає середню частоту показу банера рекламодавця одному користувачу. Який визначається як відношення загального числа показів до числа унікальних користувачів: $AD\ Frequency = AD\ Impression / AD\ Reach$.

AD Impression – показник, який визначає загальне число зроблених Web-сайтом або видавцем показів того або іншого банера за певний час.

AD Reach – показник, який визначає число унікальних користувачів, яким був показаний банер (виключаються повторні рекламні звернення) за певний час.

ADSL – це технологія передачі даних, що дозволяє одночасно використовувати звичайну телефонну лінію одночасно для телефону і для швидкісного Інтернету. Телефонний та ADSL-канал не впливають один на одного. Можна одночасно завантажувати сторінки, отримувати пошту і розмовляти по телефону.

Agile –методологія – Гнучкий підхід до управління проектами, який передбачає ітеративну та інкрементальну розробку, з акцентом на співпрацю та взаємодію між командою проекту та клієнтом.

Algorithm – Структурований набір інструкцій або правил, які визначають послідовність операцій для вирішення конкретної задачі.

Artificial Intelligence (AI) – Галузь науки, що вивчає створення імітації розуму та інтелекту у комп'ютерних системах.

Augmented Reality (AR) – Технологія, що додає віртуальні об'єкти та інформацію до реального світу, за допомогою камери та дисплея пристрою.

BAS (Business Automation Software) – програма бухгалтерського обліку яка фактично за своїм інтерфейсом та принципом роботи схожа на 1С версія 8. Тому перехід на цю програму бухгалтерам, які раніше працювали на 1С здійснюється без додаткового перенавчання. Відміною від 1С є можливість утримувати всю базу даних бухгалтерії на віддаленому сервері.

BC (blind copy) – електронні адреси тих, кому направляються копії вашого листа, але основний одержувач листа, на відміну від CC не знатиме, що копії пішли ще комусь.

Big Data – Великі обсяги даних, які потребують спеціальних методів обробки та аналізу.

Blockchain – Розподілена система збереження та передачі інформації, яка гарантує безпеку, недоступність для змін та автентичність даних, що використовується для забезпечення безпеки та цілісності транзакцій в цифровій економіці.

Blockchain – Технологія розподіленого реєстру, що дозволяє зберігати та передавати інформацію в захищеному та недоступному для змін способі.

Bluetooth (англ. Bluetooth) – це технологія бездротового зв'язку, створена у 1998 році групою компаній: Ericsson, IBM, Intel, Nokia, Toshiba.

CC (carbon copy) – електронні адреси тих, кому направляються копії вашого листа. Адреси записуються через кому.

CD-ROM – пристрій для зчитування компакт-дисків. (CD)

CEO (англ. **chief executive officer**) – головний виконавчий директор найвища виконавча посада у компанії, організації або агенції.

CFR – правила Інкотермс. Перевезення вантажу до порту, зазначеного в договорі. Всі витрати з доставки, оплати страховки, розвантаження і перевалочних робіт при цьому покупець несе самостійно.

Chargeback – повернення платежу.

CIF – правила Інкотермс. Режим поставки комп'ютера, категорії CFR, проте оплата страхових внесків покладається на продавця.

CIP – правила Інкотермс. Режим доставки, практично аналогічний категорії CPT, різниця полягає в покладанні обов'язки по сплаті страховки на продавця.

Cloud Computing – Використання віддалених серверів та мережи для зберігання, обробки та обміну даними через Інтернет.

Cloud Storage – Зберігання даних на віддалених серверах через Інтернет, що дозволяє доступатися до них з будь-якого пристрою та місця.

Cookie (технічною мовою, файл HTTP cookie) – це невеликий файл, який зберігається веб-переглядачем. Він має вигляд рядка з цифр, літер і символів. Файл cookie реєструє вподобання користувача. Наприклад, пошукова система Google використовує їх, щоб запам'ятовувати, якою мовою користувач хоче бачити свої результати пошуку, англійською чи французькою, або чи хоче він використовувати фільтр Безпечного пошуку.

CPS (Cost Per Sale) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до числа здійснених залученими клієнтами купівель. Відмінність CPS від CPA та CPB є облік не тільки факту здійснення купівель, але й суми купівель. Відповідно, оплатою може бути не фіксована ціна дії, а відсоток від продажів.

CPT – правила Інкотермс. Оплата основної частини перевезення, тобто до точки прибуття, лежить на продавцеві, який, відповідно до договору, здійснює доставку товару перевізнику (витрати на страхові і митні збори, внески за імпорт і розмитнення товару на покупці).

CPUU (Cost Per Unique User) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до числа унікальних користувачів, які побачили рекламу, (виключаються повторні рекламні звернення). CPUU відображає вартість рекламного контакту з унікальним користувачем.

CPV (Cost-To-View) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до числа залучених відвідувачів. Визначає питому вартість одного відвідувача сайту фірми-рекламодавця. CPV може використатися як метод ціноутворення в Інтернет-рекламі у тому випадку, якщо рекламодавець веде розрахунок з видавцем, який розмістив рекламу, базуючись на числі відвідувачів, яких залучив видавець.

CRM-система (customer relationship management) – система повного циклу супроводу споживачів) – концепція забезпечення повного циклу супроводу клієнтів, що дозволяє консолідувати інформацію про клієнта і зробити її доступною усім підрозділам компанії, а також упорядкувати всі стадії взаємин з клієнтами – від маркетингу і продажу до післяпродажного обслуговування. Вона охоплює придбання, обслуговування й утримання клієнтів.

Cryptocurrency – Цифрова валюта, що використовує криптографію для забезпечення безпеки та контролю транзакцій.

CTI (click-to-interest) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення числа відвідувачів комерційного Web-ресурсу, залучених рекламою та зацікавлених сервером, до загального числа залучених рекламою відвідувачів.

CTR (Click-Through Rate) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення числа натискань на рекламне оголошення (кліків) до числа показів цього оголошення. CTR іноді називається «відгуком» або коефіцієнтом прохідності. Виражається у відсотках і є одним з найпопулярніших способів виміру ефективності реклами.

Cybersecurity – Заходи для захисту комп'ютерних систем та мереж від кібератак та зловмисного доступу.

CPA (Cost per Action)– показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до числа дій, які цікавлять рекламодавця, та зроблених залученою рекламою відвідувачами. Метод розрахунку CPA може використатися як метод ціноутворення у партнерських програмах, у тому випадку якщо рекламодавець веде розрахунок з видавцем, який розмістили рекламу, за конкретні дії залучених відвідувачів.

CPV (Cost Per Buy) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до числа притягнутих рекламою покупців-відвідувачів, які вибрали товар та оформили заявку або замовлення. Цей показник дозволяє оцінити ефективність рекламної кампанії з точки зору вартості, яку необхідно витратити на одну покупку. Чим нижчий показник CPV, тим менші витрати на рекламу потрібно для одного придбання.

CPE (Cost per Reach/Engagement) - це показник ефективності Інтернет-реклами, який вимірює вартість досягнення аудиторії або залучення користувачів через рекламну кампанію. Він розраховується, поділивши загальні витрати на рекламу на кількість досягнутих або залучених користувачів.

CPM (Cost Per Mille) – умовна позначка методу ціноутворення в рекламі, при якому її ціна обчислюється відносно тисячі показів рекламного носія. Цей вид ціноутворення найпоширеніший в Інтернет-рекламі.

CPC (cost per click) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення витрат на рекламу до тисячі кліків на

рекламному блоку. CPC може використатися як метод ціноутворення в рекламі у випадку оплати рекламодавцем безпосередньо за кліки на своїй рекламі.

CTB (Click-to-buy ratio) – показник ефективності Інтернет-реклами, який визначається як відношення числа відвідувачів комерційного Web-ресурсу, залучених рекламою та здійснивших купівлю, до загального числа залучених рекламою відвідувачів.

DAP – правила Інкотермс. Поставка товару до місця призначення з покладанням обов'язків по сплаті імпортного мита і податків на адресу держави-одержувача на покупця.

DAT – правила Інкотермс. Розподіл витрат між продавцем і покупцем: перший оплачує поставку до терміналу прибуття і експортні платежі і страхові збори, другий – митне очищення і решту транспортування до місця призначення.

Data Mining – Процес виявлення корисної інформації з великих обсягів даних, що допомагає виявляти патерни та тренди.

Data Privacy – Захист приватності та конфіденційності особистих даних користувачів.

DATE: (дата) – вставляється автоматично у текст електронного листа.

DBF–формат – формат файлів БД.

D-commerce (dynamical commerce) – динамічна комерція – це динамічне ціноутворення, яке дозволяє продавцям досягти найвищої прозорості операцій і проводити електронні транзакції на найвигідніших умовах.

DDP – правила Інкотермс. Доставка товару до місця призначення з покладанням витрат на продавця в повному обсязі.

Default Gateway – стандартний шлюз, який підказує, де шукати потрібну адресу.

Digital Advertising – Реклама, що використовує цифрові канали.

Digital Analytics – Збір, обробка та аналіз даних про активність користувачів.

Digital Asset – Електронний об'єкт, який має цінність.

Digital Authentication – Процес підтвердження ідентичності користувача.

Digital Content – Електронний вміст, такий як тексти, фотографії, відео тощо.

Digital Development – Процес впровадження та розвитку цифрових технологій.

Digital Disruption – Руйнування традиційних бізнес-моделей та індустрій через впровадження цифрових технологій.

Digital Diversification – Розширення бізнесу з використанням цифрових технологій.

Digital Divide – Розрив у доступі до Інтернету та цифрових технологій між різними групами людей або регіонами.

Digital Economy – Економіка, що базується на використанні цифрових технологій.

Digital Entrepreneurship – Заснування та управління бізнесом, що залежить від цифрових технологій.

Digital Footprint – Слід, який залишається користувачем в Інтернеті через його діяльність.

Digital Identity – Електронна інформація, що ідентифікує особу в Інтернеті.

Digital Innovation – Нововведення в галузі цифрових технологій.

Digital Literacy – Навички та знання, необхідні для використання цифрових технологій.

Digital Management System – Система, що дозволяє керувати та контролювати бізнес-процеси.

Digital Marketing – Використання цифрових каналів та інструментів для просування товарів та послуг.

Digital Marketplace – Електронна платформа для здійснення торгівлі товарами та послугами.

Digital Mobility – Здатність користувачів переміщатися та отримувати доступ до Інтернету з різних пристроїв.

Digital Payment – Електронний спосіб оплати товарів та послуг через Інтернет.

Digital Privacy – Захист особистої інформації користувачів в Інтернеті.

Digital Rights – Права користувачів в Інтернеті.

Digital Safety – Заходи, що мають на меті захист користувачів в Інтернеті.

Digital Signature – Електронний еквівалент рукописного підпису.

Digital Transformation – Впровадження цифрових технологій та зміна бізнес-моделей.

Digital Wallet – Електронний засіб зберігання грошей.

DoS-атака (від англ. Denial of Service – відмова від обслуговування) – здійснюється за допомогою відсилання великої кількості пакетів інформації на сервер, що атакується.

EBDIT – прибуток до відрахування амортизації.

EBIT – прибуток після відрахування амортизації.

EBT – прибуток після відрахування амортизації та процентних платежів.

E-commerce – Купівля та продаж товарів та послуг через Інтернет.

E-learning – Онлайн-навчання, що використовує Інтернет та цифрові технології для передачі знань та навичок.

Electronic Communication – Передача, обмін та спілкування електронними засобами.

Electronic Document Management – Система електронного зберігання, обробки та обміну документів.

Electronic Payment – Електронний спосіб оплати товарів та послуг.

E-loyalty – Ступінь відданості та задоволеності клієнта відносно електронних товарів або послуг.

E-wallet – Електронний засіб зберігання грошей, яке дозволяє здійснювати електронні платежі та транзакції.

Extranet - це комп'ютерна мережа, яка забезпечує обмін даними, співпрацю та комунікацію між різними організаціями, партнерами або зовнішніми сторонами. Extranet використовує технології Інтернету для забезпечення безпечного обміну інформацією з обмеженим доступом.

EXW – правила Інкотермс. «Самовивезення» або категорія перевезень, де точкою франко, тобто місцем переходу відповідальності від постачальника до одержувача, є безпосередньо склад продавця.

FAMT (Fully-automated machine translation) – повністю автоматизований машинний переклад;

FAS – правила Інкотермс. Доставка товару до судна покупця без відвантаження. Тягар оплати відвантаження і доставки лежить на одержувача.

FCA – правила Інкотермс. Режим, який зобов'язує продавця доставити товар до місця прийому його перевізником відповідно до умов договору (оплата експортних мит -обов'язок постачальника).

Finger – одержання інформації про користувачів вилученого комп'ютера.

FOB – правила Інкотермс. Відвантаження товару на судно, що належить покупцеві або оплачене їм, при цьому оплата частини доставки до терміналу входить в обов'язок продавця.

FROM: – (від кого) електронна адреса одержувача листа, наприклад pupkin@ab.com. Вставляється автоматично мейлером – програмою, що відправляє листи електронною поштою.

FTP (File Transfer Protocol) – протокол передачі файлів. Дає можливість абоненту обмінюватися двоїчними і текстовими файлами з будь-яким комп'ютером мережі. Установивши зв'язок з вилученим комп'ютером, користувач може скопіювати файл із вилученого комп'ютера на свій чи скопіювати файл зі свого комп'ютера на вилучений.

Gig Economy – Економіка, в якій виконавці праці пропонують свої послуги через онлайн-платформи та працюють на підставі тимчасових контрактів.

Gopher – найбільше широко розповсюджений засіб пошуку інформації в мережі Internet, що дозволяє знаходити інформацію з ключовим словом і фразам. Робота із системою Gopher нагадує перегляд змісту, при цьому користувачу пропонується пройти крізь ряд вкладених меню і вибрати потрібну тему. У Internet у даний час понад 2000 Gopher-систем, частина з яких є вузькоспеціалізованою, а частина містить більш різнобічну інформацію.

HAMT (Human-assisted machine translation) – машинний переклад при участі людини;

HTML–сторінка – файли, записані у спеціальних командах (тегах) текстом та посиланнями на малюнки або інші сторінки.

ICQ (гра слів від англійського I Seek You – "я тебе шукаю") – це програма, що дозволяє кожному користувачу Інтернету установити в будь-який конкретний момент, хто з його друзів по заданому списку (які також є клієнтами програми) приєднаний до мережі

IDLE – середовище розробки на мові Python, що поставляється разом з дистрибутивом.

Internet Analytics – Збір та аналіз даних про активність користувачів в Інтернеті.

Internet Anonymity – Можливість користувачів залишатися невідомими в Інтернеті.

Internet Banking – Надання банківських послуг через Інтернет.

Internet Censorship – Обмеження або контроль доступу до інформації в Інтернеті.

Internet Communication – Взаємодія між користувачами через Інтернет.

Internet Community – Група користувачів, що об'єднується в Інтернеті за спільними інтересами.

Internet Development – Розвиток Інтернету та його інфраструктури.

Internet Ecosystem – Комплекс взаємопов'язаних суб'єктів в Інтернеті.

Internet Explorer – браузер Інтернету

Internet Freedom – Принцип відкритого та незалежного доступу до інформації в Інтернеті

Internet Governance – Управління та регулювання Інтернету на рівні міжнародних та національних організацій.

Internet of Behaviors (IoB) – Концепція, що використовує дані з різних джерел для вивчення та передбачення поведінки користувачів.

Internet of Things (IoT) – Мережа фізичних об'єктів, що з'єднані через Інтернет та обмінюються даними.

Internet Privacy – Захист особистої приватності користувачів в Інтернеті.

Internet Protocol (IP) – Протокол передачі даних в мережах Інтернету.

Internet Rights – Права користувачів в Інтернеті, включаючи свободу виразу та доступ до інформації.

Internet Safety – Заходи для забезпечення безпеки користувачів в Інтернеті.

Internet Security – Захист від шкідливих атак та загроз в Інтернеті.

Internet Service – Послуги, доступні користувачам в Інтернеті, такі як електронна пошта, соціальні мережі тощо.

Internet Service Provider (ISP) – Постачальник послуг Інтернету.

Internet Startup – Молода компанія, що пропонує нові продукти або послуги на основі цифрових технологій.

Internet Transparency – Відкритість та доступність інформації про функціонування Інтернету та його правила.

Internet Usage – Використання Інтернету користувачами для різних цілей, таких як пошук інформації, спілкування, розваги тощо.

Intranet – це закрита для зовнішніх користувачів сукупність технологій локальної обчислювальної мережі організації, розроблених на основі технологій глобальної мережі Internet. Intranet – це по суті локальна мережа окремого підприємства.

Iptunnel – дає можливість доступу до сервера ЛВС NetWare з яким немає безпосереднього зв'язку по ЛВС, а мається лише зв'язок по мережі Internet.

IP-адреса (адреса інтернет-протоколу) – це номер, присвоєний пристрою, під'єднаному до Інтернету. Веб-сайти використовують її, щоб надсилати потрібну вам інформацію на ваш комп'ютер, а не на інший комп'ютер десь поблизу чи на іншому кінці світу. Оскільки ці номери присвоюються на підставі географічного розташування, IP-адресу часто можна використати для визначення країни, області й міста, з яких комп'ютер під'єднується до Інтернету. Однак на відміну від домашньої адреси, IP-адреси більшості користувачів присвоюються динамічно, тобто вони постійно змінюються.

Login – умовне ім'я в Інтернеті.

Lpq – мережний друк. Показує файли, що стоять у черзі на друк на мережному принтері.

Machine Learning – Галузь штучного інтелекту, яка досліджує алгоритми та моделі, які дозволяють комп'ютерам самостійно вчитися та вдосконалюватися.

Machine-to-Machine (M2M) – Взаємодія та обмін даними між пристроями без необхідності людського втручання.

МАНТ (Machine-assisted human translation) – переклад, здійснюваний людиною з використанням комп'ютера.

Mail (Email) – адреса електронної пошти, яка має наступну структуру: login@тип_адреси.країна. Типом адреси може бути: com – комерційна організація, edu – навчальний заклад, org – інша організація, mil – військова організація, gov – урядова організація. Країна позначається двома літерами, наприклад: ua – Україна, us – США, la – Латвія, pl – Польща, gb – Велика Британія. Для США частіше застосовуються позначення штатів, наприклад: ko – Колорадо, kn – Кентуккі.

M-commerce (Mobile commerce) – комерція з використанням послуг мобільного зв'язку.

Microsoft Outlook – інформаційна система, що допомагає вам зберігати дані й обмінюватися ними з іншими користувачами.

Mobile Internet – Доступ до Інтернету через мобільні пристрої, такі як смартфони та планшети.

Net Wampire – універсальний менеджер, якого ви можете використовувати, щоб знайти, список і завантажити файли з серверів Інтернету

Netscape Navigator – браузер Інтернету

NFS (Network File System) – розподілена файлова система. Дає можливість абоненту користатися файловою системою вилученого комп'ютера, як своєї власний.

Online Banking – Використання Інтернету для здійснення банківських операцій та управління фінансами.

Online Privacy – Захист приватності користувачів в Інтернеті, включаючи контроль над використанням їхньої особистої інформації.

Online Shopping – Купівля товарів та послуг через Інтернет.

Open Source – Концепція розробки програмного забезпечення, при якій вихідний код відкритий та доступний для усіх.

Page Composer – програми створення веб-сторінок

Ping – перевірка доступності віддаленої ЕОМ по мережі.

PPP (Point to Point Protocol) – протокол з точки на точку,

Pump & Dump ("збільшити і скинути") – метод заснований на "вкиданні" в електронні ЗМІ (можливо, за допомогою "злому" новинних сайтів) завідомо неправдивої інформації, наприклад новини про підготовлюваний поглинаний невеликої компанії транснаціональним гігантом. Шахрай заздалегідь купує великий пакет акцій компанії, що поглинається. Ажіотажний попит, викликаний цією новиною, спричинить завищення ціни на папери компанії, і шахрай продасть їх на піку попиту.

Quantum Computing – Галузь обчислювальної технології, що використовує квантові біти для виконання складних обчислень.

REGEX – створює чергу викачування

Remote Learning – Навчання на відстані, коли студенти отримують знання та спілкуються з викладачами через Інтернет.

Remote Work – Виконання роботи з віддаленого місця, за допомогою Інтернету та цифрових інструментів зв'язку.

Rexec (Remote Execution) – виконання однієї команди на віддаленій UNIX-машині.

Robotic Process Automation (RPA) – Використання програмного забезпечення та роботів для автоматизації повторюваних рутинних процесів.

Rsh (Remote Shell) – віддалений доступ. Аналог Telnet, але працює тільки в тому випадку, якщо на вилученому комп'ютері стоїть ОС UNIX.

SCM-система (Supply Chain Management – система повного циклу супроводу постачальників) – це інтегрована система планування й управління

процесами постачання, яка забезпечує координацію і контроль діяльності всіх учасників ланцюжка постачання.

Search Engine Optimization (SEO) – Оптимізація веб-сторінок для покращення їхнього рейтингу та видимості у пошукових системах.

SEO (Search Engine Optimization) – процес оптимізації веб-сторінок та веб-сайтів з метою покращення їх видимості та рейтингу в пошукових системах, таких як Google, Bing, Yahoo тощо. Оптимізація здійснюється з урахуванням алгоритмів пошукових систем, які визначають, які сторінки показуватимуться у результатах пошуку та в якому порядку.

SLIP (Serial Line Internet Protocol) – протокол для серійного підключення

Social Media – Веб-платформи та додатки, що дозволяють користувачам обмінюватися інформацією та спілкуватися між собою.

Social Networking – Взаємодія та спілкування користувачів в онлайн-середовищі за допомогою соціальних мереж.

SUBJECT: (або SUBJ) – тема вашого листа. Інколи, щоб не писати в тексті вдруге цю тему, пишуть просто subj. Наприклад, якщо темою листа є купівля комп'ютера, то пишуть : “Куплю subj, не гірше за пентіум–2”.

SWIFT – міжнародна банківська система електронних платежів.

Talk – дає можливість відкриття "розмови" з користувачем віддаленої ЕОМ. При цьому на екрані одночасно видний текст, що вводиться, і відповідь вилученого користувача.

T-commerce (Televigion commerce) – комерція з використанням інтерактивного цифрового телебачення.

TCP/IP – множина комунікаційних протоколів, що визначають, як комп'ютери різних типів можуть спілкуватися між собою.

Telnet – віддалений доступ. Дає можливість абоненту працювати на будь-якій ЕОМ мережі Internet як на своїй власній. Тобто запускати програми, змінювати режим роботи і т.д.

TO: (кому) – електронна адреса одержувача листа, наприклад ekit@ngau.ua.

U-commerce (universal commerce) – універсальна комерція – це можливість здійснювати комерційні дії електронним пристроєм у будь-який час.

URL(Uniform Resource Locator) – стандартизована адреса певного ресурсу (як–от документ або зображення) в інтернеті.

User Experience (UX) – Враження, яке користувач отримує взаємодіючи з веб-сайтом, додатком чи іншим цифровим продуктом.

V-commerce (Voice commerce) – голосова комерція. Це автоматизовані транзакції в Інтернет, які здійснюються через голосові портали за допомогою комп'ютера або телефону завдяки голосовим командам. Голосові портали, наприклад брокерські системи, можуть керувати домашніми пристроями через Інтернет.

Video Conferencing – Організація зустрічей та комунікації між користувачами з різних місць за допомогою відеозв'язку через Інтернет.

Virtual Assistant – Програмне забезпечення або робот, що надає допомогу та виконує завдання на основі голосових або текстових команд користувача.

Virtual Currency – Електронна валюта, яка існує тільки в електронній формі, наприклад, криптовалюта.

Virtual Reality (VR) – Технологія, що створює імітацію реального середовища через використання віртуального світу та спеціального обладнання.

WAIS – ще більш могутній засіб одержання інформації, чим Gopher, оскільки воно здійснює пошук ключових слів у всіх текстах документів. Запити посилаються в WAIS на спрощеній англійській мові. Це значно легше, ніж формулювати їх мовою алгебри логіки, і це робить WAIS більш привабливою для користувачів–непрофесіоналів.

Wearable Technology – Пристрої та гаджети, які можна носити на собі, які поєднують функціональність електронних пристроїв зі зручністю та мобільністю.

Web Design – Процес створення та оформлення веб-сторінок та веб-інтерфейсів з урахуванням естетичних та функціональних аспектів.

Web Development – Процес створення та підтримки веб-сайтів та веб-додатків.

Webster – мережна версія тлумачного словника англійської мови.

Web-сайт – HTML-сторінка, розміщена для представлення інформації про ту чи іншу фірму або особу.

Whois – адресна книга мережі Internet. По запиті абонент може одержати інформацію про приналежність вилученого комп'ютера, про користувачів.

Wi-Fi – Бездротова технологія, що дозволяє підключатися до Інтернету безпосередньо через бездротову мережу.

WinSock – програми, що з'єднують Інтернет з Windows.

WWW – система для роботи з гіпертекстом. Потенційно вона є найбільш могутнім засобом пошуку. Гіпертекст з'єднує різні документи на основі заздалегідь заданого набору слів. Наприклад, коли в тексті зустрічається нове чи слово поняття, система, що працює з гіпертекстом, дає можливість перейти до іншого документу, у якому це чи слово поняття розглядається більш докладно.

YaHoo, Rambler, Torba, Brama – пошукові сервери

Off-line – дослівно означає “вимкнути з лінії”. Для глобальних мереж це означає такий режим роботи сервера, коли він, отримавши інформацію від клієнта: чекає сеансу зв'язку з потрібним йому сервером, що лежить на маршруті передачі повідомлення.

On-line – режимі роботи, в яких всі сервери в мережі водночас підтримують зв'язок із усіма іншими серверами, або мають можливість негайно: за запитом клієнта, встановити цей зв'язок.

Абандон (фр. Abandon) – відмовлення страхувальника від своїх прав на застрахований об'єкт (судно, вантаж) на користь страховика при одержанні від нього повної страхової суми.

Абстрактні системи – системи з об'єктів, що існують лише в думці людини: поняття, ідеї, гіпотези, плани і тому подібне.

Авансовані витрати (Prepaid expenses) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets). Інші поточні активи (Other current assets)

Аварійне пошкодження – пошкодження у вигляді порушення форми (геометричних розмірів, цілісності конструкції матеріалу виготовлення) КТЗ або його складника, що мало місце внаслідок зовнішнього механічного контакту з іншим КТЗ чи іншою перешкодою, визначеною згідно з Правилами дорожнього руху.

Аватар (Інтернет) – графічне зображення користувача, або його ігровий персонаж.

Автобус – КТЗ, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння більше ніж дев'ять з місцем водія включно.

Автокореляцією залишків - вплив фактору часу, який виражений у кореляційній залежності між значеннями залишків за поточний і попередній моменти часу.

Автомобіль – колісний транспортний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії, має не менше чотирьох коліс, призначений для руху безрейковими дорогами і використовується для перевезення людей та (чи) вантажів, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт.

Автомобіль вантажний – автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів.

Автомобіль легковий – автомобіль, який за своєю конструкцією і внутрішнім обладнанням призначений головним чином для перевезення людей та їхнього багажу і в якому розміщено не більше дев'яти місць для сидіння включно з місцем водія.

Автомобільний транспортний засіб – КТЗ (автобус, вантажний та легковий автомобілі, причіп, напівпричіп), який використовується для перевезення пасажирів, вантажів або виконання спеціальних робочих функцій.

Авторизація – керування рівнями та засобами доступу до певного захищеного ресурсу, як в фізичному розумінні (доступ до кімнати готелю за карткою), так і в галузі цифрових технологій (наприклад, автоматизована система контролю доступу) та ресурсів системи залежно від ідентифікатора і пароля користувача або надання певних повноважень (особі, програмі) на виконання деяких дій у системі обробки даних).

Авторська винагорода – плата творцю (винахіднику, автору) за використання об'єкта права інтелектуальної власності, розмір якої визначається договором з урахуванням положень нормативно–правових актів з питань інтелектуальної власності.

Авуари (фр. Avoir) – синонім "активи" (кошти, векселі, акредитиви, цінні папери, рахунки в банках і т.п.) – частина страхового балансу.

Агент – юридична чи фізична особа, котра здійснює певні операції за дорученням іншої особи (принципала) за його рахунок і від його імені, а також забезпечує підготовку операцій без права підпису контракту.

Агентські операції на біржі полягають у дорученні підприємства брокерській конторі укласти від його імені і за його рахунок угоди щодо закупівлі сировини, матеріалів, обладнання й товарів, а також реалізації виробленої готової продукції. Агент, який працює в брокерській конторі підприємства, є його представником, діє від його імені та за його рахунок.

Адаптивні системи – системи, які реагують зміни зовнішнього середовища та здатні пристосовуватися до них.

Адендум (лат. Addere) – письмове доповнення до раніше укладеного договору страхування і перестраховування, у якому містяться погоджені між сторонами зміни до раніше обумовлених умов цих договорів.

Адміністрування баз даних – Процес управління, підтримки та оптимізації баз даних, включаючи резервне копіювання, відновлення, моніторинг продуктивності та захист даних.

Аквизиція – професійна робота страхового агента і страхового брокера по залученню нових договорів страхування фізичних і юридичних осіб у страховий портфель.

Аквізитор (лат. Acquisitor) – страховий чи агент брокер (маклер), що займається залученням (аквизицією) нових страхувальників. див. Страховий агент, Страховий брокер

Акредитив – форма оплати в міжнародній торгівлі, при якій банк виконує роль гаранта оплати за товари або послуги, забезпечуючи безпеку для продавця та покупця.

Актив страховика – майно страховика в грошовому вираженні (основні засоби і позаоборотні активи, фінансові вкладення, матеріали, кошти в касі, на розрахунковому рахунку, цінні папери й ін.), частина бухгалтерського балансу.

Актуарієм (actuarius) у Древньому Римі називалася офіційно призначена людина, що записував рішення Сенату і щодня вів у ньому запису дебатів. Актуарії традиційно відігравали головну роль у страхуванні життя. Фахівець в області актуарних розрахунків.

Актуарні розрахунки – сукупність економіко–математичних і ймовірнісно–статистичних методів розрахунків тарифних ставок. Актуарні розрахунки являють собою процес, у ході якого визначаються витрати, необхідні на страхування даного об'єкта. За допомогою Актуарних розрахунків визначаються собівартість і вартість послуги, що робиться страховиком страхувальнику. У більш узагальненій формі Актуарні розрахунки можна

представити як систему математичних і статистичних закономірностей, що регламентують взаємини між страховиком і страхувальниками.

Акциз (фр. Accise) – вид непрямого податку на товари масового споживання (чай, горілку, тютюн, машини і т.д.) і послуги.

Акції – цінні папери, які випускають підприємства з метою розширення старого виробництва або початку нового. Характеризуються номінальною вартістю та ринковою вартістю. Перша визначається емітентом, а друга – на торгах вторинного фінансового ринку. Ринкова вартість залежить від суми дивідендів, що їх виплачує емітент. Сума дивідендів залежить від доходу підприємства. Привілейовані акції мають таку гарантію і виплата дивідендів по ним здійснюється у перше чергу.

Акціонерна страхова компанія – форма організації страхового фонду на основі централізації коштів шляхом продажу акцій. Найбільш розповсюджений тип страховика в ринковій економіці. Розрізняють А.с.к. відкритого і закритого типу. а також по напрямках діяльності — прями страховики і перестраховальники (перестраховальні компанії), у тому числі спеціалізовані й універсальні.

Акціонерне страхове товариство (АСТ) (Joint Stock Company) – основна організаційна форма проведення страхування в капіталістичних країнах. Основним капіталом Товариства є акціонерний капітал, формований за рахунок випуску (емісії) і реалізації акцій. Існують два види АСТ: закриті і відкриті (публічні). **У закритих АСТ** акції поширюються тільки між акціонерами і можуть бути іменними. Вони не служать об'єктом купівлі–продажу, але можуть перепоступатися іншим особам з дозволу членів АСТ. **У відкритих АСТ** акції можуть вільно продаватися, купуватися, котируватися на біржі (котирування акцій – ціна. по якій вона може бути продана на чи біржі ринку цінних паперів).

Акція(фр. Action) – емісійний цінний папір, що закріплює права її власника (акціонера) на отримання частини прибутку акціонерного товариства у

вигляді дивідендів, на участь в управлінні акціонерним товариством і на частину майна, що залишається після його ліквідації.

Алгебра логіки – Джорджу Булю, який досліджував **логіку висловів** (почало ХІХ в). Вислови будуються над множиною $\{B, \dots, 0, 1\}$, де B – не порожня множина, над елементами якої визначено три операції: \neg *заперечення* – унарна операція, тобто операція з однією змінною. \wedge *кон'юнкція* – бінарна операція, тобто операція з двома змінними. \vee *диз'юнкція* – бінарна операція. А також дві константи — логічний нуль **0** і логічна одиниця **1**. Об'єкти з двома можливими станами характеризуються булевими змінними, які здатні приймати лише два різні значення. Для позначення цих двох значень зазвичай використовуються цифри 0 і 1 або букви Б (БРЕХНЯ) та І (ІСТИНА). Д. Буль позначив це як true і false. Тому частіше всього використовуються саме такі слова англійської мови. Відносини між булевими змінними представляються булевими функціями, які подібно до числових функцій можуть залежати від однієї, двох і, взагалі n змінних (аргументів). Запис $y = f(x_1, x_2, \dots, x_n)$ означає, що y — функція аргументів x_1, x_2, \dots, x_n . Найважливіша особливість булевих функцій полягає в тому, що вони, як і їх аргументи, приймають свої значення з двоелементної множини $(0,1)$, або $\{I, B\}$, тобто характеризуються одним з двох можливих станів. Основними в двозначній логіці є наступні три функції. *Заперечення* – функція $y = f(x)$ що приймає значення 1, коли $x = 0$, і значення 0, коли $x = 1$; вона позначається $y = \bar{x}$ (читається «не x »). *Диз'юнкція* – функція, що приймає значення 0 тоді і тільки тоді, коли обидва аргументи мають значення 0; вона позначається $y = x_1 \vee x_2$ (читається « x_1 або x_2 »). В інших випадках вона дорівнює 1. *Кон'юнкція* – функція, що приймає значення 1 тоді і тільки тоді, коли обидва аргументи мають значення 1; вона позначається $y = x_1 \wedge x_2$ (читається « x_1 та x_2 »). В інших випадках вона дорівнює 0.

Алгебраїчна система (алгебраїчна структура) – в математиці це не порожня множина з заданим на ній набором операцій та відношень, що задовольняють деякій системі аксіом.

Алгоритмом імітації – це алгоритм, який відтворює функціонування системи, за допомогою комп'ютерної програми називається алгоритмом імітації.

Алімент – переданий перестраховальний інтерес.

Альтернативне використання – можливі варіанти використання нерухомого майна, які відрізняються від існуючого використання та розглядаються під час аналізу найбільш ефективного використання об'єкта оцінки.

Амортизація (знецінення) – це втрата вартості майна в порівнянні з вартістю нового майна. Амортизація за ознакою її виникнення поділяється на фізичну, функціональну та економічну (зовнішню); регулярні відрахування з доходів підприємства на оновлення основних засобів (обладнання).

Аналіз Стекельберга виконується, коли одна або обидві фірми вважають, що вплив випуску однієї фірми на випуск іншої фірми відсутній. Рівновага Стекельберга $q_1 = \frac{a-c}{2b}$ $q_2 = \frac{a-c}{4b}$, де q – обсяг випуску продукції.

Нерівновага Стекельберга: $q_1 = q_2 = \frac{a-c}{(5/2)b}$, при якому обидві фірми отримують менший прибуток, чим при рівновазі Курно. Ця ситуація більше відповідає практиці.

Аналогія – це умовивід, в якому за подібністю двох чи кількох предметів в одних ознаках роблять висновок про їхню подібність в інших ознаках.

Аналогове моделювання – це таке моделювання, коли модель і об'єкт мають різну фізичну природу, але процеси, що відбуваються в моделі, описуються тими ж математичними співвідношеннями, що і в об'єкті, що вивчається. Як приклад можна послатися на вивчення механічних коливань за допомогою електричної системи, що описується тими ж рівняннями, що і механічна система.

Андеррайтер (англ. underwriter – гарант, страхувальник) – компанія або інша юридична особа, яка здійснює управління процесом розміщення цінних паперів та їхнього розподілу на ринку цінних паперів; особа, уповноважена страховою чи компанією синдикатом приймати на страхування ризику.

Анімація – Процес створення ілюзії руху шляхом відтворення послідовності зображень.

Аннуїтет (ньому. Annuitat) – договір, по якому страхувальник чи відразу вроздріб платить страховику страхові внески, а потім страховик протягом визначеного терміну виплачує страхувальнику деяку гарантовану суму (ренту).

Аномалійне виявлення – Процес виявлення незвичайних або відхиляючихся від норми патернів або подій в наборі даних, що можуть бути потенційно цікавими або важливими.

Антагоністична гра – елемент теорії ігор в якій розглядається ситуація, коли виграш одного гравця означає програш іншого. Така гра описується однією платіжною матрицею гри, де сума зі знаком «+» означає виграш першого гравця, а зі знаком «-» – його програш, який дорівнює виграшу другого гравця.

Антидемпінгові заходи – заходи, прийняті країною для захисту свого внутрішнього ринку від ввезення товарів з низькими цінами, що можуть завдати шкоди внутрішнім виробникам.

Антимодальний розподіл - розподіл, що мають посередині не максимум, а мінімумом.

Арбітражисти – грають на географічній різниці в цінах на різних ринках, при цьому враховуючи витрати на транспортування, зберігання, витрати в дорозі, зниження якості продукції.

Аргумент – положення, положення за допомогою якого обґрунтовується теза.

АРМ – автоматизоване робоче місце.

Архівування даних – Процес збереження даних, які вже не активно використовуються, на довгострокове зберігання для звільнення простору та забезпечення вимог щодо зберігання даних.

Асиметрія – показник, який визначає зміщення ознаки в сукупності відносно її середньої величини. Додатна асиметрія – це зрушення розподілу у бік позитивних відхилень, від’ємна, у бік негативних.

Асоціативні правила – Статистичні правила, які виявляють зв'язки та асоціації між різними елементами або подіями в наборі даних.

Аукціон – конкурсний спосіб організації торгівлі, згідно з яким купівля/продаж здійснюється брокером/дилером у заздалегідь визначений час методом нагромадження та одночасного виконання замовлень на купівлю і продаж товарів або безперервного виконання замовлень, поданих в усній чи письмовій формі, за ціною протягом торговельної сесії.

Аутентифікація - це процес, за допомогою якого користувач надає облікові дані, які дозволяють визначити його / її в якості законного користувача.

Аутсайтери (Outsiders) – страхові компанії, брокерські фірми і т.п. Аутсайтери не є членами відповідних страхових союзів, асоціацій і не впливають у своїй діяльності можливим тарифним угодам, виступаючи як конкуруючу сторону.

Б

Багатовимірний аналіз – Аналіз даних, що включає дослідження залежностей та взаємозв'язків між багатьма змінними або атрибутами у наборі даних.

Багатокритеріальні оптимізаційні задачі – Лише в окремих випадках мета, яку особа, що ухвалює рішення (ОУР) прагне досягти в планованій їй операції, вдається описати за допомогою одного кількісного показника. Різноманіття цілей ОУР адекватніше може бути описане за допомогою деякої сукупності часткових критеріїв (ч–критеріїв), що характеризують ступінь досягнення окремих цілей. Суперечливий характер цілей обумовлює, як правило, і суперечність ч–критеріїв. З формальної точки зору це призводить до того, що свої екстремальні значення ч–критерії одержують в різних точках області допустимих рішень (ОДР) – D_x . Отже, ОУР приймаючи рішення, завжди повинен йти на компроміс, в розумних межах допускаючи погіршення значень одних ч–критеріїв в ім'я поліпшення значень інших. Рішення, що приймається ОУР із залученням сукупності ч–критеріїв, називатимемо компромісним, раціональним або просто рішенням ОУР. Основна ідея обґрунтування і ухвалення рішення ОУР в умовах багатокритеріальності полягає в послідовному звуженні ОДР D_x до мінімальних розмірів, що полегшує ухвалення остаточного рішення ОУР. Першим, найістотнішим кроком в цьому напрямі буде звуження ОДР D_x до деякої підмножини $D_x^p \subset D_x$.

Багатокутник розподілу (або полігон розподілу) – графічне представлення розподілу частот або ймовірностей для дискретної випадкової величини. По осі абсцис відкладаються можливі значення випадкової величини, а по осі ординат імовірності цих значень. Отримані точки сполучаються відрізками прямих.

Багатонаціональні корпорації – це концерни або трести, які є міжнародними за масштабами й особливостями об'єднання міжнародних коштів.

База даних – Структурована колекція даних, яка організована та доступна для зберігання, управління та маніпулювання даними з метою задоволення інформаційних потреб.

База даних (БД) – набір пов'язаних таблиць, запитів, форм, звітів, макросів і модулів. У BASE база даних являє собою єдиний файл з розширенням .MDB.

База оцінки – комплекс методичних підходів, методів і оцінних процедур, які відповідають певному вигляду вартості майна. Для визначення бази оцінки враховуються мета оцінки та умови використання її результатів.

База роялті – показник господарської діяльності, який використовується для визначення величини роялті.

Базис – це різниця між ціною товарів на реальному ринку в конкретному місці й часі та ціною товару на ф'ючерсному ринку. Базис буває нульовим, позитивним і негативним. При позитивному базисі ціни реального товару перевищують ціни ф'ючерсного. При негативному – навпаки. Нульовий базис маємо у разі рівності обох ринків.

Базова комплектність КТЗ – комплектність КТЗ серійного виготовлення без додаткового обладнання і конструкційних складових частин спеціального (додаткового) призначення.

Баланс бухгалтерський (ББ) (також **балансовий звіт, баланс**) — звіт про фінансовий стан підприємства на певну дату, який показує у грошовому еквіваленті його господарські засоби (активи) та джерела їх утворення (зобов'язання і власний капітал). Бухгалтерський баланс (офіційна форма звітності № 1) відображує запаси (залишки) *на певний момент часу*, на відміну від звіту про фінансовий стан підприємства (форма № 2) та звіту про рух грошових коштів (форма № 3), які відображують зміни *за певний період часу*. Балансовий звіт формується з сальдо рахунків бухгалтерського обліку - дебетових сальдо активних

рахунків, кредитових сальдо пасивних рахунків і дебетових і кредитових сальдо активно-пасивних рахунків.

Банер (від англ. banner – прапор, транспарант, розтяжка) – це рекламний графічний блок, зв'язаний гіперпосиланням з Web-сайтом, який він рекламує. Перехід за гіперпосиланням називається «перехід за банером» або «клік». Зазвичай, банер виглядає як прямокутна картинка або текст.

Банерна реклама – це форма реклами, що використовується для просування товарів, послуг або інформації за допомогою банерів, тобто графічних зображень або рекламних повідомлень, розміщених на веб-сайтах, соціальних мережах, мобільних додатках або інших електронних платформах.

Бартер – форма торгівлі, при якій товари або послуги обмінюються без використання грошей, зазвичай на основі взаємних потреб та домовленостей між підприємствами або країнами.

Бездокументарна форма цінного паперу – рахунок, зроблений зберігачем, який є підтвердженням права власності на цінний папір.

Безконтактні карти – пластикові карти, що передають свої дані у безпосередній «близькості» (як правило, декілька сантиметрів) до зчитуючого пристрою.

Безпека – це стан, при якому відсутня можливість причинення шкоди потребам і інтересам суб'єктів відносин.

Безперервна випадкова величина - це величина, яка має незліченну множину можливих значень, що суцільно заповнюють деякий проміжок.

Безповторна вибірка – це вибірка, якщо взятий об'єкт до генеральної сукупності не повертається.

Бекап – Копія даних, створена з метою відновлення в разі втрати або пошкодження основної бази даних.

Бекбон (Backbone) – загальна, первинна лінія зв'язку первинних провайдерів. Оплата за Інтернет – погодинна або за місяць, без обмежень в часі користування.

Бенефіціар (від фр. *benefice* – прибуток, вигода) – фізична або юридична особа, якій призначена грошова виплата, одержувач грошей.

Бізнес – певна господарська діяльність, яка провадиться або планується для провадження з використанням активів цілісного майнового комплексу.

Бізнес для адміністрації (Business to Administration, B2A) – взаємодія бізнесу і адміністрації, що включає ділову взаємодію комерційної структури з державною організацією, починаючи від місцевої влади і закінчуючи міжнародною організацією.

Бізнес для бізнесу (Business to Business, B2B) – маркетинговий термін в економіці, що означає обмін товарами, послугами або інформацією (чи їхній продаж) між компаніями і не включає в цей процес кінцевого фізичного споживача товару чи послуги; на сьогоднішній день найбільший ринок е-комерції.

Бізнес для споживача (Business to Consumer, B2C) – неформальний термін, що означає процес взаємодії компанії – (юридичної особи) (Business) з кінцевим споживачем - фізичною особою (Consumer), що має на меті продаж товарів, послуг або інформації;

Бізнес-портал – потужний Web-сайт з функціями комплексної системи, яка надає повний спектр послуг для ведення бізнесу в мережі багатьом клієнтам (як корпоративним, так і індивідуальним підприємцям).

Бізнес-процес – це сукупність операцій, що взаємопов'язуються між собою, процедур, за допомогою яких реалізується конкретна комерційна (підприємницька) мета діяльності компанії в рамках організаційної структури, при цьому функції структурних підрозділів та їх відношення між собою заздалегідь чітко визначені і зафіксовані.

Білінг (англ. *billing* - складання рахунку) – в деяких видах бізнесу, зокрема в телекомунікаціях - автоматизована система обліку наданих послуг, їх тарифікації і виставляння рахунків для оплати. У сфері телекомунікацій білінг офіційно іменується «Автоматизована Система Розрахунків»

(АСР). В Інтернет-комерції послуга прийому до оплати рахунків, як правило, за пластиковими картами.

Біржа – постійно діючий ринок масових замінних цінностей, який функціонує за визначеними правилами у конкретному місці та призначений час. Як класичний інститут ринкової економіки, біржу слід розглядати в організаційному, економічному та юридичному аспектах її діяльності.

Біржі з продажу реального товару – здійснюється купівля–продаж реального товару, який є в наявності або буде виготовлений у визначений термін.

Біржова сесія – це офіційний час роботи біржі, що встановлюється біржовим комітетом, упродовж якого укладаються угоди.

Біржова спекуляція – це засіб одержання прибутку в процесі біржової ф'ючерсної торгівлі, що базується на відмінностях у динаміці цін ф'ючерсних контрактів у часі, просторі й на різні види товарів.

Біржова угода – це угода купівлі–продажу або угода про взаємну передачу прав і обов'язків щодо біржового товару, допущеного до обігу на біржі.

Біржова яма – це восьмикутний поміст із заглибленням у центрі, звідки й виникла назва „яма”. Для кожного виду товару є своя яма, на різних сходинах якої знаходяться брокери, що купують та продають товари.

Біржовий інвестиційний фонд (англ. exchange-traded fund, ETF) – індексний фонд, паї (акції) якого торгуються на біржі. Структура ETF повторює структуру обраного базового індексу. На відміну від індексного ПФа, з акціями ETF можна робити всі ті ж самі операції, які доступні для звичайних акцій у біржовій торгівлі. У цьому основна перевага ETF перед ПФ – операції по акціях ETF можуть відбуватися протягом всього торгового дня, і їх ціна змінюється залежно від активності учасників ринку. Фактично ETF є новим видом цінних паперів, які виконують роль сертифіката емісії на портфель акцій, облігацій, біржових товарів.

Біржове котирування – це виявлення й фіксування середніх, об'єктивних цін на товари, що представлені на біржу, на основі цін угод (оплачених цін)

за спеціальною методикою, а також інша ринкова інформація, що характеризує кон'юнктуру ринку.

Біржовий кліринг – це кліринг між учасниками біржової торгівлі, заснований на встановленні того, хто, кому і в які строки повинен заплатити гроші та поставити біржовий товар.

Біржовий ринок – це торгівля цінними паперами на фондових біржах, це завжди організований ринок цінних паперів, оскільки торгівля на ньому проводиться точно за правилами біржі й тільки між біржовими посередниками.

Біржові жести – система умовних знаків (сигналів), поширених у біржовій практиці. Полягає у змінненні положення долонь і пальців брокера, торканні підборіддя і лоба, аби в такий спосіб позначити вид, ціну та кількість товару, призначеного для купівлі–продажу.

Біржові індекси – це середні або середньозважені показники курсів цінних паперів, як правило акцій, які найбільш стисло відображають інформацію про стан і динаміку фондового ринку. Біржові індекси є цифровими статистичними показниками, що виражають послідовні зміни певних явищ.

Біржові операції – це операції з підготовки механізму біржової купівлі–продажу стандартизованих масових товарів, цінних паперів, золота і валюти, а також строкових контрактів із зазначеними активами.

Біржові товари – це однорідні за сортом і цінністю знеособлені товари масового виробництва і споживання, причому загальновизнані їх типи (стандарти, марки), що мають постійні характеристики і цілком визначену ціну. Визначальною рисою біржового товару є відповідність певному зразку, стандартів.

Бітмапа – Графічний формат, що представляє зображення як масив пікселів.

Бланк – очищення всіх полів на екрані.

Блок–схеми обчислювального процесу (англ. block scheme, flowchart, block diagram, flow diagram; нім. Block–schema) – це представлення алгоритму

розв'язування або аналізу задачі за допомогою геометричних елементів (блоків), які позначають операції, потік, дані тощо. Блок вхідних та вихідних даних прийнято позначати паралелограмом, блок обчислень (обробки) даних – прямокутником, блок прийняття рішень – ромбом, еліпсом – початок та кінець алгоритму.

Бонус (лат. Bonus) – знижка із суми страхової премії в абсолютних величинах, відсотках чи проміле, що надає страховик за оформлення договору страхування на особливо вигідних для нього умовах. Величина Б. відбивається в страховому полісі. В американській страховій практиці Б. називається рабат.

Бордеро (фр. Bordereau) – перелік прийнятих на страхування і підметів перестраховуванню ризиків. Б. видається цедентом перестраховальникові в терміни, зазначені в договорі перестраховування.

Браузер – програма: яка інтерпретує HTML–сторінки для представлення їх у вигляді документу.

Брокер (Broker) – компанія чи окрема особа, що виступає посередником між страхувальником і страховиком. По своєму статусі є представником страхувальника і повинен підшукати йому страховика, що забезпечує гарантоване відшкодування збитку при настанні страхового випадку. Комісійну винагороду брокер одержує від страховика і несе перед ним відповідальність за сплату внесків. Інститут брокерів особливо розвинений у Великобританії; посередник, який виступає як агент у стосунках між продавцем і покупцем, купуючи товар (цінні папери) за ціною, визначеною клієнтом.

Брокер у біржовому кільці – член біржі або його представник, який пройшов відповідне кваліфікаційне випробовування. Укладає угоди безпосередньо у біржовому кільці як для себе, так і за дорученням за винагороду у вигляді комісійних.

Брокер, що представляє – незалежний агент, який приймає замовлення від клієнтів на укладення біржових угод, але сам не веде їх рахунків і не бере гроші чи цінності як сплату депозиту або маржі, а передає їх комісійним домам.

Брокери – фізичні особи, зареєстровані на біржі відповідно до її статуту, обов'язки яких полягають у виконанні доручень членів біржі, котрих вони представляють, щодо здійснення біржових операцій шляхом підшукування контрактів і поданні здійснюваних ними операцій для реєстрації на біржі.

Брокерські операції на біржі полягають у посередництві між продавцями і покупцями з метою надання їм допомоги в здійсненні угод із реальним товаром і на певний строк. В укладених біржових угодах брокер не є стороною договору (біржового контракту), а лише забезпечує посередницькі функції.

Брутто–премія (Gross premium) – сума страхових внесків (платежів, премій), обчислена по брутто–ставці.

Брутто–ставка (Gross rate) – повна тарифна ставка страхового внеску, що представляє суму нетто–ставки, що забезпечує виплати при страхових випадках, навантаження і надбавки до нетто–ставки, що призначається для покриття непередбачених витрат, витрат на проведення попереджувальних заходів, на ведення справи і формування планового прибутку. див. Тарифна ставка.

Будівлі – земельні поліпшення, в яких розташовані приміщення, призначені для перебування людини, розміщення рухомого майна, збереження матеріальних цінностей, здійснення виробництва тощо.

Бухгалтерська проводка – це відображення суми господарської операції в обліку за дебетом одного рахунку (чи субрахунку) і за кредитом іншого рахунку (чи субрахунку).

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для

прийняття рішень; це система спостереження, контролю та керівництва за процесами формування фінансових.

В

Валідація – це процес перевірки або підтвердження достовірності, правильності або ефективності чогось. У контексті програмування та інформаційних технологій, валідація використовується для перевірки коректності або придатності даних, систем, алгоритмів або інших елементів програмного забезпечення. Цей процес може включати перевірку формату, логічної правильності, відповідності вимогам або інших критеріїв, щоб забезпечити якість і надійність продукту або послуг.

Валовий дохід – сукупне надходження коштів, які очікується отримати від реалізації прав, пов'язаних з об'єктом оцінки.

Валовий прибуток (Gross profit) – рахунок ЗП. Різниця між доходами та витратами.

Валютна біржа – постійно діючий центр із проведення операцій купівлі–продажу іноземної валюти.

Валютне регулювання – діяльність держави та уповноважених нею органів, спрямована на регламентацію міжнародних розрахунків і порядок здійснення операцій із валютними цінностями.

Валютний курс – співвідношення обміну двох грошових одиниць різних країн.

Валютний ринок – а) підсистема валютних відносин у ході операцій купівлі–продажу іноземних валют і платіжних документів в іноземних валютах; б) інституційний механізм (сукупність установ і організацій – банків, валютних бірж, інших фінансових інститутів), що забезпечує функціонування валютних ринкових механізмів.

Варіанта – це числова характеристика ознаки, для дослідження якої робиться вибірка.

Варіаційний ряд (дискретний варіаційний ряд) – варіанти, що записані до таблиці у зростаючому (спадаючому) порядку.

Варіація дискретної випадкової величини – відношення середнього квадратичного відхилення до математичного сподівання.

Вартість – еквівалент цінності об'єкта оцінки, виражений у вірогідній сумі грошей.

Вартість відтворення – визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) в сучасних умовах нового об'єкта, який є ідентичним об'єкту оцінки.

Вартість заміщення – визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта, подібного до об'єкта оцінки, який може бути йому рівноцінною заміною.

Вартість ліквідації – вартість, яку очікується отримати за об'єкт оцінки, що вичерпав корисність відповідно до своїх первісних функцій.

Вартість нормо–години ремонтно–відновлювальних робіт регіональна – вартість, що отримана шляхом спостережень вартісних значень нормо–години ремонтно–відновлювальних робіт КТЗ певної моделі на спеціалізованих підприємствах автомобільного сервісу в регіоні.

Вартість проекту – Сума коштів, ресурсів та зусиль, необхідних для виконання проекту від початку до завершення, включаючи витрати на матеріали, працю, обладнання та інші ресурси.

Вартість реверсії – вартість об'єкта оцінки, яка прогнозується на період, що настає за прогнозним.

Вартість у використанні – вартість, яка розраховується виходячи із сучасних умов використання об'єкта оцінки і може не відповідати його найбільш ефективному використанню.

Вбудовані приміщення – приміщення, що є частиною внутрішнього об'єму будівлі.

Вбудовано–прибудовані приміщення – приміщення, частина внутрішнього об'єму яких є частиною внутрішнього об'єму основної будівлі, а інша частина – прибудованою.

Ввізне мито – збір, який сплачується при ввезенні товарів до країни, зазвичай на підтримку внутрішнього виробника або захисту внутрішнього ринку.

Веб-переглядач – програма у вашому комп'ютері, за допомогою якої ви відвідуєте веб-сайти. Популярними веб-переглядачами є Windows Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, Safari, Opera та www.whatbrowser.org.

Векселедавець (емітент векселя) – юридична або фізична особа, яка видала вексель.

Векселетримач – юридична або фізична особа, якій належить простий вексель.

Векселя до оплати (Notes payable) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Векторна графіка – Графічний формат, що представляє зображення як математичні об'єкти, такі як лінії і криві.

Величина втрати товарної вартості – умовна величина зниження ринкової вартості КТЗ, відновленого за нормативними вимогами після пошкодження, порівняно з ринковою вартістю подібного непошкодженого КТЗ.

Венчурний акселератор – більшою мірою сервісна компанія, що надає допомогу підприємствам-початківцям, у наступних сферах: консультаційні послуги з підготовки бізнес-плану, маркетингу і позиціонування проекту, виведення на ринок; сприяння в процесі ознайомлення потенційних інвесторів з даними підприємствами; інші види сервісу, які необхідні компанії-початківцю і за які вона розплачується власними акціями.

Венчурний портал – Інтернет-сайт, об'єднуючий досвідчених Інтернет-підприємців, консультантів та інвесторів. Цей сайт дозволяє підприємцям надати інвесторам свої бізнес-плани, отримати допомогу в їхньому доопрацюванні, а інвесторам – знайти хороші можливості для інвестування.

Вербальна інформація – Інформація, послана відправником з використанням слів

Версія (модифікація) КТЗ – сукупність дорожніх транспортних засобів одного типу, які належать до однієї моделі і не мають відмінностей у таких характеристиках, як: колісна база; маса без водія й експлуатаційних рідин; маса у спорядженому стані; повна маса; навантаження на кожну вісь за повної маси; робочий об'єм двигуна; максимальна потужність; тип коробки передач, кількість передач та їхні передатні числа; передатне число головної передачі; верхня та нижня межі радіусів котіння шини для кожної осі; кількість місць для сидіння.

Вертикальні або галузеві інкубатори – інкубатори, що спеціалізуються на «вирівнюванні» компаній, що належать одному вертикальному ринку, наприклад, ринку мобільної комерції.

Вибіркова сукупність (вибірка) – сукупність випадково взятих об'єктів генеральної сукупності.

Вибіркове середнє або середнє арифметичне – це є один з основних показників центральної тенденції в статистиці. Воно використовується для опису типового значення вибірки або підмножини даних. Вибіркове середнє обчислюється шляхом додавання всіх значень у вибірці і поділення на кількість спостережень.

Вивізна декларація – документ, який подається експортером до митниці з метою реєстрування товару для його вивезення за межі країни.

Видалення – тимчасове видалення / оновлення записів в загальному списку

Викачування – безперервне отримання інформації з Інтернету

Виконання запитів – Процес створення та виконання запитів до бази даних для отримання певних даних, виконання обчислень або змін в базі даних.

Використання вірусів – метод шахрайство і пошкодження комп'ютерних систем доступно в даний час не тільки професійним програмістам, але і людям, що володіють лише поверхневими знаннями в цій сфері. Багато в чому це обумовлено доступністю самих шкідливих програм і наявністю

простої технології їх створення.

Випадкова величина – це величина, яка в результаті досвіду може приймати те чи інше значення, яке невідомо заздалегідь. Випадкові величини бувають дискретними або неперервними.

Виплата відсотків (Interest expenses) – рахунок ЗП. Відсотки по борговим зобов'язанням кредиторам сплачуються до виплати податків.

Вираз – є основним засобом підтримки виконання багатьох операцій Microsoft BASE. Вираз представляє комбінацію символів, ідентифікаторів, операторів і значень, що дає певний результат.

Виробник КТЗ – фізична або юридична особа, що відповідає за перетворення складових частин в єдине працездатне ціле, тобто за складання КТЗ і однозначність його ідентифікаційного номера.

Виробнича функція (функція виробництва) – економіко-математичне рівняння, яке пов'язує між собою випуск продукції і ресурси. $q = f(x)$, де q – обсяг випуску продукції. Виробнича функція використовується для аналізу впливу різних сполучень факторів на об'єм випуску у конкретний момент часу (статистичний варіант) і для аналізу, а також прогнозування в різні моменти часу (динамічний варіант) на різних рівнях економіки.

Виробничий комплекс – це група підприємств, які об'єднані виконанням єдиної господарської функції та взаємопов'язані тісними виробничими відносинами так, що вилучення компонентів або порушення зв'язків між ними перешкоджатиме виконанню господарських функцій.

Виробничі запаси ('Non-merchandise Inventories) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Висновок (вивідне судження) – судження, здобуте внаслідок осмислення повної системи вихідних суджень.

Високоліквідні цінні папери (Marketable ecurities) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Виторг від реалізації (Sales Revenue) – рахунок ЗП.

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Витрати аквизиційні – виробничі витрати страхового Товариства, зв'язані з залученням нових страхувальників і висновком нових страхових договорів за посередництвом страхових агентів.

Витрати інкасаційні – витрати, зв'язані з обслуговуванням готівкового грошового обороту надходження страхових платежів. Це витрати на виготовлення бланків квитанцій про прийом страхових платежів і облікових регістрів (книг, відомостей, довідок і т.п.).

Витрати ліквідаційні – витрати по ліквідації збитку, заподіяного страховим випадком. До них відносяться витрати на оплату праці ліквідаторам (особам, що займаються ліквідацією збитку), понятим, судові витрати, поштово–телеграфні витрати і витрати по виплаті страхового відшкодування.

Витрати на відтворення – поточна вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта в сучасних умовах, яка ідентична об'єкту оцінки, визначена на дату оцінки.

Витрати організаційні зв'язані з заснуванням страхового Товариства. Вони відносяться до активів страховика, тому що є інвестиціями.

Витрати проекту – Розрахована сума коштів, витрачених на виконання проекту на певному етапі або за певний період часу.

Витрати управлінські можуть бути підрозділені на загальні витрати керування і витрати по керуванню майном. Управлінські витрати непропорційні зібраним страховим платежам. Велика частина їх залежить від рівня зайнятості в даному страховому товаристві. При оцінці рентабельності окремих видів страхування основне значення має сума управлінських витрат.

Вихідні дані – документи, в яких містяться характеристики об'єкта оцінки.

Вихідні показники – ті показники системи, зміни яких викликають вихідну дію або вихідний сигнал, або самі є такою дією або сигналом.

Виходи – елементи системи, які здійснюють дію або передають сигнал в іншу систему.

Відкриті (незамкнуті) системи – ті системи, які з певною регулярністю і певним чином обмінюються з навколишнім середовищем речовиною, енергією або інформацією. Вони називаються відкритими (незамкнутими) по якомусь з цих ознак (відкриті для енергії, відкриті для інформації, для речовини).

Відкриті біржі – біржі, що передбачають участь у торгах як постійних членів, так і бажаючих, які придбали відповідне право. Бувають двох типів: „ідеально” відкриті біржі та відкриті біржі змішаного типу.

Відновлювальний ремонт – комплекс операцій щодо відновлення справності або роботоздатності КТЗ чи його складника(ів) та відновлення їхніх ресурсів. Ремонт здійснюється методами відновлення чи заміни складових частин.

Відновна вартість – визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта, аналогічного об'єкту оцінки, який може бути рівноцінною заміною.

Відновна вартість для цілей оренди – залишкова вартість відтворення (заміщення) або ринкова вартість земельних поліпшень, що застосовуються та визначаються в порядку, встановленому Національними стандартами №1 та №2.

Відносна база даних – тип бази даних, який використовує відносини (таблиці) для організації даних, забезпечуючи зв'язки між різними елементами і можливість виконувати операції об'єднання, сортування та фільтрації даних.

Відносна частота - це відношення частоти варіанти до об'єму вибірки, причому, сума усіх відносних частот дорівнює 1.

Відношення дивіденду до ринкової вартості акцій – коефіцієнт, що відбиває інтереси власників.

Відношення позикового капіталу до загальної суми активів – коефіцієнт, що відбиває інтереси довгострокових кредиторів. Демонструє, яка частка активів підприємства фінансується за рахунок довгострокових позик.

Відповідальність цивільна – передбачений законодавством вид відповідальності громадян і організацій перед третіми особами (фізичними і юридичними), яким може бути заподіяний збиток унаслідок якої-небудь чи дії бездіяльності того, хто заподіяли шкоду.

Візуалізація даних – графічне відображення даних та структур для полегшення їх розуміння, виявлення закономірностей та показу взаємозв'язків між даними.

Вікно БД – основне вікно, за допомогою якого в BASE здійснюється перегляд або конструювання об'єктів БД.

Вікно діалогу – форма, що належить додатку Windows або створена в BASE, яка дозволять користувачеві вводити інформацію.

Вільне ціноутворення означає, що ціни на товар устанавлюються відповідно до попиту та пропозиції в результаті конкуренції та з метою визначення справедливої ринкової ціни.

Вірогідна сума грошей – найбільша сума грошей, яку може отримати продавець і яку може погодитися сплатити покупець.

Віртуальна база даних – логічна абстракція, яка поєднує дані з різних джерел, таких як реляційні бази даних, інші типи баз даних або навіть файлові системи, щоб забезпечити єдину точку доступу до даних.

Вірус – комп'ютерна програма, здатна копіювати сама себе та заражати комп'ютер.

Вірусний маркетинг – це методичні принципи, характерні для e-mail-маркетингу, які засновані на заохоченні людини до передачі маркетингового повідомлення іншим особам та створенні потенціалу для експонентного росту впливу цього повідомлення.

Власник цінних паперів – особа, яка має право власності на цінні папери відповідно до закону та договору управління майном.

Властивість – атрибут або характеристика об'єкта.

Внесок постійний (фіксований) – страхові внески, що з часом не змінюються, а залишаються постійними.

Внесок поточний – являє собою частину від загальних зобов'язань страхувальника стосовно страховика, тобто є частиною одноразової премії. Сума поточних внесків по даному виді страхування буде завжди більше одноразового внеску. Це витікає із втрат прибутку страховика при розстрочених поточних внесках.

Внесок річний (премія). Одноразовий страховий внесок звичайно вноситься по договорах, що має річний термін дії. У цьому випадку можна говорити про річний страховий внесок (премії), сума якого обумовлена договором, що укладається. Річний внесок неподільний і по теорії актуарних розрахунків завжди більше одноразового внеску. В особистому страхуванні виділяють термінові і довічні річні страхові премії. Терміновими називаються ті страхові внески, що сплачуються протягом визначеного проміжку часу. Довічні страхові внески сплачуються щорічно, поки живий страхувальник.

Внесок розстрочений страховий – одноразові страхові внески підрозділяються на річні з урахуванням економічних можливостей страхувальника зробити їхню сплату. У свою чергу річний внесок може бути розділений на рівні частини (щомісячний, кварталний, піврічний).

Внутрішнє робоче середовище – це сайт, що дозволяє здійснювати колективну роботу дистанційно віддалених підрозділів співробітників.

Внутрішньодержавна платіжна система – платіжна система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу коштів виключно в межах України.

Внутрішня ціна – це різниця між ринковою ціною продукції й ціною угоди на опціон.

Впроваджений об'єкт – документ (джерело), що зберігається всередині іншого документа (приймача).

Вторинні дані – це дані, що використовуються у статистиці, але спочатку збиралися для інших цілей. Це рутинні записи про діяльність фірм, офіційні статистичні звіти є вторинними даними

Вузол – це територіальне сполучення об'єктів, які відіграють певну роль у розвитку даної території.

Вхідні показники – показники системи, які змінюються в результаті вхідної дії або сигналу.

Входи – елементи системи, до яких прикладені вхідні дії або на які поступають вхідні сигнали.

Г

Гантограма – Графічне представлення графіка виконання проекту, яке відображає послідовність та тривалість робіт, залежності та місце завершення проекту.

Гарантійне зобов'язання – документ, який видається поручителем кредиторю для забезпечення своєчасної сплати належної суми від боржника. Гарантійне зобов'язання припиняється після сплати всієї суми, зазначеної в гарантійному листі.

Гарантія (фр. *garantie*, від *garantir*) – забезпечувати, захищати) – передбачене законом або договором зобов'язання, в силу якого особа (фізична або юридична) несе відповідальність перед кредиторами повністю або частково в разі невиконання або неналежного виконання зобов'язання боржником.

Гарячі клавіші (Hot keys) – група клавіш, одночасне натискання яких викликає дію, аналогічну певному пункту меню текстового редактора, електронних таблиць чи файл-менеджера. Кількість таких сполучень близько сотні. Найбільш популярні: Ctrl + A – відмітити весь текст або список файлів, Ctrl + S – зберегти файл на жорсткому диску, Ctrl + C – копіювати відмічений фрагмент тексту або файли, Ctrl + V – вставити відмічений фрагмент тексту або файли у місце, де стоїть курсор, Ctrl + R – вирізати відмічений фрагмент тексту або файли, Ctrl + Home – відмітити текст або список файлів від курсора до початку списку, Ctrl + End – відмітити текст або список файлів від курсора до кінця списку, Shift + Home – відмітити рядок тексту від курсора до початку рядка, Shift + End – відмітити рядок тексту від курсора до кінця рядка, Ctrl + = – створити нижній індекс, Ctrl + Shift + = – створити верхній індекс, Ctrl + B – зробити відмічений текст жирним, Ctrl + I – зробити відмічений текст курсивом, Ctrl + U – зробити відмічений текст підкресленим. Повторне використання тих же клавіш

скасовує попередню дію. Також можна скористатися клавішами зробити відмічений текст жирним Ctrl + Z – скасувати попередню дію, Ctrl + Y – скасувати попереднє скасування.

Генеральна сукупність – це сукупність об'єктів, відносно яких проводиться дослідження та з яких можна зробити вибірку.

Гетероскедастичність – це статистичне поняття, яке відноситься до нерівномірності дисперсії помилок в регресійній моделі. В ідеальному випадку, в регресійній моделі дисперсія помилок (різниця між спостережуваними значеннями та прогнозованими значеннями) повинна бути постійною (гомоскедастичною). Однак, в реальних даних може спостерігатися гетероскедастичність, коли дисперсія помилок змінюється залежно від значень змінних.

Гіперлінк – посилання на іншу веб-сторінку

Гранична система страхового забезпечення – відшкодуванню підлягають тільки відносно великі збитки, що виходять за межі припустимих. На практиці зустрічається вкрай рідко.

Графічний дизайн – Процес створення візуальних матеріалів, таких як логотипи, постери, рекламні банери і т.д.

Графічний інтерфейс користувача (ГІК) – це сукупність засобів спілкування користувача з БД. Він містить: систему панелей управління (кнопкові форми); меню користувача, включаючи і контекстне меню користувача; панелі користувача інструментів; різного роду кнопки.

Грошовий потік – сума прогнозованих або фактичних доходів від діяльності (використання) об'єкта оцінки.

Групування даних – Процес розбиття набору даних на групи або кластери на підставі подібності або взаємозв'язків між об'єктами.

Д

Дані – інформація, оброблена і представлена у формалізованому вигляді для подальшої обробки.

Дата закінчення дії опціону – останній день, коли опціон може бути виконаний (як правило, це третя п'ятниця кожного місяця).

Дата інвентаризації – дата, на яку проводиться інвентаризація майна підприємства. Дата інвентаризації у випадках приватизації (корпоратизації) збігається з датою оцінки. При цьому датою оцінки є останнє число місяця.

Дата оцінки – дата (число, місяць і рік), на яку проводиться оцінка майна та визначається його вартість.

Дата попередньої інвентаризації необоротних активів – дата (будь-яке число місяця), на яку проводиться інвентаризація необоротних активів з метою складення їх основного переліку для проведення незалежної оцінки з метою підготовки передавального балансу. Попередня інвентаризація проводиться до дати оцінки.

Дата складання звіту – дата складання звіту про оцінку.

Дебетно-кредитна картка – поєднання можливостей перших дебетної та кредитної карт. До моменту витрачення коштів на карті-рахунку картка є дебетовою. Як тільки кошти витрачено, відбувається кредитування клієнта на необхідну суму в рамках установлених лімітів. Своєчасне погашення кредитної заборгованості робить можливим продовження кредиту клієнту.

Дебетова картка – пластикова картка, власник якої повинен наперед внести на свою карту-рахунок у банку-емітенті деяку суму. Розмір цієї суми визначає ліміт доступних держателю карти коштів.

Дебіторська заборгованість (Accounts receivable) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Дедалінг – Процес визначення та призначення термінів та строків виконання робіт у проєкті з урахуванням часових обмежень та пріоритетів.

Делікт – правопорушення, що служить підставою для позову по збитках при відсутності контракту.

Демонстрація – форма логічного зв'язку між тезою і аргументом, процес аргументації.

Денормалізація – Техніка в базі даних, при якій структура таблиць модифікується для зменшення зв'язків між ними, з метою підвищення швидкодії та спрощення запитів.

Депозит (Deposit) – грошова сума, внесена на спеціальний рахунок у банку з метою одержання прибутку.

Дерево рішень – Графічна модель, що використовується для прийняття рішень, в якій кожен вузол представляє питання або вибір, а кожне гіллясте ребро відображає можливі варіанти відповіді або результати.

Державна казначейська служба України (Казначейство) – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, бухгалтерського обліку виконання бюджетів; казначейська служба забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунка, відкритого у Національному банку; обслуговує кошти фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, інших клієнтів та кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; виконує судові рішення. Тобто, всі обов'язкові платежі підприємство здійснює через цю службу.

Державна регіональна політика – це політика держави, спрямована на організацію національного простору відповідно до обраної стратегії розвитку країни.

Державна служби зайнятості України – має функції виконавчої дирекції Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та її робочих органів. У зв'язку з цим, крім реалізації державної політики зайнятості населення, Державна служба зайнятості також здійснює виплату матеріального забезпечення та надання соціальних послуг із страхування на випадок безробіття і контролює використання роботодавцями та безробітними коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Детермінована (визначена) система – система, складові якої, об'єкти або частини, і зв'язки між ними функціонують таким чином, який точно передбачений.

Дефект – невідповідність вимогам виробника та (або) законодавства заданої або очікуваної вимоги, яка стосується КТЗ (зокрема відремонтованого), його складника, включаючи невідповідність вимогам безпеки.

Дефектування – технологічний процес оцінювання технічного стану об'єкта дослідження після часткового чи повного розбирання КТЗ (складової) з контролем параметрів (характеристик) та сортуванням складників на групи відповідно до ступеня їх придатності.

Дефляційний ризик – імовірність втрат, які може понести суб'єкт економіці в результаті зменшення грошової маси в обігу через вилучення частини надлишкових коштів, в т.ч. шляхом підвищення податків, облікової процентної ставки, скорочення бюджетних витрат, зростання заощадження і т.д.

Джобер – фірма, яка скуповує великі партії товарів для швидкого перепродажу з метою гри на підвищенні або зниженні цін, курсів акцій, валют.

Диверсифікація – один із методів зменшення ризику економічної діяльності, при якому інвестиції здійснюються у декілька проектів, які кореляційно не пов'язані поміж собою.

Диверсифікованість (лат. Diversus) — розширення активності великих страхових суспільств за рамки основного бізнесу. Д. – найважливіша складова частина структури страхового ринку. Чим більше напрямків діяльності в страховика, тим вище рівень Д. Виділяють відносну Д. і безвідносну Д., тобто не зв'язану з основною діяльністю страхового Товариства.

Дивіденд (Dividend) – частина прибутку акціонерній страховій компанії, що підлягає розподілу за результатами діяльності страховика за рік між власниками акцій відповідно до їхньої кількості і вартості.

Дивіденди по привілейованим акціям (Preferred stock dividends) – рахунок ЗП. Сплачуються після сплати податків та боргів.

Дизайн інтерфейсу – Процес створення взаємодії між користувачем і комп'ютерною програмою через елементи інтерфейсу.

Дилер – посередник у широкому розумінні цього слова, безпосередньо бере участь у процесі укладення угод, вкладаючи власний капітал та приймаючи на себе всі ризики.

Дилерські операції на біржі полягають в укладанні угод із реальним товаром, угод на певний строк і опціонних угод від свого імені та за свій рахунок у процесі здійснення біржових спекуляцій, що ґрунтуються на різниці в цінах.

Динамічне програмування – це математичний метод пошуку оптимального управління, спеціально пристосований до багатокрокових процесів. В наш час практично не використовується, оскільки розвиток комп'ютерної техніки дозволяє звести цю задачу до задачі математичного програмування.

Динамічні системи – системи, в яких показники, що характеризують стан елементів, змінні в часі, а зв'язки між елементами – динамічні.

Дисконтування – визначення поточної вартості грошового потоку з врахуванням його вартості, що прогнозується на майбутнє.

Дискретна модель – математична чи імітаційна модель, змінні якої приймають тільки дискретні значення, тобто змінюються від одного значення до іншого і не приймають проміжних значень (наприклад, модель, що прогнозує рівні запасів організації, ґрунтуючись на відвантаженнях, які змінюються, і платежах). Протилежність: неперервна модель.

Дискретні випадкові величини - це тип випадкових величин у теорії ймовірності, які приймають лише окремі значення з певного обмеженого набору. Значення дискретної випадкової величини можуть бути обмежені певним набором цілих чисел або складатися з окремих пунктів на числовій осі.

Дискримінантний аналіз – використовується для ухвалення рішення про те, які перемінні розрізняють (дискримінують) дві або більш виникаючі сукупності (групи). Наприклад, економіст може записати різні характеристики подібних типів (груп) підприємств, щоб потім провести аналіз дискримінантної функції, що щонайкраще розділяє типи або групи.

Дисперсійний аналіз факторів соціально-економічних систем – Завданням дисперсійного аналізу є вивчення впливу одного або декількох чинників на дану ознаку. Часто дослідник має у своєму розпорядженні не одну вибірку даних, а декілька.

Дисперсія – показник, що характеризує розсіювання значень ознаки щодо його середньої величини $D_X = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N X_i^2 - M_X^2$, де X_i – окреме значення ознаки; M_X – середня арифметична ознаки; N – число значень ознаки.

Дистрибутив – файл, що містить команди, необхідні для встановлення програми на ваш комп'ютер.

Діагностування – технологічний процес оцінювання технічного стану об'єкта дослідження без його повного розбирання за сукупністю виявлених діагностичних чинників із заданою точністю.

Дійсна вартість майна для цілей страхування – вартість відтворення (вартість заміщення) або ринкова вартість майна, визначені відповідно до умов договору страхування.

Довгострокові кредити банків (Bank term loan payable) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до довгострокових зобов'язань (noncurrent liabilities)

Довгострокові фінансові вкладення (Long - term investments) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Доведення – це обґрунтування істинності певного положення з допомогою інших положень шляхом побудови відповідного міркування.

Довідкові служби (Directory Services) – Інтернет-служби, що забезпечують отримання відомостей про потенційних партнерів, а також цікавлять товарах і послугах.

Довіритель – юридична або фізична особа, яка передає третій особі належні йому повноваження власника щодо переказних векселів відповідно до умов укладеного між ними договору.

Довірчій інтервал прогнозу – найбільше і найменше можливе значення прогнозованого параметра для наперед заданої величини довірчої ймовірності.

Договір купівлі-продажу – правовий документ, угода між покупцем і продавцем, який встановлює умови та узгоджує права та обов'язки сторін щодо купівлі та продажу товарів або послуг.

Договір на брокерське обслуговування – це документ, що являє собою угоду (договір) між брокерською конторою і клієнтом, в якій клієнт доручає, а брокерська фірма зобов'язується укласти від імені клієнта угоди на торгах даної біржі, керуючись її правилами.

Договір перестрахування – юридична угода (двостороння угода) між цедентом і перестраховальником, при якому одна сторона – цедент – зобов'язується передавати, а інша сторона – перестраховальник – прийняти ризики в перестрахування на визначених умовах.

Договір страхування – угода (юридична угода) між страхувальником і страховиком (часто укладене за посередництвом страхового чи агента страхового брокера), що регулює їхні взаємні зобов'язання відповідно до умов даного виду страхування. Як посвідчення укладеного Д. с. страховик видає страхувальнику страховий поліс.

Додатковий оплачений капітал (Additional paid-in capital) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до власного (акціонерного) капіталу (equity).

Допоміжні служби (Third-Party Services) – покликані сприяти розвитку стратегії електронної торгівлі, її впровадженню в повсякденне фінансово-економічну інфраструктуру країни і регіонів.

Доручення – це інструкція клієнта брокеру про граничні умови укладання угоди.

Дослідження операцій – це дисципліна, що займається розробкою і застосуванням методів знаходження оптимальних рішень на основі математичного моделювання, статистичного моделювання і різних евристичних підходів в різних областях людської діяльності.

Доставка товарів – метод шахрайства. Починається з пропозиції з тих чи інших причин отримати товар за когось і переслати його потім поштою або передати з okazjiю за пристойну винагороду. Домовившись про суму винагороди, виконавши умови жертва шахрайства дізнається, що товар, куплений на її ім'я в електронному магазині, був придбаний за допомогою краденої пластикової карти. Тому магазин вимагає повернення купленого продукту або відшкодування його повної вартості, а в іншому випадку загрожує порушити кримінальну справу.

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Дюрація – Це строк, за який окупляться інвестиції в певну облігацію або портфель з них. Він залежить від терміну погашення облігації та ставки доходності за нею. Дюрація тим більше, чим триваліше термін обігу

облігації (окупність триває більше). Дюрація тим менше, чим частіше та більше (% ставка) виплати купону.

Економічна інтеграція – процес зближення економік країн через створення спільного ринку, усунення торгових бар'єрів та спільне прийняття правил і норм.

Експорт – вивезення товарів або послуг за межі країни з метою продажу на зовнішніх ринках.

Еквівалентність страхових відносин – гарантоване забезпечення страхових виплат страхувальникам за рахунок одержаних від них страхових внесків. Економічні показники страхової діяльності: – середня страхова сума (загальна страхова сума, ділена на число застрахованих об'єктів); – середній платіж на один договір (сума внесків, що надійшли, ділена на число договорів); – рівень виплати страхових сум і відшкодувань (процентне співвідношення між виплаченою сумою і сумою страхових внесків, що надійшли).

Економетрика – наука, що вивчає кількісні і якісні економічні взаємозв'язки за допомогою математичних і статистичних методів і моделей. Економетрика дає інструментарій для економічних вимірювань, а також методологію оцінки параметрів моделей мікро– і макроекономіки.

Економічна діяльність – процес поєднання дій, які призводять до отримання відповідного набору продукції чи послуг. Вид діяльності характеризується використанням ресурсів, виробничим процесом, випуском продукції та наданням послуг.

Експеримент – певна дія, в результаті якої дослідник отримає додаткові дані для подальшої статистичної обробки. Буває: активним – коли дослідник створює певні умови в яких існує об'єкт, що досліджується, для визначення властивостей цього об'єкту; пасивним або спостереження (квазі експеримент) – коли дослідник тільки фіксує результати діяльності об'єкту, що досліджується, але впливати на об'єкт не може; імітаційний

– коли дослідник, на підставі певних знань про об'єкт, створює його модель з якою і проводить експеримент з визначення додаткових характеристик.

Електронний підпис (електронний ключ – КЕП) – містяться у реєстрі – електронній базі даних. У ній містяться відомості про самопідписані сертифікати електронної печатки Центру сертифікації ключів (ЦСК), сертифікати ЦСК для додавання електронної печатки до Довірчого списку та до даних у протоколі визначення статусу сертифіката у режимі реального часу, сертифікати кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг (далі – надавачі), сформовані з використанням самопідписаного сертифіката електронної печатки ЦСК, статус та обмеження у використанні таких сертифікатів, а також списки відкликаних сертифікатів ЦСК. Дозволяють юридично обґрунтовано вести електронну документацію.

Економічне зростання – це такі динамічні зміни у національній економіці, які характеризуються стійким розширенням масштабів виробництва національного продукту, підвищенням ефективності суспільного виробництва і зростанням на цій основі добробуту нації. *Екстенсивний тип економічного зростання* – це історично первісний шлях розширеного відтворення (екстенсивний – від латинського слова *extensivus* – "що розширюється"). У цьому випадку розширення обсягів виробництва відбувається за рахунок трьох факторів: (а) основного капіталу (фондів); (б) робочої сили; (в) матеріальних витрат (природної сировини, матеріалів, енергоносіїв). *Інтенсивний тип*. Інтенсивний (від французького слова *intensif* – напруга) – підвищення ефективності виробничих факторів на базі технічного прогресу. Інтенсивний тип економічного зростання характеризується розширенням виробництва на основі якісного поліпшення всіх його факторів, тобто раціонального використання всього виробничого потенціалу. При даному типі

розширеного відтворення з'являється новий фактор економічного зростання – підвищення ефективності всіх традиційних факторів.

Екстраполяція (Extrapolation) – метод розрахунку перестраховальної премії по договорах ексцеденту збитку.

Ексцедент (Surplus) – сума ризику, що підлягає перестрахованню понад суму власного утримання страховою компанією.

Ексцедент збитковості (Excess Loss Ratio Treaty or Stop of Loss Treaty) – це договір перестраховання, по якому перестраховальник захищає по визначеному виді страхування загальні результати проходження справи на випадок, якщо збитковість перевищить обумовлений у договорі відсоток.

Електронна пошта – обмін поштовими повідомленнями з будь-яким абонентом мережі Internet. Існує можливість відправлення як текстових, так і двоїчних файлів. На розмір поштового повідомлення в мережі Internet накладається наступне обмеження – розмір поштового повідомлення не повинний перевищувати 64 кілобайт.

Електронний гаманець – це будь-яка платіжна карта або функція карти, що містить реальну цінність у формі електронних грошей, які власник карти заплатив авансом.

Електронний перекладач – робить переклад присланого на нього тексту з однієї мови на іншій. Звертання до електронних перекладачів відбувається за допомогою електронної пошти.

Електронні гроші (також відомі як **e-money**, **e-гроші**, **електронна готівка**, **електронні обміни**, **цифрові гроші**, **цифрова готівка** чи **цифрові обміни**) – означення грошей чи фінансових зобов'язань, обмін та взаєморозрахунки з яких проводяться за допомогою інформаційних технологій; електронний аналог готівкових грошей. Цифрові гроші можуть бути куплені, вони зберігаються в електронному вигляді в спеціальних пристроях і знаходиться в розпорядженні покупця.

Електронні платіжні системи – це системи розрахунків між Інтернет–користувачами в мережі Інтернет. Ці системи являють собою електронні версії традиційних платіжних систем та за схемою оплати поділяються на: Дебетові (працюють з електронними чеками і цифровою готівкою); Кредитні (працюючі з кредитними картками).

Ефективність страхових операцій – комплексне поняття, що включає систему показників, що характеризують економічну доцільність проведення страхування серед різних галузей страхування (особистого, майнового страхування і страхування відповідальності).

Екстракція ознак – Процес виділення і вибору релевантних характеристик або атрибутів з набору даних, які є важливими для аналізу та моделювання.

Етап проекту – Визначений період часу у життєвому циклі проекту, який характеризується певними цілями, завданнями та результатами.

Економічна доцільність ремонту КТЗ (складової частини) – принцип оцінки, який передбачає, що відновлювальний ремонт КТЗ (складника) є доцільним лише за умови, що вартість відновлювального ремонту КТЗ (складника) підвищує його ринкову вартість, проте не перевищує її.

Економічна інтеграція – це об'єктивний процес розвитку глибоких взаємозв'язків та поділу праці між національними господарствами, створення міжнародних господарських комплексів у межах держави.

Економічний (зовнішній) знос – знос, зумовлений впливом соціально–економічних, екологічних та інших факторів на об'єкт оцінки.

Економічний район – це територіально цілісна частина народного господарства країни, що має такі ознаки: спеціалізацію, комплексність, керованість.

Економічні зв'язки – це широке коло взаємовідносин у виробничій та невиробничій сферах.

Експлуатаційний знос – утрата елементами конструкції КТЗ своїх початкових технічних характеристик, споживчих властивостей або придатності внаслідок дії умов експлуатації та впливу навколишнього природного середовища.

Емісія цінних паперів – зареєстрована в установленому порядку сукупність цінних паперів одного емітента з одним номером державної реєстрації, які можуть мати різні терміни випуску, але надавати однакові права.

Емітенти – ті, хто випускає цінні папери в обіг.

Енерговиробничі цикли – це сукупність виробничих процесів, які виникають упорядковано, взаємообумовлено навколо основного процесу для даного різновиду енергії і сировини.

Ефективність посередницької діяльності – це співвідношення результатів цієї діяльності до витрат на її здійснення.

Еквайринг – послуга технологічного, інформаційного обслуговування розрахунків за операціями, що здійснюються з використанням електронних платіжних засобів у платіжній системі.

Екзогенні змінні – це змінні, які включені в економетричну модель і не залежать від інших змінних в цій моделі. Вони є зовнішніми факторами або умовами, які впливають на ендогенні змінні, але самі не залежать від них.

Економетрика – це не те ж саме, що економічна статистика. Вона не ідентична і тому, що ми називаємо економічної теорією, хоча значна частина цієї теорії носить кількісний характер. Економетрика не є синонімом додатків математики до економіки. Як показує досвід, кожна з трьох відправних точок – статистика, економічна теорія та математика – необхідна, але не достатня умова для розуміння кількісних співвідношень в сучасному економічному житті. Це єдність всіх трьох складових. І це єдність утворює економетрику.

Ексцес – це статистичний показник, який відноситься до моментів розподілу випадкової величини і використовується для характеристики форми розподілу даних. Він вимірює ступінь відхилення від нормального розподілу. Ексцес вказує на хвостатість розподілу та наявність важких хвостів (тобто довших або важчих хвостів, ніж у нормального розподілу). Він визначається відносно нормального розподілу, де нормальний розподіл має ексцес рівний нулю.

Електронна банківська діяльність (Інтернет-банкінг) – це операції певних банківських послуг, які здійснюються через комп'ютерні мережі (наприклад, в Україні, відома система «Банк-клієнт»), або з використанням мережі Інтернет.

Електронна комерція (e-commerce) – вид електронної комерційної діяльності з використанням інформаційних комунікаційних технологій.

Електронний бізнес – це вид економічної діяльності компаній через комп'ютерні мережі, зокрема, Internet, з метою отримання прибутку. Це електронна економічна діяльність, яка здійснюється за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій з метою отримання прибутків. Електронний бізнес – широке поняття, яке містить інші поняття, такі як електронна комерція, інтернет комерція, електронні банки, електронна реклама, електронне страхування, електронна освіта.

Електронний мол або електронний торговельний центр – це Web-сайт, який містить значну кількість електронних крамниць та каталогів, об'єднаних загальним місцем розташування (в деяких випадках - під однією відомою маркою), що спільно виконують додаткові функції).

Електронні брокерські послуги (Інтернет-трейдинг) – надання клієнтам фінансовими інститутами можливості ефективних операцій своїми коштами і цінними паперами на глобальних валютних і фондових ринках через Інтернет. Цей вид послуг дає можливість клієнтові за допомогою інвестиційного посередника (банку або брокерської компанії) здійснювати покупку-продаж на фінансових ринках через Інтернет і формувати власний інвестиційний портфель.

Ембосовані карти (ембоскування – механічне видавлювання) – це пластикові картки, на які інформація наноситься рельєфним шрифтом за допомогою спеціального апарату – ембросера.

Емерджентність – тобто наявність таких специфічних властивостей системи, які не впливають з властивостей, притаманних її елементам, а виникають у процесі їхньої взаємодії як наслідок відповідних кооперативних ефектів.

Ендогенні змінні - це змінні, які включені в економетричну модель і є об'єктом дослідження або пояснюються іншими змінними в цій моделі. Вони є результатом внутрішніх процесів або взаємодій у системі, що вивчається. Ендогенні змінні можуть бути як залежними змінними, які потрібно пояснити, так і пояснюють змінні, які впливають на них.

Журнал – під час вашої взаємодії з веб–сайтом комп’ютер, на якому розміщено веб–сайт, може зберігати записи цієї взаємодії, подібно до виписки. Ці записи називаються журналом.

З

Забезпечення цілісності даних – правила зв'язку ключового поля однієї таблиці із зовнішнім ключем іншої.

Заборгованість по виплаті податків (Estimated tax liabilities) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Заборгованість по оплаті праці (Accrued liabilities) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Заборгованість по страхуванню (Insurance liabilities) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Загальнодержавна власність – це: земля, майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та утворюваних нею державних органів; майно Збройних Сил, органів державної безпеки, прикордонних і внутрішніх військ; оборонні об'єкти; єдина енергетична система; системи транспорту загального користування, зв'язку та інформації, що мають загальнодержавне значення; кошти державного бюджету; національний банк, інші державні банки та їх установи і створювані ними кредитні ресурси; резервні, страхові та інші фонди; майно вищих і середніх спеціальних навчальних закладів; майно державних підприємств; об'єкти соціально-культурної сфери або інше майно, що становить матеріальну основу суверенітету України і забезпечує її економічний та соціальний розвиток. У загальнодержавній власності може перебувати також інше майно, передане у власність України іншими державами, а також юридичними особами і громадянами.

Загроза – намір нанести зло (збиток).

Задача комівояжера – окрема форма транспортної задачі, коли постачання здійснює один транспортний засіб.

Закон – це необхідне, істотне, стійке, повторюване відношення між явищами у природі і суспільстві.

Законом розподілу випадкової величини називається будь-яка відповідність, що встановлює зв'язок між можливими значеннями випадкової величини та відповідними ймовірностями.

Закономірність – це об'єктивно дійсний, повторюваний зв'язок явищ природи з громадським життям.

Закон убуючої віддачі (*убуючої прибутковості*) спостерігається, коли зі збільшенням кількості ресурсів, що витрачаються, швидкість випуску продукції зменшується. $\frac{\partial^2 f(x)}{\partial x_j^2} < 0, j = \overline{1, n}, x \in \Omega$. (При створенні моделі

виробництва використовують дві аксіоми. *Аксіома 1.* Існує підмножина простору ресурсів, звана *економічною областю E*, в якій збільшення будь-якого виду ресурсів не призводить до зменшення випуску продукції. *Аксіома 2.* Існує підмножина $\Omega \in E$, яка є опуклою і для якої матриця других похідних функції $f(x)$ (матриця Гессе) від'ємно визначена).

Закони Госсена – це два закони які сформулював пруський економіст Герман Госсен (1810—1858) вони описують поведінку споживача у концепції граничної корисності: 1. Гранична корисність товару знижується по мірі того, як його споживач насичується благом. 2. Споживач прагне до рівності граничної корисності товарів, які він купує. Тобто людина робить вибір між благами таким чином, щоб співвідношення ціни і граничної корисності усіх товарів у його кошику було однаковим.

Закриті (замкнуті) системи – системи, в яких обмін речовиною, енергією або інформацією з навколишнім середовищем не спостерігається або ж він незначний і їм нехтують.

Закриті біржі – біржі, що функціонують лише за участі членів бірж, що виконують роль посередників.

Закриті інкубатори орієнтовані на внутрішні ідеї підприємства-організатора. Найчастіше до цієї групи відносяться інкубатори, створені за участі потужних транснаціональних корпорацій. Такі інкубатори займаються

розвитком компаній, що створилися всередині цих корпорацій на базі їхніх внутрішніх ідей

Залишкова вартість заміщення – вартість заміни (відтворення) об'єкта оцінки за вирахуванням всіх видів амортизації (для об'єкта нерухомості – з урахуванням ринкової вартості земельної ділянки з існуючим її використанням (права, пов'язані із земельною ділянкою)).

Залишкова вартість заміщення (відтворення) – вартість заміщення (відтворення) об'єкта оцінки за вирахуванням усіх видів зносу (для нерухомого майна – з урахуванням ринкової вартості земельної ділянки при її існуючому використанні (прав, пов'язаних із земельною ділянкою)).

Залишковий строк економічного життя земельних поліпшень – строк від дати оцінки до закінчення строку економічного життя земельних поліпшень.

Залишковий строк корисного використання об'єкта права інтелектуальної власності – період починаючи з дати оцінки до закінчення строку корисного використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Запис – інформація, що міститься в одному рядку списку або таблиці.

Запит – об'єкт бази даних, який дозволяє відбирати записи і поля таблиці, а також сортувати їх.

Запит дії – запит, який оновлює таблицю.

Засновки (вихідні положення) – судження, що окреслюють наявні знання про предмети і явища.

Захист – огорожа суб'єкта від загроз.

Зберігач – комерційний банк або торговець цінними паперами, який має дозвіл на зберігання та обслуговування обігу цінних паперів та здійснення емітентом операцій з цінними паперами на рахунках у цінних паперах як щодо тих цінних паперів, які йому належать, так і тих, які він зберігає відповідно до договору про відкриття рахунку в цінних паперах.

Збитковість страхової суми – економічний показник діяльності страховика, що характеризує співвідношення між виплатами страхового відшкодування і страховою сумою.

Збиток – 1) підлягаючий відшкодуванню страховиком збиток, заподіяний об'єкту страхування в результаті страхового випадку; 2) установлений факт настання страхового випадку (реалізація страхового ризику); 3) документи і матеріали в архіві страховика, що характеризують істотні обставини і факти по страховому випадку, виділені в самостійне діловодство і підтверджуючі обґрунтованість виплати. Див. Ліквідація збитків.

Збиток – утрати страхувальника в грошовій формі в результаті реалізації страхового ризику. Причини З. можуть бути результатом стихійних лих, судових витрат і арбітражних зборів, списання безнадійних боргів, псування і нестачі товарно–матеріальних цінностей і готової продукції й інших причин. Заявлені страхувальником претензії по З. приймаються страховиком, якщо виникли в результаті страхового випадку; підлягаючий відшкодуванню страховиком збиток, заподіяний об'єкту страхування при настанні страхового випадку; установлений факт настання страхового випадку (реалізація страхового ризику). Див. Ліквідація збитків.

Звичайні акції, не по номіналу (Common stock, non par value) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до власного (акціонерного) капіталу (equity).

Звичайні акції, номінал (Common stock) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до власного (акціонерного) капіталу (equity).

Звіт про прибуток (ЗП) (income statement) – розрахунок величини прибутку з урахуванням доходів та витрат.

Зворотна, або офсетна, угода в торгівлі ф'ючерсними контрактами – це угода, протилежна заздалегідь укладеній угоді за таким же контрактом із тим же терміном виконання.

Зворотній зв'язок – структура взаємодії об'єктів у системі, коли деякі об'єкти використовують вихідні фактори системи, як вхідні для себе і, після перетворення, додають свій вихідний сигнал до вхідного у систему. Зворотній зв'язок розділяють на **позитивний** (коли зі збільшенням $Y_A - Y_B$ теж збільшується) і **негативний** (коли навпаки, зі збільшенням $Y_A - Y_B$ зменшується).

Зворотність – повернення страхових внесків (платежів, премій) при достроковому припиненні дії договору.

Зв'язки один–до–багатьох (1:m) – це такі зв'язки, коли кожного запису таблиці А може відповідати декілька записів таблиці В, а кожного запису таблиці В може відповідати тільки один запис таблиці А.

Зв'язки один–до–одного (1:1) мають місце, коли кожного запису таблиці А відповідає тільки один запис таблиці В і навпаки, кожного запису таблиці В відповідає один запис таблиці А.

Згладжування – Техніка, що зменшує різкі кути та нерівності на зображенні для створення більш плавних ліній і поверхонь.

Земельна ділянка – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, визначеними щодо неї правами. Під час проведення оцінки земельна ділянка розглядається як частина земної поверхні і (або) простір над та під нею висотою і глибиною, що необхідні для здійснення земельних поліпшень.

Земельне поліпшення – результати будь–яких заходів, які призводять до зміни якісних характеристик земельної ділянки та її вартості. До земельних поліпшень належать матеріальні об'єкти, розташовані в межах земельної ділянки, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни призначення, а також результати господарської діяльності або проведення певного виду робіт (зміна рельєфу, поліпшення ґрунтів, розміщення посівів, багаторічних насаджень, інженерної інфраструктури тощо).

Зловмисне програмне забезпечення – це програмне забезпечення, розроблене з метою проникнення в комп'ютерну систему без згоди власника чи її пошкодження. Це загальний термін, який використовується фахівцями з комп'ютерних технологій для позначення багатьох форм ворожого, агресивного чи нав'язливого програмного забезпечення, зокрема переліченого нижче.

Змінна маржа (підтримувальна) – це грошова сума, котру перераховує учасник торгів на ф'ючерсному ринку (член розрахункової палати) зі свого рахунка на рахунок Розрахункової палати (або в рахунок суми початкової маржі) за наявності відкритої позиції у випадку, якщо ціна на ф'ючерсний контракт змінюється в несприятливому для нього напрямі.

Змінні – показники, які змінюються в часі істотно і ці зміни враховуються в дослідженнях.

Знос (знецінення) – втрата вартості майна порівняно з вартістю нового майна. За ознаками виникнення знос розділяють на фізичний, функціональний та економічний (зовнішній). Фізичний і функціональний знос може бути технічно усуненим або неусувним, якщо його усунення є економічно недоцільним.

Зображення з високою роздільною здатністю – Зображення, що має велику кількість пікселів на одиницю площі, забезпечуючи більш деталізоване зображення.

Золоте правило Р.Солоу – полягає в тому, що при визначенні норми заощаджень критерієм повинна бути максимізація добробуту суспільства, тобто якнайбільше споживання (C). (Золоте правило виконується за умови, що граничний продукт капіталу (MPK) дорівнює його вибуттю (амортизації – s)).

II

Інвестиційний проект – вживається у значеннях: як справа, діяльність, захід, що припускає здійснення комплексу яких-небудь дій, що забезпечують досягнення визначених цілей (одержання визначених результатів). Близькими за змістом у цьому випадку є терміни: “господарський захід”, робота (комплекс робіт), “проект”; як система організаційно-правових і розрахунково-фінансових документів, необхідних для здійснення яких-небудь дій; плановий проект, який передбачає вкладення коштів у певну діяльність або підприємство з метою отримання прибутку або досягнення інших цілей.

Індекс Трейнора (Treynor Index) – міра отриманої надлишкової прибутковості в розрахунку на одиницю ризику. Надлишковий доход при цьому визначається як різниця між прибутковістю портфеля і безризиковою ставкою прибутковості за розглянутий період оцінки.

Індекс Шарпа (Sharpe Index), як і індекс Трейнора, є мірою співвідношення прибутковості/ризик.

Інші довгострокові позикові засоби (Other term loan payable) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до довгострокових зобов'язань (noncurrent liabilities)

Інкотермс (Incoterms) – це міжнародні правила, визнані урядовими органами, юридичними компаніями та комерсантами по всьому світу як тлумачення найбільш застосованих в міжнародній торгівлі термінів. Сфера дії Інкотермс поширюється на права і обов'язки сторін за договором купівлі-продажу в частині поставки товарів (умови поставки товарів).

Інкубатор бізнесу – організація або програма, яка надає підтримку стартапам і новим підприємствам, зокрема консультування, навчання, фінансову підтримку та доступ до ресурсів.

Інтернаціоналізація – процес розширення діяльності підприємства за межі власної країни шляхом відкриття філій, підрозділів або каналів розподілу на зовнішніх ринках.

Імпорт – ввезення товарів або послуг з-за кордону в межах країни з метою продажу або використання.

Інвестиційна діяльність – діяльність, пов'язана з розміщенням капіталу або активів у підприємствах або проектах з метою отримання прибутку чи досягнення інших цілей.

Інвестиційний клімат – умови, наявність ресурсів та правова база, що впливають на привабливість країни для іноземних інвесторів.

Ігор – метод шахрайства типу «Доставка товарів»: жертві пропонують допомогти перевести гроші, тобто гроші повинні пройти транзитом через її рахунок. Після здійснення транзиту жертва шахрайства дізнається, що гроші переведений з краденою пластиковою картою.

Ігри з природою – Нерідко економічна ситуація є унікальною, і рішення в умовах невизначеності повинно прийматися одноразово. Це породжує необхідність розвитку методів моделювання прийняття рішень в умовах невизначеності і ризику. Традиційно наступним етапом такого розвитку є гра з природою. Формальне вивчення гри з природою, так само як і стратегічних, повинно починатися з побудови платіжної матриці. Помітна особливість гри з природою полягає в тому, що в ній свідомо діє тільки один з учасників, у більшості випадків званий гравцем 1. Гравець 2 (природа) свідомо проти гравця 1 не діє, а виступає як така, що не має конкретної мети і партнер по грі, що випадковим чином вибирає чергові «ходи». Тому термін «природа» характеризує деяку об'єктивну дійсність, яку не треба розуміти буквально, хоч цілком можуть зустрітися ситуації, в яких «гравцем» 2 дійсно може бути природа (наприклад, обставини, пов'язані з погодними умовами або з природними стихійними силами).

Ідеальне моделювання – це таке моделювання, яке принципово відрізняється від матеріального моделювання, оскільки ґрунтується не на аналогах

об'єкту і моделях, а на ідеальному, мислимому зв'язку між ними. Методи ідеального моделювання досить умовно можна розбити на дві групи: формалізовані і неформалізовані моделі.

Ідентифікатор – ім'я об'єкта програми, що дозволяє звернутись до об'єкта; ознака, яка цілком визначає сутність, в наперед визначеному просторі. Ідентифікатор завжди: єдиний – розглядається як неподільна лексема; тотожний – вказує тільки на одну сутність; дійсний лише в одному адресному просторі.

Інвестиційний ризик – це ймовірність виникнення непередбачуваних фінансових втрат у ситуації невизначеності умов інвестування.

Інвестиція (англ. Investition, лат. Investire) – вкладення засобів страховика в невиробничу сферу з метою одержання прибутку. Видами інвестицій страховика є кошти, вкладені в банки (депозити), рухоме майно, авторські права, ноу-хау й ін. У складі інвестицій виділяються фінансові інвестиції, капітальні вкладення, запаси товарно-матеріальних цінностей. Одна з форм диверсифікованості коштів у різні сфери виробництва, науки і техніки, суміжний бізнес (міжнародний і вітчизняний туризм) з метою одержання додаткового прибутку.

Індекс – список службових даних з таблиці BASE, що дозволяє підвищити швидкість пошуку і сортування. Індекс може будуватися на основі одного або декількох полів.

Індосамент — передатний напис на страховому полісі. Розрізняють іменні І., по яких права передаються конкретній особі, і бланкові І., видавані на пред'явника страхового поліса.

Індосант – особа, що робить передатний напис на. страховому полісі. Див. Індосамент.

Інсталяція – встановлення програми на ваш комп'ютер.

Інтерактивний режим – робота програми, яка вимагає участі користувача для введення даних, прийняття рішень щодо порядку розрахунку, припинення роботи програми.

Інтернет – всесвітня комп'ютерна мережа, яка має доступ по ІР протоколу.

Інфляційний ризик – імовірність втрат, які може понести суб'єкт економіки в результаті знецінення реальної вартості інвестицій, втрати активами (у вигляді інвестицій) реальної первісної вартості при збереженні або зростанні номінальної їх вартості, а також знецінення очікуваних доходів і прибутку суб'єкта економіки від здійснення інвестицій в умовах неконтрольованого випередження темпів зростання інфляції над темпами зростання доходів з інвестицій.

Інформаційна база – файли на комп'ютері, які містять потрібну інформацію, розміщену з можливістю пошуку потрібних її елементів.

Інформаційна культура – Уміння цілеспрямовано працювати з інформацією і використовувати для її отримання, обробки і передачі комп'ютерну інформаційну технологію, сучасні технічні засоби і методи.

Інформаційна технологія (ІТ) – процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, обробки і передачі даних (первинної інформації) для одержання інформації нової якості про стан об'єкта, процесу або явища.

Інформаційне суспільство – Суспільство, в якому більшість працюючих зайнята виробництвом, зберіганням, переробкою і реалізацією інформації, особливо вищої її форми – знань.

Інформаційний менеджмент – Технологія, компонентами якої є документарна інформація, персонал, технічні і програмні засоби забезпечення інформаційних процесів, а також нормативно встановлені процедури формування і використання інформаційних ресурсів.

Інформаційні ресурси – Сукупність даних, організованих для отримання достовірної інформації.

Інформація – абстрактне поняття, що має різні значення залежно від контексту. Походить від латинського слова «*informatio*», яке має декілька значень: роз'яснення; виклад фактів, подій; витлумачення; представлення, поняття; ознайомлення, просвіта; це нові відомості, які прийняті, зрозумілі і оцінені її користувачем як корисні. Іншими

словами, **інформація** – це нові знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття і переробки певних відомостей.

Іпотека (грець. *Hypothek*) – вкладення засобів під нерухомість (будівництво будинків, відбудовні роботи після землетрусу і т.п.).

Індекс – Структура даних, яка прискорює пошук, сортування та фільтрацію даних в базі даних шляхом створення відображення значень поля або комбінації полів та посилання на записи в основній таблиці.

Інноваційний проект – Проект, спрямований на розробку та впровадження нових ідей, технологій або продуктів у цифровій економіці, з метою отримання конкурентної переваги та стимулювання росту.

Інтеграція даних – Процес об'єднання даних з різних джерел і форматів в одну централізовану систему, що дозволяє забезпечити їх єдиний доступ та обробку.

Інтегрована система управління проектами – Комплексний підхід до управління проектами, який поєднує різні аспекти, такі як планування, контроль, комунікація, ресурси та ризики, з метою забезпечення успішного виконання проекту цифрової економіки.

Інтегрований звіт про проект – документ, який містить комплексну інформацію про стан проекту, включаючи його виконання, прогрес, ризики, витрати та інші ключові показники, і використовується для звітування перед зацікавленими сторонами.

Інтерактивний аналіз даних – аналіз даних, що передбачає активну взаємодію користувача з візуалізаціями та інструментами аналізу для дослідження та виявлення інформації в наборах даних.

Інтерпретація даних – процес розуміння та виокремлення значущих знань, висновків або патернів з набору даних з метою прийняття рішень або формулювання рекомендацій.

Інформаційна безпека – заходи та політики, спрямовані на захист даних в базі даних та сховищах даних від несанкціонованого доступу, втрати, пошкодження або крадіжки.

Ітеративний аналіз даних – підхід до аналізу даних, який передбачає повторення процесу аналізу та моделювання з метою поступового вдосконалення та покращення результатів.

Ітеративний процес – підхід до управління проектом, який передбачає повторення циклів планування, виконання та оцінки для досягнення поставлених цілей та вдосконалення результатів у цифровій економіці.

Ідентифікаційний номер VIN (Vehicle Identification Number) – структуроване поєднання літерно–цифрових позначень, що надаються виробником КТЗ з метою його ідентифікації.

Ідентифікація КТЗ – установлення відповідності характеристик, ознак певного КТЗ (тип, модель, версія, рік виготовлення, робочий об'єм двигуна, комплектність, повна маса тощо) даним виробника.

Ідентифікація об'єкта оцінки і пов'язаних з ним прав – встановлення відповідності об'єкта оцінки наявним вихідним даним та загальної інформації про нього.

Ідентифікація об'єкта оцінки та суміжних прав – встановлення відповідності об'єкта оцінки наявним вихідним даним та відомостям про нього.

Інвестиційна вартість – вартість, визначена з урахуванням конкретних умов, вимог та мети інвестування в об'єкт оцінки.

Інвестований капітал – сума власного та запозиченого капіталу (довгострокового боргу) цілісного майнового комплексу.

Індекс – це відношення порівнюваної величини до певної величини, яку приймають за базу.

Індекс цін – це число, яке відображає стан цін на ряд біржових товарів безвідносно до конкретних видів самих цих товарів.

Індосамент – це спеціальний передавальний запис на зворотному боці переказного векселя або на додатковому аркуші (алонжі), який засвідчує передачу права на цей документ іншій особі.

Індосант – це юридична або фізична особа, яка володіє переказним векселем і здійснює переказний напис (індосамент).

Існуюче використання – фактичне використання нерухомого майна на дату оцінки.

Імовірна сума грошей – найбільша сума грошей, яку може отримати продавець та може погодитися сплатити покупець.

Імітаційне моделювання - у широкому розумінні, це процес конструювання моделі реальної системи та експерименти на цій моделі з метою визначення поведінки системи або оцінити (в рамках обмежень, зумовлених деяким критерієм чи сукупністю критеріїв) різні стратегії, що забезпечують функціонування цієї системи. А у вузькому розумінні імітаційне моделювання - це відтворення на ЕОМ реальної виробничої чи організаційної системи. За такого тлумачення термін «імітаційне моделювання» має той самий сенс, що й «машинна імітація» або «машинне моделювання». В англійській літературі здебільшого використовуються такі терміни: computer simulation (комп'ютерне моделювання), systems simulation (системне моделювання), digital simulation (цифрове моделювання).

Індекс поінформованості – основний критерій комунікативної ефективності реклами, чисельно дорівнює відношенню числа користувачів, які знають про вміст реклами, до загального обсягу цільової аудиторії.

Інтернет-аукціони – це онлайн-платформами, де відбувається купівля і продаж товарів або послуг через систему збору та прийому пропозицій від потенційних покупців. Це електронна форма торгівлі, яка надає можливість учасникам зробити ставку на товар або послугу та здійснити покупку на основі пропозицій і конкурентного торгу.

Інтернет-інкубатор – венчурна інвестиційна компанія, метою якої є організація прискореної підготовки і швидкого виведення на ринок Інтернет-компаній та їх проектів.

Інтернет-комерція – електронна комерція, обмежена використанням тільки комп'ютерної мережі Інтернет.

Інтернет-страхування – це вид взаємодії між страховою компанією і клієнтом, коли до мережі Інтернет виносяться бізнес-процеси, які виникають у ході маркетингу страхових продуктів, продажу їх клієнтам, і при виконанні сторонами взаємних зобов'язань згідно з укладеною угодою.

Ітераційний метод – сутність цього методу полягає в тому, що шляхом багатьох ітерацій спроектована спочатку імітаційна модель перетворюється у таку, яка відповідає цілям моделювання. Цей метод є методом «проб і помилок», що передбачає послідовні циклічні зміни, у результаті яких отримують модель, що задовольняє вимогам точності та адекватності

Ймовірність події – чисельна міра ступеня об'єктивної можливості цієї події. Наприклад, ймовірність події A : $P(A)=m/n$, де n – загальна кількість випадків, m – кількість випадків, сприятливих події A . Ймовірність будь-якої події A : $0 \leq P(A) \leq 1$.

К

Капіталізація – це визначення вартості об'єкта оцінки на основі очікуваного доходу від його використання. Капіталізація може здійснюватися з використанням ставки капіталізації (пряма капіталізація) або ставки дисконтування (непряма капіталізація або дисконтування).

Капітальні інвестиції – інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва.

Карго (Cargo) – страхування чи вантажів майна, перевезених морським судном з метою одержання фрахту.

Картки з кодуванням на магнітній смuzі (магнітна карта) – один із найпоширеніших на сьогоднішній день типів пластикових карт, зокрема внаслідок відносної дешевизни. Основним недоліком карт з магнітною смугою є невисока безпека – технологія кодування відома, що збільшує можливості шахрайства.

Картки з мікропроцесором, або смарт-картки – пластикова карта, оснащена інтегральною схемою пам'яті і мікропроцесором, спроможним виконувати розрахунки. Дані про кошти власника зберігаються в мікрочіпі на пластиковій карті, їх достовірність забезпечується складністю несанкціонованого зчитування і модифікації цієї інформації.

Картотека – електронний аналог паперової К., що створюється користувачем програми

Каскадне видалення – засіб підтримки цілісності даних в пов'язаних таблицях, забезпечуюче автоматичне видалення всіх пов'язаних записів в підлеглих таблицях при видаленні запису в головній таблиці.

Каскадне оновлення – засіб цілісності даних в пов'язаних таблицях, забезпечуюча автоматична зміна всіх пов'язаних записів в підлеглих таблицях при зміні запису в головній таблиці.

Каско (Hull Insurance) – страхування засобів транспорту (судів, літаків, автомобілів). Не містить у собі страхування пасажирів, перевезеного майна, відповідальності перед третіми особами і т.д.

Квота в страхуванні (Quota in Insurance) – частка участі страховика в страхуванні (перестраховальника в перестрахованні).

Кептивні компанії (Captive company) – страхові компанії, засновані індустріальними, комерційними чи акціонерними компаніями з метою страхування усіх чи частини приналежних їм ризиків.

Керівник проекту – особа, відповідальна за планування, організацію, керування та контроль над виконанням проекту, забезпечення досягнення поставлених цілей та результатів.

Килим перестраховальний – форма угоди, застосовувана як проміжна форма між перестраховальними договорами.

Кіберсквоттінг (від англ. cybersquatting) – вид шахрайства, пов'язаний з викупом та реєстрацією, як правило, масової, доменних імен для їх подальшого перепродажу за значно завищеними цінами. Перепродажа доменних імен веб-сайтів приймає промислові масштаби.

Кількісні ознаки – також відомі як числові ознаки або змінні, у статистиці відносяться до властивостей, які можна виміряти або порівнювати за числовими значеннями. Вони виражаються числовими даними, які відображають величину або кількість певної характеристики. Наприклад, вік людей, вага продукту, температура, дохід, кількість продажів - це все приклади кількісних ознак

Кластеризація даних – Процес групування схожих даних у кластери, заснований на їх спільних характеристиках, що дозволяє здійснювати аналіз, класифікацію та розуміння взаємозв'язків між даними.

Кластерний аналіз – Метод аналізу даних, що використовується для групування об'єктів у кластери на основі схожості між ними. При дослідженні різних соціально–економічних об'єктів, при отриманні вибірок про числові значення виникає питання про можливість угруповання цих даних. Така проблема вирішується методами автоматичної класифікації, серед яких найбільш зручним є кластерний аналіз.

Клієнт-сервер (client-server) – технологія роботи програмних застосувань у мережі, за якої обчислювальні задачі розподіляються між програмою-сервером і програмою-клієнтом.

Кліринг – це залік взаємних вимог та зобов'язань.

Ключ або ключове поле – це поле є ідентифікатором запису.

Ковернот – документ, видаваний страховим брокером страхувальнику в підтвердження того, що договір страхування з його доручення укладений. У К. вказуються умови страхування і тарифна ставка. Страховик не несе юридичної відповідальності по К., виданому страховим брокером. К. підлягає заміні на страховий поліс.

Кодифікатор – спосіб збору та організації інформації про проект, містить інформацію про проект та методи збору даних; методи введення даних в комп'ютер; рішення, прийняті відносно даних; процедури кодування.

Коефіцієнт банкрутства Бівера – використовується для виявлення незадовільної структури балансу. Розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань за формулою $Z_B = (\Phi_{220} - \Phi_{260}) / (P_{480} + P_{620})$, де Φ_{220} , Φ_{260} – чистий прибуток і амортизація; P_{480} , P_{620} – довгострокові поточні зобов'язання. Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5 – 2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, який направляється на розвиток виробництва.

Коефіцієнт банкрутства Пістунова–Чухлєбової – визначає міру схильності до банкрутства торгово–транспортних підприємств Дніпропетровської

$$\text{області } \text{Рейтинг} = 0,9 \cdot \frac{\text{ЧДР}^{0,1} \cdot \text{ВА}^{0,63} \cdot \text{СРП}^{0,07}}{\text{КЗ}^{0,73} \cdot \text{З}^{0,07}} \left(\frac{\text{ЧП(З)}}{\text{ВА}} + 3 \right)^{0,29} \left(\frac{\text{ЧП(З)}}{\text{ЧДР}} + 4 \right)^{0,08}, \text{ де}$$

СРП – собівартість реалізації продукції; *ЧП(З)* – чистий прибуток (збиток); *ЧДР* – чистий дохід від реалізації; *ВА* – вартість активів; *КЗ* – кредиторська заборгованість; *З* – запаси. Чим ближче значення рейтингу до 1, ти більше ймовірність банкрутства, а чим ближче до 12 – тим менше.

Коефіцієнт вірогідності банкрутства – $R = 8,38K_1 + K_2 + 0,054K_3 + 0,63K_4$, де,

*K*₁ – Обіговий капітал / Середньорічна вартість активів; *K*₂ – Нерозподілений прибуток / Власний капітал; *K*₃ – Виручка від реалізації / Середньорічна вартість активів; *K*₄ – Нерозподілений прибуток/Загальні витрати. Якщо *R* менше 0, то ймовірність банкрутства 90 – 100%, якщо *R* знаходиться в діапазоні 0 – 0,18 ймовірність банкрутства 60 – 80%, при 0,18–0,32 – 35–50%, 0,32–0,42 – 15 – 20%, Більше 0,42 – 10%.

Коефіцієнт детерміації (часто також використовують термін «квадрат множинної кореляції»), R^2 , показує, який відсоток варіації *Y* пояснюється впливом всіх *X*- змінних.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами – коефіцієнт, що розраховуються в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства. Має бути більшим за нуль.

Коефіцієнт зносу основних засобів – коефіцієнт, що розраховуються в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє аналізувати майнового стану підприємства. Чим він менший, тим більш нове обладнання працює на підприємстві.

Коефіцієнт кореляції – параметр, який характеризує ступінь лінійного взаємозв'язку між двома вибірками, розраховується за формулою

$$r_{xy} = \frac{\sum (x_i - \bar{x}) \cdot (y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2 \cdot \sum (y_i - \bar{y})^2}} .$$

Коефіцієнт кореляції змінюється від -1 (строго обернена лінійна залежність) до 1 (строго пряма пропорційна залежність). При значенні 0 лінійної залежності між двома вибірками немає.

Коефіцієнт ліквідності акції на фондовій біржі – характеризує можливості швидкої ліквідності акції в разі потреби її реалізації.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу – Коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства. Має бути більшим за нуль.

Коефіцієнт обертання акцій – показує обсяг обертання випущених акцій і є непрямым показником їх ліквідності. У закордонній практиці цей показник розраховується за результатами продажів як на біржовому, так і на позабіржовому фондовому ринку.

Коефіцієнт оборотності активів – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз ділової активності підприємства. Має бути більшим за нуль.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз ділової активності підприємства. Має бути якомога меншим.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз ділової активності підприємства. Має бути якомога більшим.

Коефіцієнт оборотності основних засобів – коефіцієнт, що відбиває інтереси короткотермінових кредиторів. Характеризує ефективність використання підприємством наявних у його розпорядженні основних засобів. Чим

вище значення коефіцієнта, тим більш ефективно підприємство використовує основні засоби.

Коефіцієнт платоспроможності – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства. Має бути більшим за 0,5.

Коефіцієнт покриття – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Означає, наскільки кошти підприємства покривають його зобов'язання. Дозволяє аналізувати ліквідність підприємства. Якщо коефіцієнт більше одиниці – підприємство повністю забезпечує свої зобов'язання.

Коефіцієнт покриття процентних платежів,(разів) – коефіцієнт, що відбиває інтереси довгострокових кредиторів. Характеризує ступінь захищеності кредиторів від виплати відсотків за наданий кредит і демонструє: скільки разів протягом звітного періоду компанія заробила кошти для виплати відсотків по позиках.

Коефіцієнт поточної ліквідності – коефіцієнт, що відбиває інтереси короткотермінових кредиторів. Цей коефіцієнт показує, чи досить у підприємства засобів, що можуть бути використані для погашення короткострокових зобов'язань. Значення його повинне знаходитися в межах від 1 до 2-х. При розрахунку показника використовуються середні значення перемінних за розрахунковий період.

Коефіцієнт рентабельності активів – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз рентабельності підприємства. Має збільшуватися.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу – коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз рентабельності підприємства. Має збільшуватися.

Коефіцієнт ринкової вартості акцій – коефіцієнт, що відбиває інтереси власників. Показує, скільки грошових одиниць згодні платити акціонери за одну грошову одиницю чистого прибутку компанії.

Коефіцієнт співвідношення ціни і прибутковості – характеризує зв'язок між ціною акції і доходом по ній. Чим нижче це співвідношення, тим привабливіша акція для інвестування.

Коефіцієнт фінансування – коефіцієнт, що розраховуються в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє проводити аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства. Має бути меншим за одиницю.

Коефіцієнт швидкої ліквідності – коефіцієнт, що відбиває інтереси короткотермінових кредиторів. Характеризує здатність фірми розплачуватися зі своїми кредиторами в поточний момент.

Колаборація означає спільну роботу або співпрацю між двома або більше особами або групами для досягнення спільної мети. Це процес обміну ідеями, знаннями та ресурсами з метою створення інноваційних рішень або досягнення покращень. Колаборація може відбуватися в різних контекстах, таких як бізнес, наукові дослідження, технологічні проекти та інші сфери діяльності.

Колективна власність – це майно, що належить певному колективу фізичних осіб (об'єднана приватна власність) і є необхідним для його діяльності. Право колективної власності виникає на підставі: добровільного об'єднання майна громадян та юридичних осіб для створення кооперативів, акціонерних товариств, інших господарських товариств і об'єднань.

Колісний транспортний засіб аналогічний – КТЗ, істотні ознаки якого (тип, конструкція привода тягових коліс, тип та робочий об'єм двигуна, тип коробки передач та інших складників силової передачі, габаритні розміри, період випуску, комплектність тощо) схожі до відповідних ознак оцінюваного КТЗ.

Колісний транспортний засіб ідентичний – КТЗ, основні ознаки і параметри якого (виробник, країна походження, тип, модель, конструкція привода тягових коліс, тип та робочий об'єм двигуна, тип коробки передач та інших складників силової передачі, габаритні розміри, рік виготовлення, технічні характеристики) відповідають ознакам конкретного КТЗ. Розбіжності можуть стосуватися комплектності та укомплектованості КТЗ, пробігу та технічного стану.

Колісний транспортний засіб КТЗ) – транспортний засіб, призначений для руху безрейковими дорогами, який використовується для перевезення людей і (або) вантажів, а також перевезення і приводу під час руху чи на місці встановленого на ньому обладнання чи механізмів для виконання спеціальних робочих функцій, допущений до участі в дорожньому русі. Термін "колісний транспортний засіб" поширюється також на машини, двигуни яких живляться постійним електричним струмом через контактну мережу (тролейбуси).

Колісний транспортний засіб новий – КТЗ, який жодного разу не був зареєстрований з метою одержання дозволу на його експлуатацію в уповноважених державних органах (у тому числі у країні – експортері транспортного засобу).

Колісний транспортний засіб спеціалізованого призначення – транспортний засіб, який призначений для перевезення певних категорій пасажирів чи вантажів (автобус для перевезення дітей, інвалідів, пасажирів певних професій, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, швидка медична допомога, автомобіль інкасації, ритуальний автомобіль тощо) та має спеціальне обладнання (таксі, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо).

Колісний транспортний засіб спеціального призначення – транспортний засіб, призначений для виконання спеціальних робочих функцій (для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автобетонозмішувач, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та

інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль–майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо).

Колісний транспортний засіб, що був у користуванні – КТЗ, на який уповноваженими державними органами (у тому числі у країні – експортері КТЗ) були видані або є реєстраційні документи, які дають право на його експлуатацію.

Комбінаційні стратегії – це одночасне відкриття двох однакових позицій на різні види опціонів з одним активом. Це одночасна купівля (продаж) опціону кол і опціону пут на один актив.

Комбінований відбір – це комбінація з різних типів відбору, використовується в економічних та соціальних дослідженнях. Наприклад, спочатку поділяють генеральну сукупність на серії однакового об'єму, випадковим чином відбирають декілька серій і, нарешті, з кожної серії випадковим чином беруть окремі об'єкти.

Комбінований платіж – ліцензійний платіж, що включає роялті та паушальний платіж.

Комерційна таємниця – існує цілий ряд відомостей, які не є державними секретами, пов'язаних з виробництвом, технологією, управлінням, фінансами, іншою діяльністю господарюючого суб'єкта, розголошення яких (передача, витік) може завдати шкоди його інтересам.

Комерційна таємниця (конфіденційність) – відомості про діяльність страховика, поширення яких завдає шкоди його інтересам. Будь-яка конфіденційна управлінська, комерційна і статистична інформація, що представляє цінність для страхового Товариства в досягненні переваг над конкурентами на страховому ринку.

Комерційний агент – представник підприємства, який діє в інтересах компанії при веденні торгівлі або укладенні угод з іншими підприємствами.

Комівояжер (англ. *Travelling Salesman*) – бродячий торговець, що подорожує містами і селами, пропонуючи певний вид товару і демонструючи зразки

цього товару. Якщо він отримує замовлення, то передає його на фірму, що виробляє цей товар і отримує комісійні з кожної оплати за товар.

Комісіонер – посередник, котрий не бере на себе ніякого фінансового ризику за операціями (за винятком ризику, що випливає з можливості банкрутства його клієнта), а його прибуток складається з комісійних, що виплачуються клієнтами за надані посередницькі послуги.

Комісія страхова (комісійна винагорода) – винагорода, що сплачується страховиком посередникам (агентам, брокерам, маклерам) за залучення клієнтів на страхування й оформлення страхової документації.

Комплексні біржі – укладаються всі види угод – від спотових на реальний товар до опціонних.

Комплектність КТЗ (складової частини) – перелік складників та опцій, що відповідають специфікаціям виробника КТЗ (складової частини).

Композиція – Розташування об'єктів, елементів інтерфейсу або інших графічних елементів на полотні або екрані.

Комп'ютерна графіка – Галузь інформатики, що вивчає створення, обробку і відображення графічних зображень на комп'ютері.

Конгруентність – це порівнянність чисел по модулю. Два цілих числа a і b називаються конгруентними за модулем m , якщо числа a і b при діленні на m дають однакові остачі.

Конкурентоспроможність – здатність підприємства або продукту ефективно конкурувати на ринку і задовольняти потреби споживачів у порівнянні з конкурентами.

Конкуренція – економічне суперництво відособлених страховиків за частку страхового ринку, висновок конкретного особливо вигідного договору чи страхування договору перестраховання. K служить формою економічного зв'язку між страхувальником і страховиком. Наявність K страховиків забезпечує можливість вибору договору страхування для страхувальника, а можливість вибору – підсилює дію K .

Контекстна реклама – реклама, яка розміщується в результатах пошуку пошукової системи, відповідних тематиці пошукового запиту, або на веб-сторінках, які відповідають тематиці рекламного оголошення.

Контракт – правовий документ, який встановлює умови, права та обов'язки сторін у відносинах між двома або більше особами або організаціями.

Контралимент – отриманий перестраховальний інтерес.

Контрафактна продукція – продукція або примірник, які випускаються, відтворюються, публікуються, розповсюджуються, реалізуються тощо з порушенням майнових прав інтелектуальної власності.

Контроль – процес перевірки і зіставлення фактичних результатів із завданнями.

Контрольна знижка – зменшення вартості об'єкта оцінки через відсутність права контролю або їх меншого обсягу порівняно з вартістю об'єктів, які характеризуються правами контролю в більшому обсязі.

Контрольна надбавка – збільшення вартості об'єкта оцінки через наявність більших прав контролю порівняно з вартістю об'єктів, які характеризуються правами контролю в меншому обсязі.

Конфігурування – зміна параметрів розрахунків в бухгалтерських програмах.

Кооперативна гра – елемент теорії ігор в якій розглядається ситуація, коли кожен гравець має власну матрицю виграшів.

Кореляційна матриця - таблиця, яка містить коефіцієнти кореляції для кожної пари змінних з вашої багатовимірної сукупності даних.

Кореляційний аналіз – Статистичний метод, що використовується для виявлення та вимірювання зв'язків між змінними або атрибутами у наборі даних.

Кореспонденція рахунків – це вказання того, за дебетом якого рахунку (субрахунку) та за кредитом якого рахунку (субрахунку) відображається операція.

Короткострокові кредити банків (Bank loan payable) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Короткострокові фінансові вкладення (Short - term investments) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Корпоративна функція корисності – методика визначення єдиної функції для корпорації, підприємства, заводу, яка враховує схильність до ризику керівників різних рівнів ієрархії управління.

Корпоративна частка – частка (пай, акції) господарського товариства, що утворене на основі цілісного майнового комплексу.

Корпоративний інформаційний портал. Це веб-сервер компанії, що є єдиною точкою входу в усі інформаційні системи даної компанії, здійснюється повне інформаційне забезпечення бізнес-процесів компанії і контрагентів.

Корпоративний клієнт – клієнт-фірма, відділення якої (дочірні підприємства) є клієнтами певної фірми (її дочірніх підприємств) в декількох країнах (регіонах, областях).

Корпоративний сайт – системне багаторівневе об'єднання різноманітних ресурсів і сервісів; електронна «бібліотека», поділена на тематичні відділи з кількісними та якісними даними, аналізами, графіками тощо.

Корпоративні картки – платіжні картки, які дають можливість організаціям з одного корпоративного рахунку відкрити декілька карт для співробітників (як правило, з метою оплати ними службових витрат). Відповідальність перед банком за цим рахунком несе організація. Картки можуть мати розділений і неподілений ліміти.

Котирування (Quotation) – ставка премії (внеску), по якій страховик готовий прийняти на страхування відповідний ризик.

Кошик – це умовна назва того місця, де зберігається інформація про вибраних користувачем товарах. Названо так за аналогією з кошиком / візком в супермаркетах. Також як і в супермаркеті, користувач може не тільки класти товари в кошик, але і викладати їх звідти. Додавання товару в кошик не означає автоматичного оформлення замовлення на нього.

Кошти (Cash) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Кредитна картка - це пластикова картка, яку банк або фінансова установа надає своїм клієнтам для здійснення покупок та отримання кредиту на певний період часу. Власник кредитної картки може використовувати її для здійснення оплати за товари та послуги у підрозділах, що приймають кредитні картки.

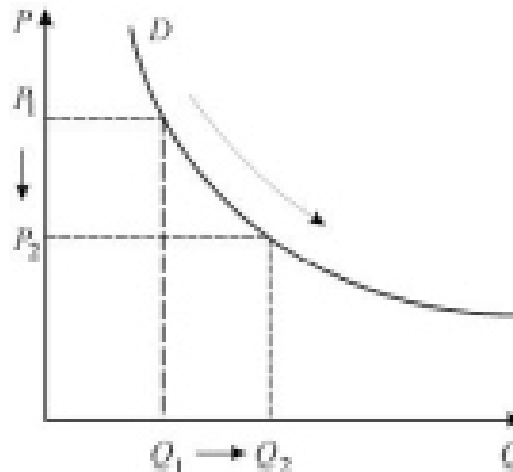
Кредитний інвестиційний ризик – проявляє себе, якщо інвестиції здійснюються за рахунок позикових коштів і являє собою ймовірність зміни вартості активів або втрати активами первісної якості в результаті нездатності позичальника–інвестора виконувати свої договірні зобов'язання, як в цілому, так і по окремих позиціях відповідно з умовами кредитного договору.

Кредитний ризик – це ризик несвоєчасності розрахунків в одній із ланок усього ланцюга процесу клірингу та розрахунків. (Ризик неплатежу у відносинах між брокером і його клієнтом існує постійно).

Кредиторська заборгованість (Accounts payable) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до поточних зобов'язань (current liabilities).

Крива байдужості – це графік, що показує ті комбінації двох товарів, які залишають споживача однаково забезпеченим або однаково задоволеним – отже, байдужим – при наявності будь-якої комбінації на кривій. Криві байдужості – це евристичні засоби, що використовуються в сучасній мікроекономіці для демонстрації переваг споживачів та обмежень бюджету. Економісти прийняли принципи кривих байдужості при вивченні економіки добробуту.

Крива попиту – це графік, який ілюструє зв'язок між ціною певного товару чи послуги та кількістю споживачів, що бажають придбати його за даною ціною. Є графічним зображенням графіку попиту. Крива має нахил, який

свідчить про зворотну залежність між двома змінними: ціною за одиницю товару (P) і обсягом його продажу (Q). Крива попиту сумарно для всіх споживачів є результуючою кривих попиту для кожного споживача окремо. Незважаючи на назву, крива попиту не завжди є власне кривою, іноді це може бути графік прямої лінії, в залежності від складності сценарію. Криві попиту використовуються для оцінки поведінки агентів конкурентних ринків і дуже часто розглядається комплексно з кривими пропозиції збалансованої ціни (ціни, за якою всі продавці готові продати, а всі покупці купити, також відомої як *ціна ринкового клірингу*) і збалансованої кількості (обсягу товарів чи послуг, що будуть вироблені та продані без надлишкового збільшення пропозицій чи надлишкового скорочення попиту) на ринку. На монополістичному ринку крива попиту представлена лише кривою попиту на продукцію монополіста і не потребує створення результуючої функції.

Крива розподілу - крива, що зображає щільність розподілу випадкової величини.

Критерії успіху проекту – Вимірювані та визначені показники, які використовуються для оцінки досягнення цілей та результатів проекту цифрової економіки.

Критерій Стюдента – використовується, щоб визначити, наскільки вірогідно, що дві вибірки узяті з генеральних сукупностей, мають одне і те ж середнє. Якщо ймовірність невелика ($<0,55$), можна вважати, що вибірки мають істотно відмінні середні, а отже, їх не можна поєднувати в одну для побудови математичної моделі.

Критичне мислення (дав.-гр. *κριτική τέχνη* — «мистецтво аналізувати, судження») – це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень. Головним чином йому притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення.

Крокова регресія – Алгоритм моделювання, який використовується для прогнозування або пояснення залежностей між залежною та незалежними змінними шляхом поетапного включення або виключення змінних з моделі.

Крос–курс – курс однієї валюти до іншої, розрахований через їхні курси до третьої валюти.

Кумулята, або кумулятивна крива – крива, яка будується по накопиченим частотам.

Кумуляція (лат. Cumulatio) – сукупність страхових ризиків, при яких велика кількість об'єктів страхування зі значними страховими сумами може бути зруйновано одним і тим самим страховим випадком (наприклад, землетрусом), що заподіює катастрофічний збиток. Зосередження ризиків у межах визначеного простору.

Купити ф'ючерсний контракт – це означає взяти на себе зобов'язання прийняти від біржі первинний актив (облігації) і з настанням терміну виконання контракту здійснити оплату відповідно до ціни та інших умов, установлених на момент купівлі контракту.

Л

Ланцюг поставок – Система координації та управління процесом постачання товарів або послуг, яка включає постачальників, посередників, виробників та споживачів у цифровій економіці.

Лізинг фінансовий – напрямок засобів на підтримку підприємців.

Ліквідаційна вартість – це вартість, яка може бути отримана, якщо об'єкт оцінки продається в термін, який значно коротше періоду експозиції такого майна, протягом якого він може бути проданий за ціною, що дорівнює ринковій вартості.

Ліквідація збитків – комплекс заходів страховика по встановленню причин, фактів і обставин (підтверджених незаперечними доказами) страхового випадку і виплаті страхового відшкодування.

Ліквідність – здатність страховика задовольняти претензії, виставлені страхувальниками, зобов'язання страховика

Ліміт відповідальності страховика (Limitation of Insurers Liability) – страхова сума (страхове покриття), зафіксована в чи договорі страховому полісі, що береться забезпечити (виплатити) страховик при настанні страхового випадку. Ліміт відповідальності може бути встановлений по окремому виді страхування чи по окремій страховій події.

Ліміт страхування – максимальна грошова сума, на яку можна застрахувати матеріальні цінності і страхову відповідальність.

Лінійне програмування – метод знайдення оптимального рішення. Загальна постановка задачі лінійного програмування має вигляд: – Цільова

функція $\sum C_i X_i \rightarrow Extr$; – обмеження

$$\sum a_{ij} X_i \{ = < ; = ; > = \} b_j, (j = \overline{1, m})$$

$d_i \leq X_i \leq D_i, (i = \overline{1, n})$. Тут X_i – змінні входні фактори,

оптимальне значення яких потрібно знайти; C_i – коефіцієнти моделі; a_{ij} – коефіцієнти обмежень; b_j – числова величина, яку обмеження не може перебільшувати(або навпаки менше якої не може бути); d_i, D_i – межі, в яких можуть змінюватися вхідні фактори, m – кількість обмежень; n – кількість вхідних факторів.

Ліцензійна продукція – продукція, виготовлена з використанням об'єкта права інтелектуальної власності, майнові права на який надані згідно з ліцензійним договором чи ліцензією на використання об'єкта права інтелектуальної власності (далі – ліцензійний договір).

Ліцензійний платіж – плата за надання прав на використання об'єкта права інтелектуальної власності, що є предметом ліцензійного договору. До ліцензійних платежів належать паушальний платіж, роялті та комбінований платіж.

Ліцензія на експорт–імпорт – офіційний документ, що дозволяє підприємству здійснювати торгівельну діяльність з вивезення або ввезення товарів певного виду.

Ліцензування страхових операцій – видача страховим організаціям ліцензії (дозволу від держави) на право проведення тих чи інших видів страхування.

Ллойд (Lloyd's) – корпорація приватних страховиків, іменованих у практиці "Ллойда" андеррайтерами, кожний з яких приймає страхування на свій ризик.

Логіка – це наука про закони правильного мислення.

Логістичний центр – спеціалізований об'єкт або комплекс, який забезпечує організацію та управління логістичними операціями, включаючи зберігання, перевезення та розподіл товарів.

Логічна структура РБД включає всі таблиці БД і зв'язки між ними.

Логічна форма мислення – це його структура, що виявляється в результаті абстрагування від значень нелогічних термінів. Логічних форм усього три – поняття, судження й умовивід.

Локалізація – Процес адаптації програмного забезпечення або інших продуктів під конкретну мову або регіональні налаштування.

Людино-машинні системи – сучасного виробництва і для інших областей нашого життя характерна наявність сукупності машин, що виконують певні складні функції за участю людини, причому основне навантаження лягає не на його м'язи, а на психічні процеси сприйняття, запам'ятовування, мислення.

Люк – див Пошук пролому.

М

Майбутня вартість (кінцева вартість, FV) – вкладені кошти і сума всіх нарахувань складних відсотків по ним або прогнозування на даний момент обумовленої грошової суми на певний період часу вперед під певну процентну ставку.

Майнове страхування – див. Об'єкт страхування.

Майстер діаграм – інструмент додатку BASE.

Макетна модель – це реально існуюча модель, що відтворює модельовану систему у деякому масштабі

Маклер страхової (ньюму. Makler) – посередник, те ж, що і брокер страхової. Найбільш характерна фігура для німецького й австрійського страхових ринків.

Макрос – заздалегідь записаний набір команд, що автоматично виконується програмою BASE.

Макросередовище – Загальні умови, в яких організація знаходиться.

Максимально можливий збиток – оцінюваний максимальний розмір збитку, який може бути заподіяний об'єкту страхування в результаті страхового випадку.

Маржа – різниця між курсом продавця і покупця валюти. Покриває витрати банку та формує його прибуток від здійснення валютних операцій.

Маржа варіаційна – це кінцевий результат за укладеною угодою (прибуток чи збиток), що виплачується (утримується) власникові рахунка.

Маржа підтримувальна – це мінімальна сума маржі, яка повинна постійно знаходитися на особовому (маржовому) рахунку члена біржі, який купив (продав) ф'ючерсний контракт; за допомогою неї здійснюється перерахунок (дебетування чи кредитування маржового рахунка) за результатами кожних торгів.

Маржа початкова – це грошова сума, яка вноситься на особовий рахунок, коли дається доручення купити (продати) ф'ючерсний контракт.

Маркетингові дослідження – систематичне збирання та аналіз інформації про ринок, споживачів, конкурентів та інші фактори з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо маркетингових стратегій.

Маскарад – ситуація, коли користувач, видає себе за іншого.

Масовість товару характеризується великим обсягом його випуску, значною кількістю виробників і призначенням для широкого споживання, що дозволяє визначити реальну ціну, попит, пропозицію.

Математична модель – система математичних співвідношень, які описують досліджуваний процес або явище.

Математична статистика - це галузь математики, яка використовує методи та концепції математики для збору, аналізу та інтерпретації статистичних даних. Вона досліджує математичні моделі та методи, що дозволяють робити висновки про параметри та характеристики популяцій на основі вибірок даних.

Математичне моделювання – метод дослідження процесів або явищ шляхом створення їхніх математичних моделей, дослідження цих моделей.

Математичне програмування – це математична дисципліна, що вивчає теорію і методи вирішення завдань про знаходження екстремумів функцій на множині скінченномірному векторного простору, визначуваній лінійними і нелінійними обмеженнями (рівністю і нерівностями).

Математичне моделювання – метод дослідження процесів або явищ шляхом створення їхніх математичних моделей, дослідження цих моделей. В основу методу покладено ідентичність форми рівнянь і однозначність співвідношень між змінними в рівняннях оригіналу і моделі, тобто, їх аналогії. Математичні моделі досліджуються, як правило, із допомогою аналогових обчислювальних машин, цифрових обчислювальних машин, комп'ютерів.

Машинний переклад – комп'ютерний переклад.

Машинні системи – системи, що складаються з одних тільки машин і механізмів і що діють автоматично, без участі людей.

Медіаною (англ. median) випадкової величини X називається таке її значення M_e , для якого $P(X < M_e) = P(X > M_e)$, тобто однаково вірогідне, чи виявиться випадкова величина менше або більше M_e . Геометрично **медіана** - це абсциса точки, в якій площа, обмежена кривою розподілу, ділиться навпіл.

Менеджер – це організатор бізнесу, що володіє навичками ефективного керування підприємством, фірмою, туристською і страховою організацією в умовах ринкової економіки.

Менеджмент – Управління в соціально-економічних системах: сукупність сучасних принципів, методів, засобів і форм управління виробництвом з метою підвищення його ефективності і збільшення прибутків.

Меню – перелік можливих дій в програмі.

Мережева карта – додаткова електронна плата вставлена в материнську плату.

Мережеві інкубатори - це, як правило, комбінація власне венчурних фондів й управляючих компаній. Вони здатні самостійно здійснювати солідні інвестиції другого-третього кола, часто виступаючи стратегічним інвестором.

Мета – очікуваний, кінцевий результат.

Мета котирування біржових цін – установлення для окремих груп товарів типової довідкової ціни, що відображає вартість одиниці товару при типових (середніх) обсягах угод і умовах торгів.

Метод Монте-Карло – це загальна назва групи числових методів, заснованих на одержанні великої кількості реалізацій стохастичного (випадкового) процесу, який формується у той спосіб, щоб його ймовірнісні характеристики збігалися з аналогічними величинами задачі, яку потрібно розв'язати. Використовується для розв'язування задач у фізиці, математиці, економіці, оптимізації, теорії управління тощо.

Метод найменших квадратів – метод, який полягає у відшуванні параметрів моделі тренда, який краще всього описує тенденцію розвитку якого-

небудь випадкового явища в часі або в просторі. Його основна мета - знайти такі параметри моделі, які мінімізують суму квадратів різниць між спостережуваними значеннями і передбачуваними значеннями моделі.

Метод оцінки – спосіб визначення вартості об'єкта оцінки, послідовність оціночних процедур якого дає змогу реалізувати певний методичний підхід.

Методи експертних оцінок – це спосіб прогнозування та оцінки майбутніх результатів дій на основі прогнозів фахівців. Особливістю даного методу є відсутність строгих математичних доказів оптимальності рішень. Загальною спрямованістю цього методу є використання людини як "вимірювального" приладу для одержання кількісних оцінок процесів і суджень, що через неповноту і невірогідність наявної інформації не піддаються безпосередньому виміру. Саме тому цей метод є основним при визначенні фінансово–економічного ризику і в подальших матеріалах матиметься на увазі, що всі числа в розрахунках отримані саме цим методом.

Методичні підходи – загальні способи визначення вартості майна, які базуються на основних принципах оцінки.

Методологія управління проектами – Систематичний підхід до планування, виконання та контролю проекту з використанням певного набору методів, інструментів та процесів.

Механічний відбір – це відбір, при якому генеральна сукупність механічно поділяється на стільки частин, скільки має бути об'єктів у вибірці. З кожної частини випадковим чином відбирають один об'єкт.

Митна ставка – рівень податку, який обчислюється на основі вартості товару і використовується при ввезенні або вивезенні товарів через митницю.

Митний брокер – фахівець, що надає послуги з митного оформлення товарів та здійснює представництво клієнта перед митницею під час ввезення або вивезення товарів.

Міграція даних – Процес переміщення даних з однієї бази даних, сховища даних або системи управління базами даних в іншу, зазвичай для підвищення продуктивності, розширення або зміни технології.

Міжнародна платіжна система – платіжна система, в якій платіжна організація може бути як резидентом, так і нерезидентом і яка здійснює свою діяльність на території двох і більше країн та забезпечує проведення переказу коштів у межах цієї платіжної системи, у тому числі з однієї країни в іншу.

Міжнародний договір – угода, яка укладається між двома або більше країнами або міжнародними організаціями, що регулює взаємовідносини та співпрацю між ними.

Міжнародні біржі – біржі, на яких операції здійснюють представники різних країн. Котирування цін на таких біржах являють собою світові ціни на товари, що реалізуються на них.

Мікросередовище – безпосереднє оточення організації.

Місія – Чітко виражена причина існування організації, яка підкреслює її відмінності від аналогів.

МММ – один з варіантів пірамід Понці.

Мода – значення випадкової величини, що трапляється найчастіше в сукупності спостережень.

Моделі банкрутства – система показників раннього попередження та реагування, прогнозування банкрутства підприємств.

Моделі теорії корисності – у кількісній теорії корисності передбачається, що споживач може дати кількісну оцінку (у деяких одиницях вимірювання) корисності будь-якої кількості споживаного їм товару. e означає існування функції корисності TU аргументу Q – кількість купленого товару.

Модель – речова, знакова або уявна (мислена) система, що відтворює, імітує, відображає принципи внутрішньої організації або функціонування, певні властивості, ознаки та/або/і характеристики об'єкта дослідження

(оригіналу). Розрізняють фізичні, математичні та ін. моделі. Слово «модель» походить від латинського *modulus*, що означає міра, такт, ритм, величина.

Модель (варіант) КТЗ – сукупність КТЗ одного типу, які не мають відмінностей за типом кузова (згідно з ДСТУ 2885–94 "Автотранспортні засоби. Автомобілі легкові. Типи кузовів. Терміни та визначення"), виробником, кількістю і розташуванням ведучих та керованих осей, робочим циклом, кількістю і розташуванням циліндрів двигуна. Робочі об'єми двигунів КТЗ однієї моделі не повинні відрізнятися більше ніж на 20 %, а їх потужність – на 30 %.

Модель банкрутства Альтмана – Коефіцієнт ймовірності банкрутства (Z_A) розраховується за такою формулою $Z_A = 3,3K_1 + 1,4K_2 + 1,2K_3 + K_4 + 0,6K_5$, де K_1 – Балансовий прибуток / Середньорічна вартість активів; K_2 – Нерозподілений прибуток / Середньорічна вартість активів; K_3 – Власні оборотні активи / Середньорічна вартість активів; K_4 – Виручка від реалізації / Середньорічна вартість активів; K_5 – Ринкова вартість акцій / Залучений капітал. Якщо значення індексу Альтмана приймає значення менше 1,8 – то ймовірність банкрутства дуже висока, якщо знаходиться в діапазоні 1,81 – 2,70, то висока, 2,71–2,99, банкрутство можливе, при 3,00 і більше – дуже низька.

Модель банкрутства Спрінгейта – $Z_C = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D$, де A – робочий капітал/загальна вартість активів; B – прибуток до сплати податків та відсотків/загальна вартість активів; C – прибуток до сплати податків /коротко–строкова заборгованість; D – обсяг продажів /загальна вартість активів. Якщо Z_C менше 0,862. то підприємство є потенційним банкрутом.

Модель динаміки суспільного боргу – має вигляд

$$b(t) = e^{rt} \int_t^{\infty} e^{-r\tau} [S(\tau) + T(\tau) - G(\tau)] d\tau$$

, де P – інфляція, $P(G - T)$ –

дефіцит державного бюджету в номінальному вираженні; G – бюджетні витрати в реальному вираженні; T – реальні податки, що не змінюють обсягів випуску; RB – обсяг обслуговування державного боргу за ставкою номінального відсотка $R > 0$.

Модель економічного зростання Харрода–Домара – передумови моделі: Капіталоємність (співвідношення капіталу до продукту K / Y) постійна. Темп розширення пропозиції праці n і темп підвищення продуктивності праці δ екзогенні і постійні. Схильність до збереження s постійна, тобто при збільшенні доходу ВВП на ΔY об'єм заощаджень S пропорційно збільшиться і буде рівний $s \Delta Y$. Інвестиції I дорівнюють заощадженням $I = S$, тобто зростання заощаджень у зв'язку із зростанням доходу призводить до збільшення інвестицій, збільшуючи капітал, **ВВП**, що використовується для виробництва. Додатковий капітал додає дохід **ВВП** на коефіцієнт продуктивності капіталу c , а потім приріст **ВВП** знову збільшує об'єм заощаджень і т. д. Випуск залежить від одного ресурсу – капіталу K . Інвестиційний лаг рівний. Величина економічного зростання

$$EZ = \frac{\Delta Y}{Y} = \frac{I : k}{I : s_t} = \frac{s_t}{k}, \quad k = \frac{\Delta K}{\Delta Y}$$

знаходиться як
 моделлю *Домара – Харрода* можна зробити висновок: економічне зростання можливе в результаті збільшення заощаджень у національному доході або підвищення ефективності використання капіталу.

Модель класифікації – математична або статистична модель, що використовується для призначення категорій або міток об'єктам на підставі їх характеристик або атрибутів.

Модель Кобба–Дугласа – визначає зв'язок між валовим випуском продукції (z) та вартістю основних засобів (x) і праці (y) у вигляді формули $z = b_0 x^{b_1} y^{b_2}$, в якій буквами b позначаються коефіцієнти моделі.

Модель Лукаса – визначає динаміку економічного розвитку за формулою

$$Y_t = K_t^{1-\alpha} [uh_t L_t]^{1-\alpha} h_{at}^\delta,$$

де u – частка витрат праці на створення людського капіталу;
 h_t, h_{at} – відповідно запас людського капіталу і його середній рівень в цілому в економіці в момент часу t ; α, δ – параметри.

При цьому передбачаються дві умови нагромадження капіталу:

– для людського капіталу $h' = \psi h(1-n)$, де ψ – ефективність навчання;

– для фізичного капіталу $k' = sk^\alpha h^{1-\alpha+\delta} u^{1-\alpha} - \delta k$.

Модель організації рекламної кампанії – ґрунтується на таких основних

гіпотезах. Розглядається величина dN/dt — швидкість зміни в часі кількості споживачів, котрі дізналися про товар і мають намір і кошти купити його (t — час, що минув з початку рекламної кампанії), $N(t)$ — кількість уже поінформованих клієнтів. Вважається, що dN/dt пропорційна кількості покупців, які ще не знають про цей товар (послуги), тобто величині $a_1(t) (N_0 - N(t))$, де N_0 — загальна кількість потенційних платоспроможних покупців, $a_1(t) > 0$ характеризує інтенсивність рекламної кампанії (що фактично визначається витратами на рекламу в даний момент часу). Рівняння

$$\frac{dN}{dt} = [\alpha_1(t) + \alpha_2(t)N(t)] (N_0 - N(t)).$$

має рішення

$$N(t) = N_0 \left[1 + (N_0 \alpha_2 / \alpha_1 - 1) \exp(-N_0 \alpha_1 t) \right]^{-1}.$$

Модель Ромеро – основні передумови: – одним із важливих чинників економічного зростання є технологічні зміни, які у загальному вигляді можна вважати як більш досконалі інструкції, що дозволяють використовувати різні поєднання наявних у суспільстві сировинних матеріалів; – подібні технологічні зміни відбуваються завдяки цілеспрямованій діяльності людей, які саме так реагують на нові ринкові стимули; – інструкції з використання різних поєднань сировинних

матеріалів принципово відрізняються від інших економічних продуктів: створення нових технологій еквівалентне постійним витратам виробництва; – подальше використання цих технологій не вимагає

$$Y_t = K_t^\alpha H_t^\beta [A_t L_t]^{1-\alpha-\beta},$$

$$y = k^\alpha h^\beta,$$

додаткових витрат виробника. де $y = \frac{Y}{AL}$, $k = \frac{K}{AL}$ і $h = \frac{H}{AL}$. де

Y – ВВП; K – фізичний капітал; H – людський капітал; L – трудові ресурси; a , b – параметри виробничої функції. Рівні вибуття людського та фізичного капіталу однакові і $a + b < 1$. Коефіцієнти a і b у цьому співвідношенні виражають частки фізичного і людського капіталу в доході і приймаються рівними $1/3$ та в межах $1/3$ – $1/2$ відповідно.

Модель Солоу – розглядає економіку країни як односекторну, в якій стан економіки в моделі Солоу задається п'ятьма *ендогенними* змінними: X – валовий суспільний продукт (ВСП), C – фонд невиробничого споживання, I – інвестиції, L – кількість зайнятих, K – виробничі фонди. Окрім цього, в моделі фігурують такі *екзогенні* показники: v – річний темп приросту чисельності зайнятих, μ – частка вибулих протягом року основних виробничих фондів, a – коефіцієнт прямих витрат (частка проміжного продукту у ВВП), ρ – норма накопичення (частка валових інвестицій у ВВП). Робиться припущення, що ендогенні змінні змінюються з часом. Екзогенні змінні вважаються постійними. Вважається, що норма накопичення є керуючим параметром. Час t є неперервним і вимірюється в роках. Робиться припущення, що річний випуск у кожен момент часу визначається лінійно–однорідною неокласичною виробничою функцією від двох змінних (ресурсів) K та L : $X = F(K, L)$. Отримаємо таку модель Солоу з абсолютними показниками: $L = L_0 e^{vt}$,

$$\frac{dK}{dt} = -\mu K + p(1-\alpha)X, \quad K(0) = K_0, X = F(K, L), I = p(1-\alpha)X, C =$$

$(1-p)(1-\alpha)X$. Поділивши все на L , і вирішуючи цю модель відносно k , отримаємо рішення для фондоозброєності

$$k(t) = \left[(k^0)^{1-\alpha} + e^{-(1-\alpha)\lambda t} \left(k_0^{1-\alpha} - (k^0)^{1-\alpha} \right) \right]^{\frac{1}{1-\alpha}}.$$

Модель Солоу–Свана – визначає динаміку економічного розвитку. Вихідними умовами моделі Р.М. Солоу є: а) постійна віддача від масштабу; б) спадна продуктивність капіталу; в) екзогенний та незмінний характер норми амортизації, темпу зростання населення і темпу реалізації науково-технічного прогресу; г) відсутність інвестиційних лагів; г) взаємозамінність праці й капіталу;

Модель стійкості ринку Вальраса – це лінійне диференціальне рівняння першого порядку з постійними коефіцієнтами, яке має рішення

$$p(t) = \frac{\gamma - \alpha}{\beta - \delta} + \left(p_0 - \frac{\gamma - \alpha}{\beta - \delta} \right) e^{k(\beta - \delta)t},$$

де p – ціна, S – пропозиція, D – попит,

всі інші параметри – константи. яке стійке, якщо $b - d < 0$ і нестійке при $b - d > 0$. Але b – тангенс кута нахилу кривої попиту, а d – тангенс кута нахилу кривої пропозиції, і якщо виконується умова $b - d < 0$ (яке вірне при убутанні попиту і зростанні пропозиції із зростанням ціни), ринок стійкий, тобто надмірний попит знижується і остаточно усувається зростаючою ціною. Якщо $b - d > 0$, ринок нестійкий: матиме місце безперервна і необмежена інфляція.

Модель – речова, знакова або уявна (мислена) система, що відтворює, імітує, відображає принципи внутрішньої організації або функціонування, певні властивості, ознаки та/або/і характеристики об'єкта дослідження (оригіналу). Розрізняють фізичні, математичні та ін. моделі. Слово «модель» походить від латинського *modulus*, що означає міра, такт, ритм, величина. Воно пов'язане також із словом *modus* – копія, зразок.

Моделювання – Процес створення віртуальних об'єктів, сцен і середовищ для використання в комп'ютерній графіці.

Моделювання бізнес-процесів (Business process modeling – BPM) – це формалізований, виконаний за певними правилами опис послідовності дій фахівців у формі логічних блок-схем, що визначають вибір подальших дій, виходячи з ситуативного факту. Наприклад: «якщо всі документи для формування страхового акту є в наявності, то формуємо цей документ. Якщо немає, то вживаємо заходів для отримання документів, яких не вистачає». У моделі бізнес-процесів певні послідовності окремих дій об'єднуються у відповідні процедури і сценарії бізнес-процесів. Описується взаємодія фахівців різних підрозділів в рамках одного бізнес-процесу. Моделювання бізнес-процесів, як правило, здійснюється та використовується бізнес-аналітиками і менеджерами, які прагнуть підвищити ефективність процесу та їх якість.

Модем (це скорочення від фрази “модулятор-демодулятор”) – електронний пристрій: що забезпечує передачу комп'ютерних даних по виділених лініях зв'язку.

Модуль – набір процедур.

Монополія (*monopoly*) – виключне право на виробництво, торгівлю, промисли, що належить одній особі, певній групі осіб або державі; великі об'єднання підприємців (картелі, синдикати, трести, концерни, консорціуми тощо), які виникають на базі зростаючої концентрації виробництва і капіталу та зосереджують у своїх руках більшу половину виробництва та (або) продажу будь-якого товару з метою досягнення панівного становища на ринку й одержання максимального прибутку. Монополією вважають домінуюче становище підприємця, що дає йому можливість самостійно або разом з ін. підприємцями обмежувати конкуренцію певного товару на ринку. Зазвичай монополістом вважають підприємця, частка якого на ринку певного товару перевищує 35%, однак згідно з рішенням Антимонопольного комітету України, монополією може бути визнане становище підприємця, коли його частка на ринку певного товару становить і менше 35%.

Монопсонія – це ринкова кон'юнктура, за якої є лише один покупець – монопсоніст. У монопсонії великий покупець контролює ринок. Через своє унікальне положення монопсонії мають величезну силу. Наприклад, будучи основним або єдиним постачальником робочих місць у районі, монопсонія має право встановлювати заробітну плату. Крім того, вони мають переговорну силу, оскільки вони можуть узгоджувати ціни та умови зі своїми постачальниками.

Мотивація – спонука працівників до активної діяльності за допомогою зовнішніх чинників (матеріальне і моральне стимулювання).

Мототехніка (мототранспортні засоби) – КТЗ, що мають менше ніж чотири колеса (мопеди, моторолери, мотоцикли, мототрицикли) або чотири колеса (мотоквадроцикли, мотоколяски) і мають ознаки конструкції, що відповідають критеріям КТЗ категорії L за класифікацією, наведеною у Зведеній резолюції про конструкцію транспортних засобів (СР.3) – (TRANS/WP.29/79 від 11 серпня 1997 року – документ Європейської економічної комісії ООН).

Мультиколінеарність – це статистичний термін, що описує високу кореляцію між двома або більше залежними змінними у регресійній моделі. Це означає, що одна або кілька змінних можуть бути добре передбачені або пояснені за допомогою інших змінних у моделі.

Мультимедіа – Комбінація різних типів медіа, таких як текст, зображення, звук і відео, для створення інтерактивного вмісту.

Мультимедіа ([лат.](#) Multum + Medium) – комбінування різних форм представлення інформації на одному носієві, наприклад текстової, звукової і графічної, або, останнім часом все частіше – анімації і відео. Характерна, якщо не визначальна, особливість мультимедійних веб-вузлів і компакт-дисків – гіперпосилання. Поняття, що означає сполучення звукових, текстових і цифрових сигналів, а також нерухомих і рухомих образів. Так, мультимедійна база даних буде вміщувати текстову і образну інформацію, відеокліпи і таблиці, і все це

має однаково легкий доступ. Мультимедійна телекомунікаційна послуга дозволяє користувачеві посилати і одержувати будь-яку форму інформації, взаємозамінну за бажанням.

Мультиплікатор – коефіцієнт, що розраховується шляхом ділення ціни продажу (пропонування) подібного цілісного майнового комплексу або ринкової капіталізації акціонерного товариства, цілісний майновий комплекс якого розглядається як подібний до оцінюваного цілісного майнового комплексу, на відповідний фінансово-економічний або інший показник, що характеризує його діяльність.

Навчання без учителя – підхід до аналізу даних, при якому модель навчається на основі вхідних даних без наявності вихідних міток або класифікацій, з метою виявлення складнощів, патернів або структури в даних.

Навчання з учителем – підхід до аналізу даних, при якому модель навчається на основі вхідних даних та відповідних вихідних міток або класифікацій.

Надбавка ризикова (дельта–надбавка) – один з методів забезпечення фінансової стійкості результатів страхових операцій шляхом включення в страховий тариф (у нетто–ставку) відповідних засобів для покриття надзвичайних збитків (смерть туриста, аварія літака, загибель теплохода й ін.).

Надлишкове майно – майно, що не використовується у господарській діяльності підприємства і максимальна цінність якого досягається внаслідок відчуження.

Надлишкове поліпшення нерухомого майна – результати заходів, спрямованих на зміну фізичного (технічного) стану та (або) якісних характеристик земельної ділянки та (або) земельних поліпшень, відокремлення яких не призведе до зміни ринкової вартості земельної ділянки та (або) земельних поліпшень. Вартість надлишкових поліпшень є позитивною різницею між витратами на заміщення (відтворення) та приростом ринкової вартості, що зумовлений такими витратами.

Найбільш ефективне використання – найбільш вірогідне використання майна, що є фізично можливим, розумно виправданим, юридично законним, фінансово здійсненним, у результаті якого вартість оцінюваного майна буде максимальною.

Накрутка – некоректні дії сайтів, спрямовані на збільшення показників лічильників. Це можуть бути лічильники відвідувань, банеропоказів, що

зареєструвалися користувачів, які підписалися на розсилку або прочитали рекламні листи, і т. п.

Напівпричіп – причіп, вісь (осі) якого розміщено позаду центра маси транспортного засобу (за умови рівномірного завантаження) і який обладнано зчіпним пристроєм, що забезпечує передачу горизонтальних і вертикальних зусиль на інший транспортний засіб, який виконує функції тягача.

Національні біржі – біржі, що забезпечують здійснення біржових операцій у межах однієї країни. Залежно від сфери діяльності їх поділяють на центральні (столичні), міжрегіональні й регіональні (локальні).

Неадаптивні системи – системи, які пасивні до змін зовнішнього середовища.

Невербальна інформація – Інформація, послана відправником без використання слів.

Невід'ємне поліпшення нерухомого майна – результати заходів, спрямованих на покращення фізичного (технічного) стану та (або) якісних характеристик земельної ділянки та (або) земельних поліпшень, відокремлення яких призведе до зменшення ринкової вартості відповідно земельної ділянки та (або) земельних поліпшень.

Невід'ємні поліпшення орендованого майна – здійснені орендарем заходи, спрямовані на покращення фізичного (технічного) стану орендованого майна та (або) його споживчих якостей, відокремлення яких призведе до зменшення його ринкової вартості.

Невстановлене устаткування ('Non-installed equipment) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Незавершені капітальні вкладення (Plant under construction) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Незалежна оцінка майна – оцінка майна, яка проведена суб'єктом оцінної діяльності.

Нездоланна сила – надзвичайна подія, яку неможливо було передбачати і запобігти. У практиці страхування іменуються форс–мажорними обставинами і можуть включатися в договір страхування.

Нейронні сітки – це сітки, що складаються зі зв'язаних між собою простих елементів – формальних нейронів. Ядром використовуваних представлень є ідея про те, що нейрони можна моделювати досить простими формулами, а вся складність процесу моделювання визначається зв'язками між нейронами. Кожен зв'язок представляється як зовсім простий елемент, що служить для передачі сигналу. Для опису кожного нейрону використовується проста і одна й та сама функція. Синтез нейронних моделей реалізовано у програмі Statistica.

Нелінійне програмування – Якщо функції, що описують функціонал або обмеження мають нелінійний характер, така постановка задачі називається нелінійним програмування. Наприклад, якщо параметр X буде зведено у квадрат.

Нематеріальні активи, залишкова вартість (Intangible assets) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Необ'єктивна оцінка – оцінка, яка ґрунтується на явно неправдивих вихідних даних, навмисно використаних оцінювачем для надання необ'єктивного висновку про вартість об'єкта оцінки.

Неперервні випадкові величини – це тип випадкових величин у теорії ймовірності, які можуть приймати будь-яке значення на певному інтервалі. Вони не обмежені окремими значеннями, але можуть приймати будь-яке значення у певному проміжку на числовій осі.

Непропорційне перестраховання – форма організації договорів перестраховання типу “стоп лос–збитковість”. Означає, що перестраховальник приймає зобов'язання вирівняти цеденту перевищення збитковості понад установлений ліміт, що складає, наприклад, 105% від страхових платежів, зібраних страховиком.

Непрофесійна оцінка – оцінка, проведена з порушенням кваліфікаційних вимог, що визначаються законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність.

Непряме валютне регулювання полягає у використанні економічних, зокрема валютно–кредитних, методів впливу на поведінку економічних агентів ринку.

Непряме котирування – ціна національної валюти через іноземну валюту.

Нерезидент – юридична або фізична особа, яка не має статусу резидента країни, але може здійснювати зовнішньоекономічну діяльність в цій країні.

Нерозподілений прибуток (Retained earnings) – пасивний рахунок ББ. Відноситься до власного (акціонерного) капіталу (equity).

Нерухоме майно (нерухомість) – земельна ділянка без поліпшень або земельна ділянка з поліпшенням, які з нею нерозривно пов'язані, будівлі, споруди, їх частини, а також інше майно, яке відповідно до законодавства відноситься до нерухомого майна.

Нестабільна ситема – система з властивостями, що змінюються, і функціями та без циклів, що строго повторюються, в цих змінах.

Нетто–ставка (Net–rate) – основна частина страхового тарифу (брутто–ставки), призначена для формування фонду, використовуваного для страхових виплат. див. Тарифна ставка.

Неформальна інформація — Інформацію, одержувану неформальним шляхом від компетентних працівників.

Неякісна (недостовірна) оцінка – оцінка, проведена з порушенням принципів, методичних підходів, методів, оціночних процедур та (або) на основі необґрунтованих припущень, що доводиться шляхом рецензування.

Новини – одержання мережних новин і електронних дощок оголошень мережі і можливість приміщення інформації на дошки оголошень мережі. Електронні дошки оголошень мережі Internet формуються по тематиці. Користувач може по своєму виборі підписатися на будь–які групи новин.

Номінальна ставка дисконту – ставка дисконту, що застосовується для визначення поточної вартості номінального грошового потоку.

Номінальний грошовий потік – грошовий потік у прогностичних цінах на майбутні періоди з урахуванням прогностичного рівня інфляції.

Нормалізація – процес організації бази даних шляхом розподілу даних між таблицями таким чином, щоб уникнути дублікації та забезпечити цілісність даних.

Нормалізація таблиць – це покроковий оборотний процес розкладання початкових (універсальних) таблиць БД на інші більш дрібні і прості. При цьому усувається вся недопустима функціональна залежність (ФЗ), досягається мінімальне дублювання даних і забезпечується їх обробка і оновлення без труднощів.

Нормативний пробіг – середньостатистичний, річний для даної моделі КТЗ пробіг, щодо якого визначається середня ринкова вартість КТЗ.

Нормативно–правова база – сукупність законодавчих актів, нормативних документів та правил, які регулюють зовнішньоекономічну діяльність підприємств і встановлюють правила та обмеження.

Ноу–хау – вид інвестиції страхового Товариства: управлінські, комерційні й організаційні рішення, необхідні для ефективної роботи страхового Товариства. Часто складають комерційну таємницю.

Об'єкт – деяке явище, підприємство, механізм, технологічний процес, які є предметом вивчення дослідника; будь-які таблиці, запити, форми і інші елементи, розташовані у вікні бази даних.

Об'єм сукупності (вибіркової або генеральної) - це кількість об'єктів цієї сукупності.

Обдурювання з даними – найпоширеніший метод при здійсненні комп'ютерних злочинів. Інформація змінюється в процесі її введення в комп'ютер або під час виведення. Наприклад, при введенні документи можуть бути замінені фальшивими, замість робочих дискет підсунуті чужі, і дані можуть бути сфальсифіковані.

Об'єкт незавершеного будівництва – будівлі, споруди або передавальні пристрої, які фактично не експлуатуються внаслідок того, що перебувають у недобудованому стані.

Об'єкт оцінки – майно та майнові права, які підлягають оцінці.

Об'єкт оцінки у матеріальній формі – нерухоме майно (нерухомість) та рухоме майно.

Об'єкт оцінки у формі цілісного майнового комплексу – об'єкти, сукупність активів яких дає змогу провадити певну господарську діяльність. Цілісними майновими комплексами є підприємства, а також їх структурні підрозділи (цехи, виробництва, дільниці тощо), які можуть бути виділені в установленому порядку в самостійні об'єкти з подальшим складанням відповідного балансу і можуть бути зареєстровані як самостійні суб'єкти господарської діяльності.

Об'єкт порівняння – подібне майно, що відібране для застосування порівняльного підходу.

Об'єкти оцінки у нематеріальній формі – об'єкти оцінки, які не існують у матеріальній формі, але дають змогу отримувати певну економічну

вигоду. До об'єктів у нематеріальній формі належать фінансові інтереси (частки (паю, корпоративні права), опціони, інші цінні папери та їх похідні, векселі, дебіторська і кредиторська заборгованість тощо), а також інші майнові права.

Об'єкти страхування – життя, здоров'я, працездатність громадян – в особистому страхуванні; будинку, спорудження, транспортні засоби, фрахт, колекції, домашнє майно, перевезені вантажі й інші матеріальні цінності – у майновому страхуванні; цивільна відповідальність страхувальника за матеріальний збиток, заподіяний третім особам (наприклад, при експлуатації засобів підвищеної небезпеки), – у страхуванні цивільної відповідальності.

Облігаторне перестрахування – обов'язкова форма перестрахування, при якій усі страховики, що діють у даній країні, зобов'язані за законом передавати в запропонованій частці визначеному цесіонарію (звичайно державному перестраховальникові) усі прийняті на страхування ризику.

Облігації – цінні папери, які випускаються або великими корпораціями або державою. Облігації мають номінальну вартість і гарантовану ставку доходності. Облігації випускаються на певний термін, по закінченні якого емітент зобов'язаний викупити їх у тримача облігацій за зазначеним номіналом.

Обов'язкове страхування – одна з форм страхування, при якій страхові відносини між страховиком і страхувальником виникають у силу закону. На відміну від добровільного страхування обов'язкове страхування не вимагає попередньої згоди (укладення договору) між страховиком і страхувальником.

Оборотні кошти – фінансові ресурси, які швидко перетворюються на гроші або інші ліквідні активи, використовувані для покриття поточних витрат підприємства.

Оборотність дебіторської заборгованості – Коефіцієнт, що відбиває інтереси короткотермінових кредиторів. Показує середню кількість днів,

необхідних для стягнення заборгованостей. Чим менше це число, тим швидше дебіторська заборгованість обертається в кошти, а отже підвищується ліквідність оборотних коштів підприємства. Високе значення коефіцієнта може свідчити про труднощі зі стягненням засобів по рахунках дебіторів.

Оборотність ТМЗ (коефіцієнт оборотності оборотного капіталу)(разів) – Коефіцієнт, що відбиває інтереси короткотермінових кредиторів. Показує, на скільки ефективно компанія використовує інвестиції й оборотний капітал, і як це впливає на зростання продажу. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш ефективно використовується підприємством чистий оборотний капітал.

Обробка даних – Процес очищення, перетворення, інтеграції та агрегації даних з метою підготовки їх для аналізу та використання.

Обробка зображень – Процес зміни або поліпшення зображень за допомогою різних алгоритмів та технік.

Обстеження КТЗ – процедура інструментального або органолептичного дослідження КТЗ з метою визначення його технічного стану.

Обсяг страхової відповідальності – перелік конкретних подій (наприклад, крадіжка, пожежа, землетрус і т.д.), передбачених законом чи договором страхування, при настанні яких страховик робить виплату страхувальнику за рахунок засобів страхового фонду.

Одержувач страхової суми – особа, якому відповідно до договору виплачується обговорена чи сума її частина. Одержувачем страхової суми можуть бути або страхувальник, що уклав договір, або застрахований, чиє життя і здоров'я є об'єктами страхового захисту, або той, що одержує вигоду, призначений страхувальником на випадок своєї смерті чи загибелі.

Одноденні трейдери – утримують ринкові позиції тільки протягом торгової сесії (фінансовий період офіційної торгівлі на біржі) й рідко залишають позицію до початку наступного робочого дня.

Окреме індивідуально визначене майно – об'єкти у матеріальній формі (інвентарні об'єкти або групи інвентарних об'єктів та інше окреме майно), що приватизуються відповідно до Закону України "Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)" №2171–12.

Олігополія – це ринкова структура з невеликою кількістю фірм, жодна з яких не може утримати інші від значного впливу. Коефіцієнт концентрації вимірює частку ринку найбільших фірм. Монополія є одна фірма, дуополія це дві фірми і олігополія дві або більше фірм. Точної верхньої межі кількості фірм в олігополії не існує, але кількість повинна бути досить низькою, щоб дії однієї фірми суттєво впливали на інші. Визначальною властивістю конкуренції серед небагатьох є те, що усі конкуруючі фірми можуть впливати на ціни продукції або ресурсів. Таким чином, прибуток кожної фірми залежить від політики інших конкуруючих фірм. Тому для того, щоб визначити свою оптимальну політику, кожна фірма повинна враховувати не лише свій прямий вплив на ринок продукції і ресурсів, але і непрямий вплив через взаємодію своїх конкурентів.

Олігопсонія – це ринок товару чи послуги, на якому домінують кілька великих покупців. Концентрація попиту лише в декількох партіях надає кожному значну владу над продавцями та може ефективно утримувати ціни. Протилежний ефект можна спостерігати в олігополії. Це ринок, на якому домінують кілька продавців, які можуть утримувати ціни на високому рівні за відсутності конкуренції з боку альтернативних джерел постачання.

Он-лайнний бізнес – бізнес, який здійснюється з використанням апаратних і програмних можливостей глобальної комп'ютерної мережі Internet.

Онлайнний переклад – переклад із застосуванням web–сторінки.

Оновлення – заміна складника, що був у користуванні, на новий.

Операційний інвестиційний ризик – ймовірність інвестиційних втрат внаслідок технічних помилок при проведенні операцій; внаслідок навмисних і ненавмисних дій персоналу; аварійних ситуацій; збоїв у роботі інформаційних систем, апаратури та комп'ютерної техніки; порушення безпеки і т.д.

Операційні витрати – прогнозовані витрати власника, пов'язані з отриманням валового доходу. До операційних не належать витрати на обслуговування боргу та податків, що сплачуються від величини прибутку, отриманого від використання об'єкта оцінки, єдиного податку, фіксованого податку.

Операційні витрати – це прогнозовані витрати власника, пов'язані з отриманням валового доходу. До операційних витрат не відносяться витрати на заборгованість і податкове обслуговування, які сплачуються з суми податку, отриманого від використання об'єкта оцінки, єдиного податку, фіксованого податку.

Оптимізація запитів – Процес покращення продуктивності та ефективності виконання запитів до бази даних шляхом використання різних стратегій, таких як індексування, кешування та переписування запитів.

Оптимізація моделі соціально–економічної системи – знайдення таких значень факторів управління, для яких ця модель приймає найбільше (або найменше) з можливих значень. Для оптимізації використовуються методи математичного програмування, транспортна задача, задача комівояжера, нечіткі методи, тощо.

Оптимізація управління соціально–економічної системи, заданої нечіткою моделлю – для отримання чіткого висновки з нечіткої моделі соціально–економічної системи і системи управління нею, потрібно мати їх нечіткий опис у вигляді функцій приналежності, описаних у п. 4.7. Тоді процедура отримання чіткого результату з нечітких моделей на підставі чіткого значення вхідних факторів полягає у наступному. Хай в базі правил є m правил вигляду: R_1 : ЯКЩО x_1 це A_{11} . І . x_n це A_{1n} , ТО y це B_1 . R_i : ЯКЩО x_1 це A_{i1} . І . x_n це A_{in} , ТО y це B_i R_m :

ЯКЩО x_1 це A_{m1} . I . x_n це A_{mn} , ТО y це B_m . де x_k , ($k = 1..n$) – вхідні змінні; y – вихідна змінна; A_{ik} – задані нечіткі множини з функціями приналежності для x_k , B_i – задані нечіткі множини з функціями приналежності для y . Результатом нечіткого висновку є чітке значення змінної y^* на підставі заданих чітких значень x_k , $k=1..n$. У загальному випадку механізм логічного висновку включає чотири етапи: введення нечіткості (фазифікація), нечіткий висновок, композиція і приведення до чіткості, або дефазифікація.

Опціонна стратегія полягає в одночасних купівлі й продажу одного або кількох опціонів та ф'ючерських контрактів і товарів на реальний товар.

Опціонна угода – це контракт між двома контрагентами, один із яких одержує премію і бере на себе зобов'язання продати або купити, а другий виплачує премію й отримує право купити чи продати конкретний товар за конкретною ціною протягом установленого часу.

Опціонні біржі – предметом торгів є лише права на закупівлю або продаж реальних товарів чи контрактів на них у майбутньому.

Опціонні контракти – угоди з правом вибору однієї зі сторін альтернативних умов контракту, з премією.

Опціонні операції – це операції з формування механізму купівлі–продажу права на протязі зазначеного терміну або фіксованої ціни визначеної кількості товару.

Опція – додаткове оснащення КТЗ не передбаченими базовою комплектністю складниками з варіантами їх виконання, що підвищують його споживчі і технічні якості.

Орган управління – це система, на вхід якої поступають сигнали про стан керованого об'єкту і середовища, а на виході – сигнал про необхідне в даній ситуації управління.

Організація – Впорядкування діяльності менеджера і виконавців.

Основа вибірки – це таке представлення генеральної сукупності, при якому її елементи були хоча б перераховані.

Основні засоби - залишкова вартість (Property, plant, equipment - net) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Основні засоби, первинна вартість (Property, plant, equipment at cost) – активний рахунок ББ. Відноситься до позаоборотних активів (noncurrent assets).

Особиста інформація – інформація, за допомогою якої можна визначити чиюсь особу, наприклад, ім'я, електронну адресу, платіжну інформацію чи інші дані, які можна пов'язати з такою інформацією.

Особисте страхування – див. Об'єкт страхування.

Особливі умови страхування – умови, що застосовуються в разі необхідності зміни, розширити стандартні умови, що застосовуються в даному виді страхування.

Оф-лайнний бізнес – бізнес, який здійснюється у традиційній формі без використання можливостей глобальних інформаційних мереж.

Офшорна зона – географічна область або юридичний режим, де застосовуються спеціальні пільги та знижені податки для залучення іноземних інвестицій та зовнішньоекономічної діяльності.

Офшорна страхова компанія – іноземна юридична особа, що займається вивозом (експортом) капіталу за кордон.

Оцінка – акт або процес визначення вартості, діяльність оцінювачів по систематизованому збору і аналізу даних, необхідних для визначення вартості різних видів майна, бізнесу на основі чинного законодавства і стандартів.

Оцінні процедури – дії (етапи), виконання яких у певній послідовності дає можливість здійснити оцінку.

Оціночна вартість – вартість, яка визначається за встановленими алгоритмом та складом вихідних даних.

Оціночна діяльність – це діяльність оцінювачів і суб'єктів оціночної діяльності, визнаних такими відповідно до положень Закону України «Про оцінку

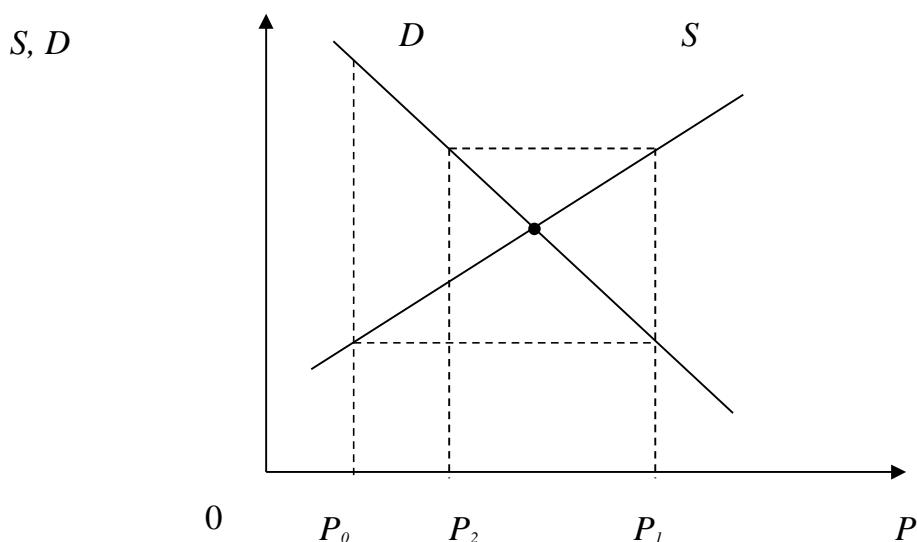
майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні», яка полягає в організаційному, методичному і практичному забезпеченні проведення оцінки майна, складанні висновків відносно вартості майна.

Оціночні процедури – дії (етапи), виконання яких у певній послідовності дає можливість провести оцінку.

Оцінювання якості прогнозів – набір коефіцієнтів, які дозволяють оцінити майбутню похибку у прогнозуванні значень часових рядів.

III

Павутиноподібна модель ринку – це процедура знаходження рівноважної ціни, яка здійснюється дослідним (досвідченим) шляхом за допомогою послідовних наближень. Вона застосовується в тому випадку, коли функції попиту і пропозиції або складні, або взагалі невідомі. Розглянемо більш детально послідовність дій які виконуються у цій моделі для знаходження рівноважної ціни (див. рис.). Призначається вихідна ціна

товару p_0 така, щоб попит був більше пропозиції, тобто $D_0 > S_0$. Це означає, що ціну можна збільшити до p_1 . При цьому очікується, що попит упаде, а пропозиція збільшиться. Даний етап будемо називати нульовим кроком. Збільшимо ціну таким чином, щоб попит став дорівнювати пропозиції на нульовому кроку, тобто робимо перший крок. При цьому $D_1 = S_0$. Визначаємо пропозицію на цьому кроку S_1 . Очевидно, що при цьому виявиться, що пропозиція більше попиту, тобто $S_1 > D_1$. Переходимо до наступного кроку. На другому кроку зменшуємо ціну таким чином, щоб $D_2 = S_1$. Знаходимо S_2 . процедура повторюється за аналогією з 1, 2 і 3 доти, поки ціна p_i на i -ом кроку не стабілізується,

тобто перестане істотно змінюватися. У нашому випадку ми будемо домагатися того, щоб перестали змінюватися дві перші цифри після коми (точки). Як тільки це трапиться, пошук припиняється. Останнє значення p_i з точністю до другого знака після коми приймається в якості рівноважної точки.

Пайтон (англ. Python) – мова програмування, що використовується при розробці таких відомих інтернет–сервісів, як YouTube, Google, Yahoo !; Python застосовують при розробці програм в NASA (космічне агентство США) і CERN (Європейська організація з ядерних досліджень), а також, добре підходить для обробки економічних даних, отриманих з мережі Internet.

Пакет програм – набір програм, які вирішують єдину задачу.

Панель елементів – панель інструментів для форми або звіту, яка містить кнопки, що додають в бланк конструктора різні елементи управління.

Параметри – режими роботи програми.

Пароль – таємне слово або певна послідовність символів, призначена для підтвердження особи або її прав. Паролі використовують для захисту інформації від несанкціонованого доступу.

Партнерство – форма співробітництва між двома або більше підприємствами або організаціями, яка базується на спільних цілях, взаємовигідних умовах та взаємодопомозі.

Партнерські програми – метод побудований на використанні недоліків платіжних систем на основі пластикових карт. Зазвичай шахраї просять жертву, що живе за кордоном, погодитися приймати на своє ім'я чеки від сервісних партнерських організацій. Якщо людина, до якої звернулися шахраї, погодилася їм допомогти, то на її адресу починають приходити чеки. Приймавши на себе відповідальність зняти готівку з чеку і розписуючись на ньому, людина, таким чином, заявляє в банку, що ці гроші належать саме йому. Через якийсь час Інтернет–магазин виявляє багато опротестованих платежів, і стає ясно, що деякі покупки

вироблялися з використанням крадених реквізитів пластикових карт.

Парус – інформаційно–розрахункова бухгалтерська система для великих підприємств та корпорацій.

Патерн (або дизайн-патерн) відноситься до загальної абстракції або шаблону, який може бути використаний для вирішення певної проблеми. Він представляє собою передовий метод розв'язання проблеми, що вже був випробуваний і визнаний ефективним. Патерни допомагають розробникам зрозуміти та використовувати кращі практики, спрощуючи процес розробки та підтримки програмного забезпечення.

Паушальний платіж – одноразовий платіж, який становить фіксовану суму і не залежить від обсягів виробництва (продажу) продукції (товарів, робіт, послуг) з використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

Пенальті (Penalty) – один з видів санкцій, застосовуваних при невиконанні договірних зобов'язань.

Пенсійний фонд України — центральний орган виконавчої влади, що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення, проводить збір, накопичення та облік страхових внесків, призначає пенсії та готує документи для їх виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, пенсій за особливі заслуги перед Україною, допомоги на поховання, інших соціальних виплат.

Первинний ключ – поле (або декілька полів) які однозначно ідентифікує запис таблиці.

Первинні дані – це дані, які збираються спеціально для статистичного дослідження. Для цих даних є відомості про методи збирання, точність даних і т.д.

Первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, які містять відомості про господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення.

Переговори – процес взаємодії та обговорення між представниками різних підприємств або країн з метою досягнення взаємовигідної угоди чи компромісу

Передавальний баланс підприємства – баланс підприємства, складений на дату оцінки відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку за результатами інвентаризації, в якому у випадках, визначених Методикою №1891, зазначається переоцінена вартість необоротних активів.

Передавальні пристрої – земельні поліпшення, створені для виконання спеціальних функцій з передачі енергії, речовини, сигналу, інформації тощо будь-якого походження та виду на відстань (лінії електропередачі, трубопроводи, водопроводи, теплові та газові мережі, лінії зв'язку тощо).

Переоцінена вартість активів – вартість, за якою активи відображаються в передавальному балансі підприємства, складеному на дату оцінки, у тому числі активи, що підлягали переоцінці на засадах незалежної оцінки відповідно до порядку та у випадках, передбачених Методикою оцінки майна №1891.

Перепис - це обстеження, що має своєю метою дослідження кожного елементу сукупності (генеральної сукупності), що вивчається.

Перестраховальна цесія – передача ризику іншій юридичній особі, наприклад страховому Товариству. див. Цесія.

Перестраховальник – страховик, що приймає ризики в перестраховання. див. Цессионарий (Цесіонер) та Цеден.

Перестраховання — система економічних відносин вторинного страхування, при якій страховик (цедент) передає частину своєї відповідальності по об'єкту страхування іншому страховику (цесіонарію чи цесіонеру) з метою створення збалансованого страхового портфеля. Виступає як страхування одним страховиком (цедентом) на визначених договором умовах ризику виконання усіх чи частини своїх зобов'язань перед страхувальником у іншого страховика (перестраховальника).

Перетин двох систем – система, що складається з елементів, що належать одночасно обом цим системам.

Період експозиції – період, протягом якого об'єкт оцінки може бути виставлений на продаж на ринку з метою забезпечення його відчуження за найвищою ціною і тривалість якого залежить від співвідношення попиту і пропозиції на таке майно, кількості потенційних покупців, їх купівельної спроможності та інших факторів.

Персональні дані – будь-яка документована і / або занесена на машинні носії інформація, яка відноситься до конкретної людини і чи що може бути ототожнена з конкретною людиною.

Першого ризику система забезпечення – передбачає виплату страхового відшкодування в розмірі збитку, але в межах страхової суми. При П.р.с.з. весь збиток у межах страхової суми (перший ризик) компенсується.

Підмножина – поняття частини в теорії множин. Множина B є підмножиною множини A (позначається $B \subseteq A$) у випадку, якщо кожен елемент множини B є також і елементом множини A . Наприклад, множина всіх парних чисел є підмножиною множини всіх цілих чисел.

Піксель – Найменша одиниця зображення в растровій графіці, що представляє колір або яскравість на певному місці на зображенні.

Піраміди і листи по ланцюжку – такий лист містить список прізвищ і адрес, за якими одержувачу пропонується надіслати незначну суму грошей (технологія електронних грошей ідеально підходить для таких "підприємств"). Далі, потрібно замінити прізвище одного з одержувачів на свою і розіслати листи далі. Одержувачі у свою чергу мають внести своє прізвище у список.

Піраміди Понці – від схеми пірамід полягає в тому, що в цьому випадку рекламується нібито вигідну ділову пропозицію, часто пов'язану з торгівлею. Фактично при цьому акумульовані кошти шахрай не інвестує, а просто використовує вклади більш пізніх інвесторів, щоб заплатити більш раннім, таким чином, створюючи видимість прибутковості та

залучаючи нові жертви.

План проекту – документ, який визначає мету, обсяг, ресурси, терміни, ризики та інші ключові аспекти проекту, що використовуються для організації та керування проектом.

Планування – Процес підготовки рішень.

Пластикова картка – персоніфікований платіжний інструмент, використовуваний для автоматизації безготівкових розрахунків (як правило, на роздрібному споживчому ринку). Підприємства торгівлі, сервісу і відділення банків, приймаючи карту, створюють мережу взаєморозрахунків за пластиковими картами (приймальну мережу).

Платежі перехідні – страхові, що угоди відбуваються наприкінці календарного року.

Платежу авансові – платежі, що сплачує страхувальник страховику заздалегідь – до настання терміну їхньої сплати, зазначеного в укладеному договорі. Авансові платежі звичайно вносяться за весь термін дії договору. По економічній природі авансові платежі дорівнюють одноразовому внеску.

Платіжна система – платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів.

Платіжний баланс – статистичний звіт, який відображає всі економічні трансакції між резидентами та нерезидентами країни протягом певного періоду.

Платники податків – юридичні особи, їх філії, філії, інші відокремлені підрозділи, які не мають статусу юридичної особи, а також фізичні особи, які мають статус суб'єктів господарювання або не мають такого статусу, які відповідно до законодавства зобов'язані утримувати та/або сплачувати податки і збори (обов'язкові платежі), штрафні санкції та пені.

Повідомлення – це сукупність сигналів.

Повітряний змій – метод, в якому потрібно відкрити в двох банках рахунки з можливістю кредитування. Далі гроші переводяться з одного банку в

інший і назад з поступово підвищуються сумами. Хитрість полягає в тому, щоб до того, як у банку виявиться, що доручення про переведення грошей з рахунку не забезпечено необхідною сумою, приходило б повідомлення про переведення коштів у цей банк, так щоб загальна сума коштів на рахунку покривала вимога про перший переказ.

Повна система подій – група подій, яка складається з набору несумісних подій та обов'язково відбувається подія із загальної сукупності всіх можливих подій. Сума ймовірностей подій, що створюють повну систему, дорівнює одиниці.

Повторна вибірка – це вибірка, при якій відібраний об'єкт повертається до генеральної сукупності перед відбором іншого об'єкта.

Погашення переказного векселя – внесення платежу за переказним векселем векселя.

Податкова застава – це спосіб забезпечення податкового зобов'язання платника податків, яке не було погашено вчасно.

Податкове зобов'язання – це обов'язок платника податків сплатити до бюджетів або цільових фондів держави відповідну суму коштів у порядку та строки, визначені законодавством України.

Податок на прибуток (Income taxes) – рахунок ЗП. Цей податок сплачується одразу після виплати по борговим зобов'язанням. позаоборотних активів (noncurrent assets)

Подібна угода – цивільно–правова угода, предметом якої є подібне майно і яка має спільні ознаки з угодою, для укладення якої проводиться оцінка.

Подібне майно – майно, що за своїми характеристиками та (або) властивостями подібне до об'єкта оцінки і має таку саму інвестиційну привабливість.

Події безумовні – події, виникнення яких не потребує виконання якихось умов;

Події залежні – події, на виникнення яких впливає виникнення інших подій.

Події незалежні – події, на виникнення яких не впливає виникнення інших подій;

Події несумісні – коли виникнення однієї з них заперечує або виключає можливість виникнення іншої;

Події рівноможливі – події A_1, A_2, \dots, A_n називаються рівноможливими, якщо жодна з цих подій не має «переваги» над іншою.

Події сумісні – коли виникнення однієї з них не впливає на виникнення іншої.

Події умовні – події, виникнення яких може статися тільки при умові виникнення інших подій, з якими вони пов'язані. Інша назва таких подій – залежні;

Подія (“випадкова подія”) – всякий факт, який може відбутися або не відбутися. Події бувають: сумісними, не сумісними, безумовним, умовними, незалежними, залежними.

Подія достовірна – це така подія B , що в результаті досвіду неодмінно відбудеться: $P(B)=1$.

Подія неможлива – це така подія C , що в результаті досвіду не може відбутися: $P(C)=0$.

Позабіржовий ринок – це торгівля цінними паперами в обхід фондової біржі. Позабіржовий ринок може бути організованим і неорганізованим. Організований позабіржовий ринок базується на комп'ютерних системах зв'язку, торгівлі й обслуговування за цінними паперами.

Позиційні трейдери – вкладають гроші в спекулятивні операції (торгують за свій рахунок) на порівняно тривалий період (кілька днів, тижнів або навіть місяців), сприяючи перебігу капіталів з одного ринку на інший.

Поле – інформація, що міститься в стовпці таблиці або списку.

Полівласник – страхувальник, який збиток понад страхову суму (другий ризик) узагалі не відшкодовує. див. Страхувальник.

Полімодальним розподіл – якщо багатокутник розподілу (крива розподілу) має більше за один максимум.

Поліс (Policy) – юридичне підтвердження договору страхування.

Помилкова кореляція - висока кореляція, яка виникає завдяки дії деякого третього чинника.

Поняття – вислів у вигляді окремого слова або словосполучення, який позначає або іменує певний позамовний об'єкт (тобто такий, що існує сам по собі).

Це стисле вираження узагальненого знання про найістотніші ознаки предметів і явищ. Поняття є найважливішим елементом будь-якої теорії.

Порожня множина, поняття теорії множин; порожня множина не містить жодного елементу; позначається \emptyset . Порожня множина є підмножиною будь-якої множини. Потужність порожньої множини рівна нулю. Поняття порожньої множини (подібно до поняття «нуль») виникає з потреби, щоб результат всякої операції над множинами був також множиною.

Портово–промисловий комплекс – це об'єднання на одній території морських портів, промислових підприємств, приморських поселень, соціально–виробничої інфраструктури у береговій зоні.

Портфель страховий – сукупність страхових внесків (платежів, премій), прийнятих даною страховою компанією, чи число укладених і оплачених договорів.

Портфельна торгівля цінними паперами – метод зменшення ризику біржової торгівлі цінними паперами. Метод полягає у придбанні цінних паперів не одного типу, а декількох водночас, розподіливши суму, призначену для цього, на певні частки, пропорційні мірі доходності цінного паперу і/або зворотно пропорційно мірі ризикованості.

Посередник – це юридична або фізична особа, яка знаходиться між контрагентами процесу обертання і виконує функції зведення одного з іншим для обміну товарами, послугами, інформацією; особа або компанія, яка виступає посередником між продавцями та покупцями, сприяючи укладенню та виконанню угод.

Постачальник – організація або особа, яка постачає товари або послуги іншим підприємствам або споживачам.

Постачальник послуг – Організація або особа, що надає певні послуги або ресурси для задоволення потреб проекту в цифровій економіці.

Постійні системи – системи, що існують тривалий час в порівнянні з обмеженим періодом діяльності людей в них.

Поточна вартість – вартість, приведена у відповідність з цінами на дату оцінки шляхом дисконтування або використання фактичних цін на дату оцінки.

Початкова вартість майна – вартість, з якої розпочинається продаж майна встановленими законодавством способами, що передбачають конкуренцію покупців.

Початкова маржа (депозит) – це грошова сума, гарантійний початковий задаток, зумовлений частиною загальної вартості ф'ючерсного контракту, або повна сума, яку перераховує учасник торгів на ф'ючерсному ринку зі свого рахунка на рахунок розрахункової палати за кожну відкриту позицію. Брокерські фірми стягують зі своїх клієнтів означену маржу в порядку, передбаченому їхніми договорами з клієнтами на обслуговування.

Пошук по ключу – пошук інформації в базі законів України по заданій ознаці (ключу), наприклад, за назвою документу: за органом, що його випустив, датою введення в дію і т.ін.

Пошук пролому – метод заснований на використанні помилки в логіці побудови програми, що працює на чужому комп'ютері. Виявлені проломи можуть експлуатуватися неодноразово. У знайденому «проломі» програма «розривається» і туди уставляється необхідне число команд.

Правила (умови) страхування – один з основних нормативних документів, що визначають умови добровільного страхування.

Правило трьох сигм – правило, яке говорить, що ймовірність того, що випадкова величина відхилиться від свого математичного очікування на величину, більшу за потрійне середнє квадратичне відхилення, практично дорівнює нулю.

Право контролю – повноваження, отримані згідно із законодавством або відповідною угодою, які впливають на стратегію та/або дають змогу вирішувати питання управління певним підприємством. Права контролю враховуються під час проведення оцінки шляхом застосування контрольної надбавки або контрольної знижки.

Право на регрес – право страховика на одержання в порядку зворотної вимоги (регресу) з особа, винного в заподіянні збитку, сум, виплачених чи страхувальнику застрахованому.

Предметна область (ПО) – це частина реального світу, що підлягає вивченню з метою організації управління і, зрештою, автоматизації. ПО може бути підприємство, міністерство, учбовий заклад і інш.

Премія (ціна) опціону складається із суми його внутрішньої й тимчасової вартості, на яку впливають нестабільність ситуації, різниця між ціною угоди й основною ціною, відрізок часу до закінчення строку опціону.

Премія ефективна являє собою суму результативної премії і перехідних платежів, резервованих у поточному році і перехідних на наступний рік. Ефективна премія – це вся сума наявних страхових платежів, якими керує страховик у даному поточному році. За рахунок ефективної премії проводиться значна частина виплат страхових сум і відшкодування. Якщо довгостроковий договір страхування відбувся і виплат за період більш року його дії не відбулася, то відбувається вирівнювання між ефективною і результативною преміями. Вони взаємно компенсують один одного.

Премія конкурентна – це така премія, що дозволяє страховику в умовах ринку залучити максимально можливе число потенційних страхувальників. Зменшення страхової премії з метою залучення широкого кола страхувальників може привести до фінансових утруднень у страховика.

Премія натуральна – премія, яка призначена для покриття ризику за визначений проміжок часу.

Премія необхідна – позначає величину страхового внеску, що буде достатнім і дозволить страховику зробити виплати страхових сум і відшкодування. Величина необхідних засобів, що потрібно мобілізувати страховику, обумовлена величиною ризику і закономірностями його прояву протягом визначеного проміжку часу (наприклад, рік).

Премія перестраховальна – премія, яку страховик передає перестраховальникові за умовами укладеного між ними договору

перестраховання. Може бути пропорційною і непропорційною стосовно прийнятої перестраховальником відповідальності в силу укладеного договору. По величині страхової премії розрізняють необхідну, справедливу і конкурентну премію.

Премія попередня – страховик може надати право страхувальнику внести цілком чи частково належний до сплати внесок до настання терміну сплати. Попередньо внесені платежі розглядаються як внески ощадного характеру, що надійшли на рахунок страхового Товариства. На внесені попередньо суми нараховується відповідний відсоток по вкладах. При настанні страхового випадку до закінчення терміну договору страхувальник чи його спадкоємці одержують не тільки страхову суму, але і страхові внески, по яких не наступив термін сплати. У цьому різниця між авансовими платежами і попередньою премією.

Премія результативна являє собою різницю між річною нетто–премією і перехідними платежами поточного року, віднесеними на наступний рік. Величина результативної премії за інших рівних умов залежить від періодичності сплати страхових платежів (щомісяця, щокварталу, один раз у півріччя чи рік). Чим менше часовий період розстроченого внеску, тим менше величина результативної премії.

Премія середня – її отримують у тому випадку, коли страховик абстрагується від індивідуальних особливостей об'єктів страхування і використовує середнє арифметичне для всієї сукупності.

Премія солідарна – якщо при визначенні страхового внеску до уваги приймається величина ризику об'єкта, що включений у страхову сукупність, то такий страховий внесок називається солідарною страховою премією.

Премія справедлива відбиває принцип справедливої гри і теорії імовірностей. Справедлива премія відбиває також еквівалентність зобов'язань сторін, що брали участь у договорі страхування.

Премія Цильмеровська (резервна) – сума нетто–премії і витрат по укладення договорів страхування даного виду за рік. Визначається за допомогою математичних розрахунків. Містить визначені резерви, за рахунок яких відшкодовуються витрати по укладення договорів страхування. У цьому зв'язку аквізаційні витрати являють собою активи страхового Товариства.

Прецедент (Precedent) – випадок чи подія, що мала місце в минулому і служило підставою для аналогічних дій у сьогоденні.

Прибудовані приміщення – приміщення, що прибудовані до основної будівлі та мають з нею хоча б одну спільну стіну.

Прибутковість – перевищення доходів над витратами (витратами).

Прибутковість власного капіталу – коефіцієнт, що відбиває інтереси власників.

Прибутковість страховика по страхових операціях – відношення річної суми прибутку до річної суми платежів (страхових внесків, премій).

Прибутковість страхової організації – це перевищення доходів над витратами (витратами, включеними в собівартість страхового продукту).

Прибуток від брокерської діяльності – це виражений у грошовій формі чистий дохід від брокерської діяльності, отриманий як різниця між сукупними доходами та сукупними витратами брокерської контори.

Прибуток від економії управлінських витрат – сукупний прибуток від зменшення витрат на ведення справи (управлінські, інкасові).

Прибуток від зниження фінансової збитковості – елемент прибутку страховика за рахунок зниження фактичної збитковості страхової суми проти передбаченої в тарифі.

Прибуток від інвестицій – прибуток страхового Товариства від участі в діяльності не страхового характеру (крім безпосередньої виробничої, торгово–посередницької і банківської).

Прибуток для розподілу власникам звичайних акцій (Чистий прибуток) (Earnings available to common stockholders (Net income)) – рахунок ЗП. Сплачується після виплат по привілейованим акціям.

- Прибуток до виплати відсотків і податків (Earnings before interest and taxes)** – рахунок ЗП.
- Прибуток до сплати податків (Earnings before taxes)** – рахунок ЗП.
- Прибуток на одну акцію** – Коефіцієнт, що відбиває інтереси власників. Показує, яка частка чистого прибутку приходить на одну звичайну акцію в звертанні. Якщо в структурі капіталу мають привілейовані акції, з чистого прибутку повинна бути віднята сума дивідендів по них. Розрахунок цього показника робиться тільки для періоду один рік.
- Прибуток після виплати податків (Earnings after taxes)** – рахунок ЗП.
- Прибуток страховий** – різниця між ціною на страхову послугу (тарифом) і собівартістю її надання.
- Прибуток у тарифах** – елемент тарифної ставки (брутто–ставки). Закладається в навантаження і призначена для забезпечення функціонування і розвитку страхової організації. Прибуток у тарифах варто відрізнити від фактичного прибутку, одержаного від страхових операцій.
- Приватизація** – процес перетворення державної власності на приватну власність, коли підприємства або активи передаються у власність приватних осіб або компаній.
- Приватна власність** – це майнові та немайнові особисті блага конкретної фізичної особи, якими вона володіє, користується та розпоряджається на свій розсуд, використовуючи їх для будь-яких цілей.
- Привілейовані акції (Preferred stock)** – пасивний рахунок ББ. Відноситься до власного (акціонерного) капіталу (equity); цінні папери, які гарантують власникам певний відсоток від номіналу акції незалежно від доходів підприємства.
- Прикладення СУБД BASE** – ця БД, забезпечена графічним інтерфейсом користувача (ГИП).
- Приміщення** – частина внутрішнього об'єму будівлі, обмежена будівельними елементами, з можливістю входу і виходу.

Принцип (брита) Оккама – якщо існує кілька логічно несуперечливих пояснень будь-якого явища, що пояснюють його однаково добре, то слід, при інших рівних умовах, вважати вірним найпростіше з них.

Принцип розумної обережності – застосовуваний при оцінці принцип базується на використанні нижньої межі ціни об'єкта за відсутності поточних даних для прийняття іншого оціночного рішення.

Принципал (лат. Principalis) – страховик, від імені якого діє агент, представник.

Принципи оцінки – покладені в основу методичних підходів основні правила оцінки майна, які відображають соціально-економічні фактори та закономірності формування вартості майна.

Причіп – транспортний засіб без власного джерела енергії, пристосований для буксирування автомобілем.

Прогнозування – Використання статистичних аналітичних методів та моделей для передбачення майбутніх подій, трендів або результатів на основі наявних даних.

Прогнозування методами Бокса–Дженкінса – найбільш популярним є метод ARIMA(p,d,q)(P,D,Q), де p – авторегресійні доданки, D – різниці, q – доданки ковзного середнього, P – сезонні авторегресійні доданки, d – сезонні різниці на інтервалі S , Q – доданки сезонного ковзного. Цей метод реалізовано у програмі Statistica.

Прогнозування часового ряду методом ковзної середньої – математичний метод, в якому використовується середнє від деякої кількості попередніх значень часового ряду для визначення майбутнього значення.

Програма для редакції графіки – Спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє створювати, редагувати і маніпулювати графічними зображеннями.

Продати ф'ючерсний контракт – означає взяти на себе зобов'язання здійснити постачання або продати біржі первинний актив (акції) у термін виконання

ф'ючерного контракту й отримати за нього від біржі відповідні кошти, згідно із ціною продажу цього контракту.

Продуктивні сили – це система суб'єктивних (людина) і речових (засоби виробництва) елементів, які виражають активне ставлення людей до природи (рис.1).

Промисловий вузол – це локальне виробничо–територіальне сполучення, де підприємства поєднуються виробничими та виробничо–технологічними зв'язками.

Промисловий центр – це група промислових підприємств, які взаємопов'язані спільними допоміжними виробництвами та спільністю технологічного процесу.

Промо-сайт - це Інтернет-ресурс, спрямований на рекламу певного товару, послуги, бренду або події. Промо-сайти найчастіше запускаються паралельно з рекламною компанією, жорстко прив'язані до неї і є джерелом інформаційної підтримки рекламної компанії. Промо-сайти, крім текстового наповнення, містять значну кількість інтерактивних презентацій і демо-роликів, що наочно демонструють продукт і його переваги.

Пропорційна (часткова) система страхового забезпечення – передбачає виплату страхового відшкодування в розмірі такої частини збитку, яку страхова сума складає, стосовно оцінки об'єкта страхування. Наприклад, якщо страхова сума дорівнює 80% оцінки об'єкта страхування, то і страхове відшкодування буде дорівнює 80% збитку. При цьому частина збитку залишається на ризику страхувальника: ступінь повноти відшкодування тим вище, чим менше різниця між страховою сумою й оцінкою об'єкта страхування.

Пропорційне перестраховання – форма організації договорів перестраховання. Містить у собі квотні, ексцедентні і квотно–ексцедентні договори.

Проста випадкова вибірка – вибірка, що здійснена за допомогою простого випадкового відбору. За допомогою простого випадкового відбору можна сформулювати повторні та неповторні вибірки.

Проста регресія – прогнозування єдиної змінної Y на підставі єдиної змінної X .

Простий вексель – це цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця виплатити певну грошову суму власнику простого векселя (векселедержателя) протягом певного періоду часу.

Простий випадковий відбір – це такий відбір з генеральної сукупності, при якому кожному об'єкту, що відбирається, має однакову ймовірність потрапити до вибірки.

Прості системи – системи, що мають просту структуру і виконують якісь нескладні функції.

Прості стратегії – це відкриття однієї опціонної позиції, проста купівля чи продаж опціону кол або пут.

Протокол безпроводової передачі даних, (WAP, Wireless Application Protocol) – технологія, що використовується для запуску Інтернет-застосувань на мобільних терміналах. Інтернет-застосування, призначені для такого використання повинні бути підготовлені в спеціальному форматі і придатні для відпрацювання на мобільних терміналах з використанням низькошвидкісних каналів передачі даних існуючих мереж стільникового зв'язку.

Процедури оцінки – дії (етапи), виконання яких в певній послідовності дає можливість провести оцінку.

Процентна ставка (loan interest, annual rate, interest, growth, interest rate, rate of return, profitability, rate of growth) – це процентна ставка, яка використовується для оцінки вартості грошей у часі. Точний відсоток – в цьому випадку тривалість визначається виходячи з точної кількості днів, за рік вона вважається 365 або 366, квартал з 89 по 92, місяць з 28 по 31.

Пряме валютне регулювання – корекція поведінки суб'єктів ринку через застосування обмежувальних законодавчих актів і втручання органів виконавчої влади.

Пряме котирування – валютний курс відображає ціну одиниці іноземної валюти через національну валюту.

Прямі збитки – поточна або теперішня вартість витрат на відтворення, заміщення або відшкодування ринкової вартості об'єкта оцінки без урахування неотриманих майбутніх вигод.

Прямі продажі через Internet (он-лайніві роздрібні продажі) – продажі товарів чи послуг кінцевим користувачам, які здійснюються через Internet-крамницю компанії або з допомогою інших форм підтримки електронної торгівлі.

Псевдовипадкові числа – це числа, рівномірно розподілені в інтервалі (0,1), можна отримати з допомогою трьох основних способів - апаратного, табличного та алгоритмічного

Псевдомагазін – Інтернет-магазин, що відкривається для крадіжки грошей, що знаходяться на пов'язаних з картами цього магазину реквізитів платіжних карт. Після того як в руках кримінальних структур з'являються реквізити карт ошуканих покупців, ними можна скористатися. Поширена технологія роботи псевдомагазінів: здійснення трансакцій на невеликі суми (не більше 10 дол). Насправді, такий Інтернет-магазин нічим не торгує, але він регулярно спрямовує авторизаційні запити, що використовують реквізити карток, отримані шахрайським шляхом, в обслуговуючі карткові системи банки, а, отже, магазин може отримувати від банків відшкодування за зроблені в ньому "покупки". Так продовжується до тих пір, поки рівень таких запитів не насторожить банк і той відмовиться від обслуговування. Тоді такий магазин зникає.

Пул (Pool) – загальний фонд, куди направляються всі підлягаючі перестрахованню ризики понад суму власного утримання по всьому страховому портфелю чи по окремих видах страхування.

Р

Рабат – див. Бонус.

Район – це територія, яка відрізняється від інших територій за сукупністю складових частин, що характеризуються взаємозв'язком, єдністю та цілісністю як об'єктивною умовою, закономірністю розвитку цієї території.

Растрова графіка – графічний формат, що представляє зображення як сітку пікселів, де кожен піксель має свій колір.

Рахункова множина – множина, елементи якої можливо занумерувати натуральними числами. Формальніше: множина X є рахунковою, якщо існує $X \rightarrow \mathbb{N}$ бієція $X \rightarrow \mathbb{N}$, де \mathbb{N} позначає множину всіх натуральних чисел. Іншими словами, рахункова множина — це множина, равнопотужна множині натуральних чисел.

Реальна ставка дисконту – ставка дисконту, що застосовується для визначення поточної вартості реального грошового потоку.

Реальний грошовий потік – грошовий потік у цінах, фіксованих на дату оцінки, без урахування прогнозного рівня інфляції.

Револьверна карта – карта з поновлюваним залишком. При видачі подібної карти на неї записуються базовий залишок і інтервал його відновлення. Відновлення залишку карти відбувається автоматично через певний термін (як правило, місяць) в торговому терміналі при обслуговуванні клієнта. Таким чином, револьверна карта є, по суті, еквівалентом надання клієнту кредитної лінії на термін дії карти.

Регіон – територія, що окреслюється межами області, де проводиться оцінка КТЗ або вартості відновлювального ремонту (матеріального збитку); це район, край, частина країни, що характеризується сукупністю природних або історично сформованих економіко–географічних умов і національним складом населення; це територія, яка за сукупністю елементів відрізняється від інших територій та характеризується єдністю,

взаємопов'язаністю складових і цілісністю. Регіон має організаційну відокремленість, економічну та демографічну самодостатність і систему державних органів, які є елементами державної структури влади та управління країною.

Регіональна економіка – науковий напрям в економічній науці, метою якого є розробка теоретичних основ раціонального розміщення підприємств і виробництв, формування торгових площ, організації простору урбанізованих територій тощо.

Регіональна політика – складова частина державного регулювання, сукупність законодавчих, адміністративних і економічних заходів, що сприяють найбільш раціональному розміщенню продуктивних сил і вирівнюванню життєвого рівня населення.

Регіональна політика – це сфера управління економічним, соціальним і політичним розвитком країни у просторовому, регіональному аспекті.

Регіональні ринки – це ринки певного регіону, що відрізняються як розташуванням, так і видами представлених на них товарів, цінами, кон'юнктурою, попитом і пропозицією товарів.

Регрес (Recovery) – право страховика на пред'явлення до сторони, винної в настанні страхового випадку, претензій з метою одержання відшкодування за заподіяний збиток.

Регресійний аналіз – статистичний метод, що використовується для встановлення залежностей між залежною та незалежними змінними, для прогнозування значень залежної змінної на основі значень незалежних змінних. Техніка аналізу даних, яка використовує статистику для оцінювання впливу різних факторів або змінних на певний результат або подію.

Регулювання економіки (від латинського *regulare* – підпорядковувати правилу) – вплив на економіку з боку органів управління з метою підтримки процесів, що відбуваються в ній, на певному рівні або попередження, припинення несприятливих подій. Регулювання економіки може

здійснюватися у формах директивного планування, стимулюючого регулювання і ринкового саморегулювання.

Редагування – редагування вже існуючих відомостей;

Реекспорт – ввезення товарів до країни з метою подальшого вивезення їх до іншої країни без зміни їхнього статусу або обробки.

Реєстрація ризику – процес спостереження й обліку прояви ризику по видах, формах і т.д.

Режим конструктора – метод відображення таблиць, запитів, форм і макросів, який дозволяє створювати і модифікувати структуру об'єктів.

Режим таблиці – метод відображення таблиці, запиту або форми у вигляді рядків і стовпців, які часто використовуються для введення даних.

Режим форми – режим відображення форми, в якому користувач може вводити дані.

Резерви страхові – фонди, утворені страховими організаціями, для забезпечення гарантій виплат страхових сум і страхових відшкодувань (фонд резервний, фонд страховий, резерви по страхуванню життя, пенсій, запасні фонди, фонди майбутніх платежів і ін.).

Резервне копіювання – Процес створення резервних копій бази даних або сховища даних для забезпечення можливості відновлення даних в разі втрати, пошкодження або непередбачених ситуацій.

Результативними ознаки – а ознаки, які характеризують наслідки зв'язку одних факторів з іншими.

Рейсовий чартер (Voyage charter party) – договір щодо фрахтування судна на рейс.

Реквізити (Essential elements) – встановлені в силу закону вимоги до заповнення відповідних документів.

Рекламація (Compliant Clain) – претензія однієї зі сторін договору до свого контрагента про невиконання ним узятих на себе зобов'язань.

Рекламні програми – будь-який пакет програмного забезпечення, яке автоматично відтворює чи відображає рекламу або завантажує її на комп'ютер

Релевантність ([англ.](#) relevance) – міра відповідності отриманого результату бажаному. В термінах пошуку — це міра відповідності результатів пошуку завданню поставленому в пошуковому запиті. Визначає, наскільки повно той або інший документ відповідає критеріям, вказаним в запиті користувача.

Реляційна БД (РБД) являє собою сукупність взаємопов'язаних двумірних таблиць, в кожній з яких містяться зведення про один об'єкт.

Ремаркетинг - це стратегія електронного маркетингу, яка полягає в показі спеціальної реклами та пропозицій користувачам, які вже взаємодіяли з вашим брендом або відвідували ваш веб-сайт раніше. Ця стратегія дозволяє відновлювати контакт зі своєю цільовою аудиторією, нагадуючи їм про вашу компанію та заохочуючи до повернення та завершення покупки.

Ремонт капітальний – комплекс операцій з відновлення справності і не менше 80 % ресурсу КТЗ (його складника) згідно з вимогами нормативно-технічних або нормативно-правових актів із заміною та/або відновленням будь-яких його складників, зокрема базових.

Рендеринг – процес обчислення і відображення реалістичних зображень з тривимірних моделей за допомогою комп'ютерної графіки.

Рента (англ. Rente) – регулярно одержуваний дохід з капіталу, землі, облігацій, страхування і т.п., що не вимагає від одержувача підприємницької і трудової діяльності.

Рентабельність страхових операцій – рівень підвищення доходів над витратами. Звичайно розраховується на основі відношення показника балансового прибутку до доходу за визначений період (як правило, за рік).

Рентний дохід (земельна рента) – дохід, що може бути отриманий із землі як засобу виробництва залежно від якості та місця розташування земельної ділянки. Рентний дохід розраховується як різниця між очікуваним валовим доходом від реалізації продукції, отримуваної на земельній ділянці, та виробничими витратами і прибутком виробника.

Реплікація даних – процес створення та підтримки копій бази даних або її фрагментів для забезпечення резервування, доступності та масштабованості даних.

Репрезентативна вибірка - це вибірка, яку можна ефективно використовувати для вивчення відповідної ознаки генеральної сукупності, оскільки дані цієї вибірки правильно відображають цю ознаку.

Ретроцедент (Retrocedent) – страховик чи перестраховальник, що передає прийняті в перестраховання ризики в ретроцесію (вторинне перестраховання).

Ретроцесіонарій – перестраховальник, що приймає ризик від ретроцедента.

Ретроцесія – процес подальшої передачі раніше прийнятих у перестраховання ризиків.

Реферальний маркетинг (також відомий як програма рекомендацій або рекомендаційний маркетинг) – це стратегія маркетингу, в якій компанія стимулює своїх клієнтів або учасників програми до рекомендацій своїх товарів або послуг іншим людям. Це засновано на ідеї, що задоволені клієнти є найкращими промоутерами бренду і можуть ефективно розповідати про нього своїм знайомим.

Рівняння Слуцького має загальний вигляд: $\left[\frac{\partial x^*}{\partial p} \right] = \left[\frac{\partial x^*}{\partial p} \right]_{comp} - \frac{\partial x^*}{\partial I} (x^*)'$

Звідси для кожного товару і ціни:

$$\left[\frac{\partial x_j^*}{\partial p_i} \right] = \left[\frac{\partial x_j^*}{\partial p_i} \right]_{comp} - \frac{\partial x_j^*}{\partial I} x_i^*, \quad i, j = 1, 2, \dots, n, \quad \text{де } \frac{\partial x_j^*}{\partial p_i} \text{ загальний ефект}$$

зміни попиту на j -ий товар від зміни ціни на i -ий товар; $\left(-\frac{\partial x_j^*}{\partial I} x_i^* \right)$

вплив зміни доходу на попит на j -ий товар залежно від попиту на i -ий товар.

Ризик – можливість або ймовірність втрати капіталу або майна при виконанні фінансових операцій або виробничої діяльності; це конкретне явище чи сукупність явищ (страхова подія чи сукупність подій), потенційна можливість заподіяння збитку об'єкту страхування. див. Страховий ризик.

Ризик валютного курсу – небезпека зміни вартості однієї валюти відносно іншої, що може впливати на вартість міжнародних торговельних операцій.

Ризик країни – ймовірність втрат у зв'язку із здійсненням інвестицій в об'єкти, що знаходяться під юрисдикцією країни з нестійким соціальним і економічним становищем.

Ризик ліквідності – імовірність втрат, викликаних неможливістю вивільнити без втрат інвестиційні кошти в потрібному розмірі за досить короткий період часу в силу стану ринкової кон'юнктури. Також під ризиком ліквідності розуміють ймовірність виникнення дефіциту коштів для виконання зобов'язань перед контрагентами.

Ризик–менеджмент – Процес виявлення, оцінки, управління та мінімізації ризиків, що можуть вплинути на успішне виконання проекту цифрової економіки.

Ризик страховий – випадкова подія чи сукупність подій, на випадок настання яких проводиться страхування (особисте, майнове, страхування відповідальності).

Ризик упущеної вигоди – ймовірність настання непрямого (побічного) фінансового збитку (неотримання або недоотримання прибутку) у результаті нездійснення якого–небудь заходу, наприклад страхування.

Ризики екологічні, пов'язані з забрудненням навколишнього середовища, а транспортні – мають на увазі страхування засобів повітряного, наземного, залізничного і водяного транспорту.

Ризики індивідуальні виражаються в ігноруванні страхування індивідуального домашнього майна, картин, колекцій і т.п.

Ризики катастрофічні – ризики, що можуть при їхньому настанні принести значний збиток страхувальнику й в особливо великих розмірах (аварія на ЧАЕС, землетрус на Південному Сахаліну й ін.).

Ризики об'єктивні не залежать від свідомості і волі страхувальника (стихійні лиха, землетруси, повені і т.п.).

Ризики політичні, чи репресивні ризики, зв'язані з протиправними діями з погляду норм міжнародного права, чи заходами акціями урядів іноземних держав у відношенні іншої чи держави громадян суверенної держави.

Ризики суб'єктивні засновані на запереченні чи ігноруванні об'єктивного підходу до дійсності.

Ризики технічні страховика в теоретичному плані представляють ризик, пов'язаний зі здійсненням страхування. Наявність технічного ризику страховика спонукує його активно брати участь в організації попереджувальних заходів з метою зниження ступеня імовірності настання страхового випадку.

Ризики універсальні – це ризики, що включається в обсяг відповідальності страховика по більшості договорів. Наприклад, страхування туристів від нещасних випадків і хвороб, крадіжки майна і т.п.

Ринкова вартість – вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна зі сторін діяла зі знанням справи, розсудливо і без примусу.

Ринкова вартість КТЗ (його складників) – вартість, за яку можливе відчуження КТЗ (його складників) на ринку подібного КТЗ (його складників) на дату оцінки за договором, укладеним між покупцем та

продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу.

Ринкова ціна – ціна, яка формується на основі попиту та пропозиції товарів або послуг на ринку, визначається взаємодією між покупцями та продавцями.

Ринковий ризик – імовірність зміни вартості активів у результаті коливання процентних ставок, курсів валют, котирувань акцій і облігацій, цін товарів, що є об'єктом інвестування. Різновидами ринкового ризику є, зокрема валютний та процентний ризик; це ризик, пов'язаний із коливанням цін на всьому фондовому чи ф'ючерсному ринку

Ринок інформаційних продуктів і послуг – Система економічних, правових і організаційних відносин по торгівлі продуктами інтелектуальної праці на комерційній основі.

Ринок страховий – система економічних відносин по купівлі–продажу страхових послуг.

Рівень виплати дивідендів – характеризує співвідношення суми дивіденду і ціни акції.

Робочий капітал – вартість оборотних активів цілісного майнового комплексу, що зменшена на величину його короткострокових (поточних) зобов'язань.

Робочий об'єм двигуна – сума робочих об'ємів циліндрів двигуна з кривошипно–шатунним механізмом, які витісняються поршнями під час їхнього руху від крайнього верхнього до крайнього нижнього положень. Робочі об'єми двигунів інших конструкцій визначаються спеціальними розрахунками чи експериментальними методами.

Розкрадання інформації – можуть приймати різні форми залежно від характеру системи, відносно якої здійснюється несанкціонований доступ. Інформація, що є об'єктом злочинного посягання, може бути віднесена до одного з чотирьох типів: персональні дані; корпоративна інформація, що становить комерційну таємницю; об'єкти інтелектуальної власності та матеріали, захищені авторським правом; інформація, що має значення для розвитку галузей промисловості, економіки окремих регіонів і держав.

Розмах (англ. range) - в статистиці різниця між найбільшим та найменшим із сукупності числових значень.

Розмах варіант – різниця максимального та мінімального значень варіанти.

Розмитнення – процедура оформлення товарів та сплати митних платежів перед ввезенням або вивезенням товарів через митницю.

Розміщення продуктивних сил – галузь економічної науки, що вивчає специфічні, просторові аспекти вияву економічних законів.

Розпізнавання образів – процес, при якому на підставі численних характеристик (ознак) якогось об'єкта визначається одна або кілька нових, найістотніших його характеристик, зокрема, його приналежність до певного класу об'єктів. Розв'язати задачу розпізнавання образів – значить за непрямыми даними знайти правила, за якими кожному набору значень ознак якогось об'єкта ставиться у відповідність одне рішення із заданої множини можливих рішень, що визначають істотні характеристики цього об'єкта.

Розрахунки – це процес виконання зобов'язань, визначених під час біржового клірингу, кінцевим результатом якого є передача об'єкта біржової угоди від продавця покупцю, а також грошовий розрахунок покупця з продавцем відповідно до умов контракту.

Розрахункова палата – орган біржі, який відповідає за регулювання біржових розрахунків клієнтів і брокерських контор за результатами кожних торгів.

Розсилання або розсилка – це поширення повідомлення за допомогою електронної пошти за списком адрес.

Рóумінг (англ. roaming «бродити, мандрувати») – процедура надання послуг зв'язку (мобільний зв'язок, Wi-Fi) абоненту поза зоною покриття «домашньої» мережі (або базової станції) шляхом використання ресурсів базової станції іншого оператора мобільного зв'язку.

Роялті – ліцензійний платіж у вигляді сум, які сплачуються періодично, залежно від обсягів виробництва або реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

Рух (поведінка) системи – це процес переходу системи з одного стану в інше, з нього в третє і т.д.

Рухома графіка – Створення і відтворення зображень або анімацій, що передають візуальні ефекти руху.

Рухоме майно – матеріальні об'єкти, які можуть бути переміщеними без заповідання їм шкоди. До рухомого майна належить майно у матеріальній формі, яке не є нерухомістю.

Спайдер – програма, що індексує веб–сторінки в якійсь пошуковій системі.

Кожна система індексує сторінки своїм особливим способом і пріоритети при пошуку за індексами теж різні, тому запит за одними і тими ж ключовими словами в кожній з пошукових систем породжує різні результати.

Салямi – злочин вчиняється потроху, невеликими частинами, настільки маленькими, що вони непомітні. Зазвичай ця технологія супроводжується зміною комп'ютерної програми. Наприклад, платежі можуть округляти до декількох центів, і різниця між реальною та округленої сумою вступати на спеціально відкритий рахунок зловмисника.

Самострахування – створення юридичними чи фізичними особами власного матеріального чи грошового резерву.

Санкції (Penalties) – умови комерційних справ, згідно якими одна зі сторін має право зажадати від іншої сторони відповідного відшкодування у випадку невиконання угоди; обмеження або заборони, накладені однією країною на іншу країну або її підприємства з метою політичного, економічного або іншого тиску.

Світова ціна – це ціна на великі партії продукції в угодах, укладених за основними цінами світової торгівлі. Застосовується під час укладання міжнародних угод.

Сегментація даних – Процес розділення набору даних на сегменти або підгрупи на підставі спільних характеристик, які можуть бути використані для подальшого аналізу та виявлення закономірностей.

Селективний інвестиційний ризик – імовірність неправильного вибору об'єкта інвестування в порівнянні з ін. Варіантами.

Селективні функції – При моделюванні кібернетичних систем нерідко виникає необхідність виділення ділянок складних об'єктів, що описуються

порівняно простими математичними виразами. Наприклад, деякі складні залежності можуть бути представлені лінійними відрізками. Заміна кривих залежностей деякими лінійними наближенням називається кусочно–лінійною апроксимацією. Для її здійснення необхідно навчитися виділяти відрізки за допомогою математичних виразів. Це можна зробити за допомогою селективних функцій.

Сервер – вузловий комп’ютер в мережі Інтернет: який підтримує режим пересилання інформації та забезпечує зберігання Web–сайтів.

Середовище системи – система, що складається з елементів, що не належать цій системі.

Сертифікат походження – офіційний документ, який підтверджує країну походження товару і вимагається при здійсненні митного оформлення.

Сертифікація – процес перевірки та підтвердження відповідності товарів або послуг встановленим стандартам і вимогам.

Сигнал – повідомлення про стан елементу.

Синтаксис – правила написання скриптів у мові Пайтон.

Синтез (від грец. συνθεσις – поєднання, з’єднання, складання) – поєднання абстрагованих сторін предмета і відображення його як конкретної цілісності; метод вивчення об’єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв’язку його частин. У процесі наукових досліджень синтез пов’язаний з аналізом, оскільки дає змогу поєднати частини предмета, розчленованого у процесі аналізу, встановити їх зв’язок і пізнати предмет як єдине ціле. Синтез моделей соціально–економічних систем полягає у з’єднанні результатів їх аналізу в єдиний комплекс математичного опису і/або формалізований опис системи на якійсь спеціальній мові. В цьому розділі буде подано інформацію про перший напрямок синтезу. Інколи замість терміну «синтез», вживається термін «ідентифікація», що в межах цього посібника буде розумітися як синонім.

Синтез авторегресійних моделей – інколи, економічні фактори спостерігаються поодиночі, тобто не має можливості поставити їм у

відповідність якись інші фактори, які можна було б позначити як незалежні, щоб побудувати модель. Буває й так, що такі фактори спостерігаються в залежності від часу, але інтервали спостереження дуже нерівномірні і кореляція між часом і цим фактором незначна. Тобто, час теж не можна вважати незалежним фактором, який впливає на фактор, що розглядається. В цих випадках при побудові статистичної моделі в якості незалежних факторів беруть попередні значення фактору, зміна якого вивчається і для якого потрібно побудувати модель. В залежності від кількості взятих попередніх значень фактору, модель може мати будь яку кількість вхідних факторів, але не більше ніж $N-2$, де N – кількість значень фактору, отриманих шляхом статистичних спостережень. В загальному вигляді ця модель записується як $y = f(y_{-1}, y_{-2}, y_{-3}, \dots, y_{-N})$, тут N – кількість попередніх значень фактору, для якого будується така модель.

Синтез даних – процес об'єднання та комбінування різних джерел даних з метою створення нових інформаційних наборів або структур для подальшого аналізу.

Силогізм – структурований умовивід. За своєю структурою він складається з декількох засновків і висновку.

Статистика – сукупність методів і процедур, що стосуються збору, організації, аналізу, інтерпретації та представлення інформації, яка може бути виражена чисельно.

Статутний капітал – складається з грошових коштів, основних засобів та матеріалів, які засновники вносять для початку роботи підприємства.

Судження. – у цьому виражається зв'язок між предметами та їх ознаками. А оскільки й ті, й інші виражаються поняттями, у судженнях здійснюється зв'язок між ними, який буває стверджувальним і заперечним.

Синтез динамічних моделей соціально-економічних систем – якщо при аналізі соціально-економічної системи виявлено запізнювання, та вираховані його параметри за (3.24) – (3.24), існує можливість

синтезувати динамічні моделі, які відрізняються від статистичних використання диференційного та інтегрального числення. У таких моделях вихідна змінна може бути представлена у вигляді суперпозиції її «ідеального» значення (відповідного не інерційного елементу) і складової, породжувані інерцією об'єкту. Тому при аналізі запізнювання і його впливу на поведінку елементу зручно розрізняти потенційні значення запізнювання вихідній змінної. Перше – $y^0(t) = c_1 x(t)$ для «ідеального» виходу, друге – $y(t)$ для виходу із запізнюванням. Залежності для ідеального виходу можна отримати, синтезувавши статистичні моделі так, як це було описано вище, використовуючи значення вхідних і вихідних факторів, отримані після закінчення перехідного процесу.

Синтез квазілінійних статистичних моделей – базується на положеннях регресивного аналізу, який дозволяє знайти емпіричну формулу залежності вихідних факторів від вхідних.

Синтез моделей на формальній мові (нечіткі моделі) – Існують описові моделі на звичайній мові, які дозволяють зрозуміти якісні характеристики соціально–економічної системи. Але такі моделі не дозволяють отримати потрібні для їх вивчення, прогнозування і керування числові характеристики. В такому випадку варто застосувати синтез нечітких моделей, який базується на уявленні групи експертів про функціональну діяльність системи. Нечіткі моделі базуються на поняттях нечітких множин, які представляють собою множину можливих значень нечіткої величини у формі функції приналежності виду $A = \{x/\mu_A(x) > 0\}$.

Синтез періодичних моделей соціально–економічних систем – якщо спектральний аналіз соціально–економічної системи (див. п.3.5) показав наявність деяких частот, що постійно присутні в різні моменти часу, коли проводився аналіз, рекомендується будувати періодичні моделі. Це такі моделі, в яких присутні тригонометричні періодичні функції. В деяких випадках дослідних може висунути гіпотезу про періодичність процесів

апріорі. В якості апроксимуючої залежності пропонується наступна формула $y = Ax^B + C(1 - e^{Dx})\text{Sin}(Ex^F + G) + H$, де x – аргумент, y – функція, $A - H$ – константи, e – основа натурального логарифму.

Синтетичні стратегії – це одночасне відкриття протилежних позицій на різні види опціонів з одним активом; одночасне відкриття позицій на фізичному ринку самого активу й на опціонному ринку на даний актив.

Синя карта (Blue card) – угода між страховими компаніями про взаємне визнання договорів страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту.

Система – сукупність об'єктів і процесів, званих компонентами або елементами, взаємозв'язаних і таких, що взаємодіють між собою, які утворюють єдине ціле, таке, що володіє властивостями, не властивими складовим його компонентам, узятим окремо. В економіці розглядаються соціально-економічні системи, сутністю яких є людська діяльність, що супроводжується обігом коштів та матеріальних активів.

Система управління базами даних (СУБД) – програмне забезпечення (прикладна програма), що дозволяє створювати, організовувати та управляти базами даних, забезпечуючи доступ до даних, безпеку, цілісність та ефективність операцій з даними.

Системний (операційний) ризик – це ризик втрат, що виникає у зв'язку з функціонуванням системи зв'язку, комп'ютерних систем (не передбачуване відключення електроенергії, помилки службовців розрахунково-клірингової системи, випадки шахрайства, розкрадання тощо).

СІФ (GIF) – вартість товару, страхування, фрахту.

Скальпери – професійні торговці, які торгують для себе, використовуючи мінімальні коливання цін великих обсягів торгів, отримуючи незначний прибуток чи збиток.

Сканування – поширений метод незаконного отримання інформації. При якому службовці, які читають файли інших, можуть виявити там персональну інформацію про своїх колег. Інформація, що дозволяє отримати доступ до комп'ютерних файлів або змінити їх, може бути знайдена після перегляду сміттєвих кошиків. Дискети, залишені на столі, можуть бути прочитані, скопійовані, і вкрадені. Дуже хитрий скануючий може навіть переглядати залишкову інформацію, що залишилася на комп'ютері або на носії інформації після виконання співробітником завдання і видалення своїх файлів.

Скінченний елемент – метод чисельного аналізу, який використовується в комп'ютерній графіці для моделювання об'єктів з складних геометричних форм.

Складні відсотки – це відсотки, отримані на нараховані (реінвестовані) відсотки. Розраховуються за формулою $FV = PV (1+i)^n$, де FV – майбутнє значення суми, PV – поточне значення суми, i – фактична відсоткова ставка, n – кількість періодів.

Складова частина КТЗ – деталь, складова одиниця чи комплектувальний виріб, які відповідають вимогам конструкторської документації.

Скрам –методологія – гнучкий підхід до управління проектами, оснований на колаборації, ітераціях та активному взаємодії між учасниками проекту.

Скрипт (Код, Тег, Команда) – одиниця синтаксису мови програмування, що виконує певні функції.

Сліп (Slip) – висилається перестраховальником потенційним перестраховальникам документ, пропозиція на перестраховання.

Служби безпеки (Security Services) – Інтернет–служби, що сприяють забезпеченню конфіденційності при підготовці та укладанні комерційних угод через Інтернет, надають кошти для закриття інформації при підтримці зв'язку, здійснюють контроль за їх використанням.

Служби розрахунків (Payment Services) – Інтернет–служби, що забезпечують надійність і безпеку проходження фінансових коштів через канали

електронної торгівлі. В даний час працюють наступні системи електронних переказів.

Службова таємниця – див. Комерційна таємниця

Собівартість реалізованої продукції (Cost of goods sold) – рахунок ЗП.

Включає в себе: матеріали (Materials), запаси (Supplies), витрати по оплаті праці (Salaries & wages (labor), витрати на енергоносії (Heat, light and power), непрямі витрати праці (Indirect labor), орендну платню (Rent of store and workshops), амортизацію (Depreciation), адміністративні витрати (Administrative expenses), збутові витрати (Selling expenses).

Соціально–економічна система – це цілісна сукупність взаємозв'язаних і взаємодіючих соціальних і економічних інститутів (суб'єктів) і відносин з приводу розподілу і споживання матеріальних і нематеріальних ресурсів, виробництва, розподілу, обміну і споживання товарів і послуг.

Спам – зловживання системами обміну електронними повідомленнями з метою безладного масового надсилання небажаних повідомлень.

Спектральний аналіз – цей вид аналізу застосовується у випадку дослідження періодичних процесів в соціально–економічних системах. Тобто тоді, коли припускається, що вони можуть бути описані періодичними функціями. Періодичні функції визначаються так. Для кожної з них існує число $T > 0$ таке, що при всіх x , що належать області визначення функції f , значення $x + T$ і $x - T$ також належать цій області і виконується рівність $f(x+T) = f(x)$. Такі функції називаються T – періодичними. Візуально спектр Фур'є представляється у вигляді графіка, на якому по горизонтальній осі відкладається кругова частота, а по вертикалі – амплітуда спектральних складових, що зазвичай позначається латинською буквою A . Тоді кожна спектральна складова може бути представлена у вигляді відліку, положення якого на горизонтальній осі відповідає частоті складової, а висота – її амплітуді. Гармоніка з нульовою частотою називається постійною складовою (у тимчасовому уявленні це пряма лінія).

Спекулянти – це численна група учасників ф'ючерсної торгівлі, які полегшують торгівлю біржовими товарами і цінними паперами, беруть ризик хеджерів на себе, допомагають узгоджувати ціни, здійснюючи зусилля для встановлення оптимальних розрахунків цін між пропозицією та купівлею. Спекулянти впливають на підвищення ліквідності ринку, тобто створюють ринок швидкого продажу й купівлі.

Спеціалізоване майно – майно, що, як правило, не буває самостійним об'єктом продажу на ринку і має найбільшу корисність та цінність у складі цілісного майнового комплексу.

Спеціалізоване підприємство автомобільного сервісу – підприємство, що належить до сервісної мережі пунктів технічного обслуговування та гарантійного ремонту КТЗ, створеної виробником КТЗ або уповноваженими ним суб'єктами господарювання відповідно до законодавства.

Спеціалізовані біржі – мають товарну спеціалізацію, тобто спеціалізацію за групами товарів, не обов'язково однорідних. Поділяються на біржі широкого профілю й вузькоспеціалізовані, на яких предметом біржової торгівлі є один вид товару.

Спеціальна вартість – сума ринкової вартості та надбавки до неї, яка формується за наявності нетипової мотивації чи особливої заінтересованості потенційного покупця (користувача) в об'єкті оцінки.

Співвідношення позикового і власного капіталів – коефіцієнт, що відбиває інтереси довгострокових кредиторів. Характеризує залежність фірми від зовнішніх позик. Чим вище це значення, тим більше позика і тим вище ризик неплатоспроможності.

Співстрахування – участь двох чи більш страховиків у виконанні одного і того самого договору страхування.

Споживачі (домашні господарства) – окремі особи або групи осіб із загальним доходом, що витрачається на споживання.

Споруди – земельні поліпшення, що не належать до будівель та приміщень, призначені для виконання спеціальних технічних функцій (дамби, тунелі, естакади, мости тощо).

Спред – це одночасне відкриття двох протилежних позицій на один і той самий вид опціону з одним і тим самим активом. Це одночасна купівля чи продаж опціону кол або пут на один і той самий актив.

Спредери – грають на різниці в цінах у часі на товар, вивчаючи закономірності й взаємозв'язок цін на нього в різні періоди року і прогножуючи їх на майбутній період.

Ставка дисконтування – коефіцієнт, що застосовується для визначення поточної вартості виходячи з грошових потоків що прогножуються на майбутнє. Ставка дисконтування характеризує норму доходу на інвестований капітал і норму його повернення у відповідності до якої на дату оцінки покупець може інвестувати свої кошти у придбання об'єкту оцінки з урахуванням всіх своїх ризиків пов'язаних із інвестуванням.

Ставка капіталізації – коефіцієнт, що застосовується для визначення вартості об'єкта виходячи з очікуваного доходу від його використання за умови, що дохід передбачається незмінним протягом визначеного періоду в майбутньому. Ставка капіталізації характеризує норму доходу на інвестований капітал (власний та / або позиковий) і норму його повернення.

Ставка роялті – частка бази роялті у відсотковому виразі, яка використовується для визначення величини роялті.

Стан системи – сукупність значень її показників.

Стандартизація товару полягає у відповідності встановленим вимогам щодо якості, маркування, розмірів партії та інших параметрів, що дає змогу забезпечувати взаємозамінність товарів, дозволяє продавати товар за зразками або технічним описом.

Стандартизована оцінка – оцінка, що здійснюється самостійно державними органами приватизації (органами, уповноваженими управляти

державним майном) з використанням стандартної методології та стандартного набору вихідних даних.

Статистичний аналіз соціально–економічних систем – цей аналіз проводиться окремо для кожного фактора полягає у визначенні декількох параметрів, що їх характеризують. Це середнє, дисперсія, стандарт та варіація.

Стаття – елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям визначення активів, зобов'язань і власного капіталу. Деякі статті Балансу складаються з декількох рядків.

Створення ажіотажу споживачів – метод використовується при торгівлі на Інтернет–аукціонах і є одним з найбільш поширених способів сконцентрувати навколо виставленого на торги товару увагу покупців. Чим більше покупців збирається навколо виставленого лота, тим психологічно безпечніше почувають себе інші учасники, що примикають до групи тих, хто торгується. Таким чином, щоб створити активний попит на товар, до участі в торгах залучаються "підставні" покупці, що беруть участь в торгах до того моменту, поки реальний покупець не оголосить досить високу ціну за предмет торгу.

Стейкхолдери проекту – особи або організації, які мають інтереси, вплив та роль у проекті цифрової економіки, включаючи замовника, команду проекту, клієнтів, постачальників та інших зацікавлених сторін.

Стиск – остаточне видалення викреслених записів із загального списку працівників;

Стратегічне управління – Управління, яке орієнтоване на забезпечення виживання організації і її ефективного розвитку в умовах динамічно змінного зовнішнього середовища.

Страхова вартість – вартість КТЗ, визначена відповідно до умов договору страхування.; дійсна (фактична) вартість об'єкта страхування (є ще ринкова вартість, договірна вартість і т.д.).

Страхова виплата – виплата страхової суми (її частини) страхувальнику чи застрахованому (при особистому страхуванні) чи страхове відшкодування (при майновому страхуванні) при настанні страхового випадку.

Страхова гарантія – це письмова гарантія страховика для свого клієнта про його кредитоспроможність. Страхова гарантія означає, що страховик у разі настання узгоджених умов несплати зобов'язується виплатити суму, передбачену в гарантії, за свій рахунок.

Страхова подія – це потенційний, гіпотетичний (можливий) страховий випадок, на предмет якого проводиться страхування (наприклад, страхові події: нещасливий випадок, хвороба, дожиття до визначеного віку і т.п.).

Страхова премія – сума, що сплачується страхувальником страховику за зобов'язання відшкодувати збитки, завдані застрахованому майну, або виплатити страхову суму у разі настання узгоджених подій за життя страхувальника (страхувальника).

Страхова статистика – а) систематичне вивчення та узагальнення найбільш масових і типових страхових операцій на основі статистичних методів обробки інформації, що характеризує страхову справу. б) спеціальна таблиця показників за певним видом страхування або весь портфель ризиків за конкретним полісом за певний період часу. в) збір і систематизація даних про майно, особисте страхування і страхування відповідальності з метою накопичення матеріалу, необхідного для прийняття своєчасних і обґрунтованих управлінських рішень.

Страхова сума – межа грошових зобов'язань страховика щодо відшкодування збитків, завданих страховим випадком страхувальнику (страхувальнику); визначена договором страхування чи встановлена законом грошова сума, виходячи з якої устанавлюються розміри страхового внеску і страхової виплати, тобто це обсяг страхової відповідальності, прийнятої на себе страховиком. У міжнародній практиці страхова сума називається страховим покриттям.

Страхове відшкодування – сума виплати в покриття збитку при майновому страхуванні і страхуванні цивільної відповідальності страхувальника за матеріальний збиток перед третіми особами. Страхове відшкодування може дорівнювати чи менше страхової суми, виходячи з конкретних обставин страхового випадку й умов договору страхування (наприклад, наявність франшизи).

Страхове поле – максимальна кількість об'єктів (наприклад, автомобілів), яка може бути охоплена страхуванням. Виражається у відсотку охоплення. Максимальне охоплення С.п. досягає 100%. В даний час С.п. відноситься до числа застарілих понять. Більш широко використовується термін “ємність страхового ринку”, адекватний за змістом С. п.

Страхове Товариство – страховики, акціонерні компанії, Товариства взаємного страхування й ін.

Страховий агент – аквізитор: фізична чи юридична особа, що діє від імені страховика і за його дорученням відповідно до наданих повноважень. С.а. укладає договори страхування, інкасує страхові внески, веде організаційно–масову роботу серед клієнтів. Права й обов'язки С.а. визначаються договором (трудовим контрактом) зі страховиком.

Страховий брокер – аквізитор: фізична чи юридична особа, зареєстрована у встановленому порядку як підприємець, що здійснює посередницьку діяльність по страхуванню від свого імені на підставі доручень страхувальника чи страховика.

Страховий випадок – це страхова подія, з настанням якої виникає обов'язок страховика зробити виплату страхувальнику, застрахованій особі, тому, хто одержує вигоду, чи третій особі. При страховому випадку з особою страхувальника чи третьою особою страхова виплата виробляється у вигляді страхового забезпечення, при страховому випадку з майном – у вигляді страхового відшкодування. Страхове забезпечення виплачується страхувальнику чи третій особі незалежно від сум, що належать їм по іншим договорам страхування, а також по соціальному страхуванню,

соціальному забезпеченню й у порядку відшкодування збитку. Страхове відшкодування не може перевищувати розмір збитку, заподіяного застрахованому майну, якщо договором не передбачена виплата страхового відшкодування у визначеній сумі. Якщо страхувальник уклав договори страхування майна з декількома страховиками на суму, що перевищує страхову вартість майна, то страхове відшкодування, одержане від усіх страховиків, не може перевищувати його страхову вартість. При цьому кожний зі страховиків виплачує страхове відшкодування в розмірі, пропорційному відношенню страхової суми за укладеним договором до загальної суми за всіма укладеним цим страхувальником договорам.

Страховий внесок – плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести відповідно до договору страхування чи закону. С. у також називається страховим платежем чи страховою премією. Інакше кажучи, це плата за страхову послугу.

Страховий захист – економічні, відносини з перерозподілом, які складаються в процесі запобігання, подолання та відшкодування збитків, заподіяних конкретним об'єктам: матеріальним цінностям юридичних і фізичних осіб, життю і здоров'ю громадян тощо.

Страховий інтерес – міра матеріальної зацікавленості в страхуванні. Виражається в страховій сумі й умовах страхового поліса.

Страховий нагляд – контроль за діяльністю страховиків уповноваженим на те державним органом.

Страховий платіж – це грошова виплата в межах страхової суми, яку страховик, згідно з умовами договору страхування, зобов'язаний виплатити при настанні страхового випадку, а також суму, яка виплачується в рахунок особистого страхування. Страхові виплати та виплата страхового відшкодування здійснюються страховиком відповідно до договору страхування або законодавства на підставі заяви страхувальника (його правонаступника або третіх осіб, визначених умовами страхування) та

страхового акту (свідоцтва про нещасний випадок), який складається страховиком або уповноваженою ним особою (комісаром від нещасного випадку) за формою, визначеною страховиком.

Страховий поліс – грошовий документ установленого зразка, видаваний страховиком страхувальнику в посвідчення укладеного договору страхування, який містить його умови. Розрізняють стандартні й індивідуальні С.п. Стандартні С.п. виписуються страховиком по широкому колу типових страхових ризиків, що носять масовий характер. Індивідуальні С.п. (наприклад, страхування зовнішніх даних кінознірок) відбивають особисті страхові інтереси, звичайно пов'язані з професійною кар'єрою. В усіх С.п. можуть бути передбачені особливі умови договору, що задовольняють специфічні страхові інтереси і пов'язані з цим дії (наприклад, заповідальне розпорядження страхувальника). Включення особливих умов договору до складу С.п. звичайно супроводжується застосуванням надбавки до страхової премії, що виражається абсолютними чи відносними величинами.

Страховий портфель – 1) фактична кількість застрахованих чи об'єктів число договорів страхування, документально підтверджених у справах страховика; 2) сукупність страхових ризиків, прийнятих страховиком за визначений період (звичайно один рік).

Страховий посередник – див. Страховий агент, Страховий брокер.

Страховий ризик – 1) імовірність настання страхової події. Виражає обсяг можливої відповідальності страховика по тому чи іншому виді страхування. Визначається на основі даних статистики, емпірично і на основі теорії ймовірностей. Вірогідність С.р. перевіряється за допомогою побудови різних економіко–математичних моделей (АктUARні розрахунки). Має важливе значення для визначення розміру страхового фонду; 2) страховий випадок.

Страховий ринок – це економічний простір, в якому взаємодіють страхувальники (формуєть попит на страхові послуги), страхові компанії

(страховики, які задовольняють попит на послуги), страхові посередники (агенти і брокери), а також організації (асоціації), асоціації (страховики, консалтингові фірми, навчальні центри; система економічних відносин із приводу страхування. Економічне середовище функціонування страховиків. Необхідні умови ефективного функціонування С.р. – інформація й організаційні рамки. Страховик повинен знати все про наявні страхові інтереси, а страхувальник – про наявні можливості укласти той чи інший договір страхування. Це форма зв'язку між учасниками страхових правовідносин. У вузькому змісті С.р. – сукупність страхових суспільств. Діяльність С.р. регулюється державним страховим наглядом.

Страховий тариф – ставки страхових премій на одиницю страхової суми або об'єкта страхування на певний період. S.t. складається з чистої ставки і навантаження. Їх сума дорівнює валовій нормі. Обов'язкові види страхування затверджуються державою, а добровільне страхування визначається страховиками.

Страховий тариф, чи брутто–ставка, являє собою ставку страхового внеску з одиниці страхової чи суми об'єкта страхування. Страховий тариф може виражатися в абсолютних чи одиницях відсотках. Страхові тарифи по обов'язкових видах страхування встановлюються в законах про обов'язкове страхування (медичне страхування, страхування військовослужбовців і ін.). Страхові тарифи по добровільних видах страхування (особистого, майна і відповідальності) можуть розраховуватися страховиками самостійно (на основі Актуарних розрахунків). Розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою Сторін.

Страховий термін (страховий стаж) – період дії договору страхування. Зазвичай він починається не раніше терміну сплати першого внеску страхової премії і закінчується настанням страхового випадку, за яким була виплачена вся страхова сума, розірванням договору через несплату

регулярних виплат або з іншої причини, а також після закінчення терміну страхування, зазначеного в договорі.

Страховий фонд – елемент суспільного відтворення, резерв матеріальних чи коштів, сформований за рахунок внесків страхувальників і, який знаходиться в оперативно–організаційному керуванні в страховика. Обумовлений страховими інтересами. Частина засобів С.ф. повинна постійно знаходитися в ліквідній формі: у виді депозитів у банках, акцій, що котируються на біржі, державних казначейських зобов'язань і т.д.

Страховик – юридична особа, спеціально створена для здійснення страхової діяльності і, та одержала у встановленому порядку державну ліцензію на здійснення страхової діяльності на території України. За формою організації С. виступають акціонерна страхова компанія, Товариство взаємного страхування, страхова корпорація й ін. До числа С. відносяться державні страхові організації. В економіці ринкового типу акціонерні страхові компанії, у тому числі за участю держави, є основними С.

Страхувальник – це юридична або дієздатна фізична особа, яка уклала договір страхування, сплатила відповідні страхові внески і має право при настанні страхового випадку отримати відшкодування в межах страхової відповідальності або страхової суми, зазначеної в полісі. Страхувальники вправі укладати зі страховиками договори про страхування інших осіб (застрахованих) чи на користь третіх осіб і призначати одержувачів вигоди для одержання страхових виплат, а також замінити їх за своїм розсудом до настання страхового випадку.

Страхування – вид цивільно–правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), передбачених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових коштів, які формуються за рахунок сплати громадянами та юридичними особами страхових премій (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення цих коштів.

Страховання (процес) – угода між страховиком і страхувальником на основі договору чи закону про захист майнових інтересів страхувальника чи застрахованого.

Страховання (сутність) – розподіл можливого збитку між зацікавленими фізичними і юридичними особами.

Строк економічного життя земельних поліпшень – період, протягом якого дохід, що отримується або передбачається отримати від земельних поліпшень, перевищує операційні витрати, пов'язані з отриманням цього доходу. Строк економічного життя земельних поліпшень відображає строк, протягом якого витрати на підтримання земельних поліпшень у придатному для експлуатації стані є такими, що скуповуються.

Строк експлуатації – період часу від дати випуску транспортного засобу до дати проведення оцінки.

Строк експозиції – строк, протягом якого об'єкт оцінки може бути виставлений для продажу на ринку з метою забезпечення його відчуження за найвищою ціною і тривалість якого залежить від співвідношення попиту та пропонування на подібне майно, кількості потенційних покупців, їх купівельної спроможності та інших факторів.

Строк корисного використання об'єкта права інтелектуальної власності – строк, протягом якого є імовірність отримання економічної вигоди від використання об'єкта права інтелектуальної власності за умови чинності майнових прав на такий об'єкт.

Строк платежу – гранична кількість днів після укладання біржового контракту або передачі товару в розпорядження покупцеві, впродовж яких повинен здійснюватися платіж.

Структура системи – це сукупність її елементів і зв'язків між ними, по яких можуть проходити сигнали і дії.

Структуровані дані – Дані, організовані у певну структуру, таку як таблиці, бази даних або схеми, що сприяє ефективній організації та обробці даних.

Суб'єкти ринку цінних паперів – це фізичні особи або організації, які продають, купують цінні папери чи обслуговують їх обіг, вступаючи між собою в певні економічні взаємовідносини з приводу обміну цінними паперами.

Суб'єкти оціночної діяльності – зареєстровані у встановленому законодавством порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи незалежно від їх організаційно–правової форми і форми власності, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких працює хоча б один оцінювач і які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні».

Субротація – перехід до страховика, що виплатив страхове відшкодування, права пред'явлення претензій, які страхувальник має до того, хто спричинив шкоду. С. виражається в праві страховика на регресний позов до того, хто спричинив шкоду відповідно до чинного законодавства. Питання С. стосовно до конкретного страхового ризику містить договір страхування.

Сукупна вартість цілісного майнового комплексу – сума вартості активів підприємства, що відображені у його передавальному балансі.

Супервідключення – названа по імені програми, що використовувалася в ряді комп'ютерних центрів, обходиться системні заходи захисту і використовувалася при аварійних ситуаціях. Володіння цим "майстер–ключем" дає можливість в будь–який час отримати доступ до комп'ютера та інформації, що знаходиться в ньому.

Сховище даних – централізована структура, призначена для зберігання та управління великим обсягом даних, яка може містити різні типи даних, включаючи структуровані, напів структуровані та неструктуровані дані.

Сюрвейр (Surveyor) – експерт, що здійснює на прохання страхувальника чи страховика огляд судів і вантажів і, той, хто дає висновок про їхній стан.

Сайт Інтернет-магазину – підприємство роздрібною торгівлі, що продає товари і надає послуги покупцям, використовуючи електронні засоби комунікацій.

Сайт-буклет або презентаційний сайт компанії – це перенесення буклета компанії (профайла, річного звіту тощо) до Інтернет. Сайт містить опис компанії, новини, події, продукцію. Він може містити форми для зворотного зв'язку зі співробітниками компанії і форми для підписки на отримання новин компанії електронною поштою.

Сайт-візитка – сайт, який містить назву компанії, контактну інформацію, логотип, загальні відомості та інформацію про сферу діяльності, інформація про керівників. Призначення сайта-візитки – найзагальніше висвітлення діяльності компанії.

Сайт-вітрина (Інтернет-вітрина, веб-вітрина) – сайт, який містить, окрім можливостей попередніх систем, докладні каталоги продукції (послуг), прайс-листи. На таких сайтах публікуються новини компанії, додаткова інформація про виробників, поради, аналітичні огляди тощо.

Середнє квадратичне відхилення (або математичний стандарт чи просто стандарт) – це узагальнююча характеристика абсолютних розмірів варіації ознаки в сукупності. Середнє квадратичне відхилення є мірилом надійності середньої. Чим менше середнє квадратичне відхилення, тим краще середня арифметична відбиває собою всю вибірку. Середнє квадратичне відхилення – це квадратний корінь з дисперсії. $\sigma_x = \sqrt{D_x}$, де D_x – дисперсія ознаки.

Серійний відбір – це такий відбір, при якому об'єкти із генеральної сукупності відбирають не по одному, а серіями, які і досліджують. Серійний відбір використовують тоді, коли ознака, яку досліджують, мало змінюється в різних серіях.

Система електронних платежів Національного банку України (СЕН) - загальнодержавна платіжна система, що забезпечує здійснення

розрахунків міжбанківськими установами, органами державного казначейства на території України із застосуванням електронних засобів приймання, оброблення, передавання та захисту інформації. Система електронних платежів – власність Національного банку України, вона забезпечує розрахунки між банківськими установами в національній валюті України.

Система електронної комерції (торговельна Internet-система (ТІС), Internet-крамниця) – форма відображення у Web-вигляді прайс-листа, системи замовлень торговельної компанії, фірми-виробника тощо, яка забезпечує дієвий зв'язок віртуального світу з реальним внутрішнім життям цієї установи.

Система управління закупівлями (e-procurement). E-procurement (електронне постачання, система управління закупівлями) – технологія здійснення матеріально-технічного постачання з використанням засобів електронної комерції, яка охоплює всі електронні форми купівлі і постачання товарів у виробничому циклі підприємства; інтегрована електронна інформаційна система управління закупівлями, що реалізує технологію e-procurement.

Системою є сукупність об'єктів і процесів, званих компонентами або елементами, взаємозв'язаних і таких, що взаємодіють між собою, які утворюють єдине ціле, таке, що володіє властивостями, не властивими складовим його компонентам, узятим окремо.

Сімейні картки – платіжні кааналогічні корпоративним – дозволяють відкрити на один спільний рахунок карти для найближчих родичів. Сімейна карта може бути основною і додатковою. Держатель основної карти може установлювати щомісячні ліміти за додатковими картами.

Складні системи – системи, що складаються з великої кількості взаємозв'язаних і взаємодіючих між собою частин (мають складну структуру) і виконують якусь достатньо складну функцію.

Соціальні системи – системи, що складаються з людей. Природно, в такі системи входять і різні об'єкти, з яких складаються фізичні неживі системи – машини, будівлі, споруди.

Соціально-економічна система – це цілісна сукупність взаємозв'язаних і взаємодіючих соціальних і економічних інститутів (суб'єктів) і відносин з приводу розподілу і споживання матеріальних і нематеріальних ресурсів, виробництва, розподілу, обміну і споживання товарів і послуг.

Спам (від англ. spam – ковбасний фарш низької якості, синоніми junk mail, unsolicited e-mail, bulk mail) – повідомлення, які надсилаються одержувачам від невідомих їм людей або організацій, і яким одержувачі не надавали на це дозволу. Найбільше часто термін «спам» застосовують як «поштовий спам».

Список розсилання або список розсилки (emailing list (electronic mailing list), email-list) – це механізм, який дозволяє розіслати поштове повідомлення якійсь групі передплатників.

Споживач для адміністрації (Consumer to Administration, C2A) – цей напрям найменш розвинений, проте має досить високий потенціал, який може бути використаний для організації взаємодії державної структури і споживачів, особливо в соціальній і податковій сфері.

Споживач для споживача (Consumer to Consumer, C2C) – взаємодія користувачів для обміну комерційною інформацією, досвідом, аукціонною торгівлею між фізичними особами тощо.

Стабільна система – система, в якій її властивості і функції протягом тривалого часу істотно не змінюються або змінюються у формі циклів, що повторюються.

Статистичне моделювання – метод дослідження складних систем, заснований на описі процесів функціонування окремих елементів в їх взаємозв'язку з метою отримання безлічі приватних результатів, що підлягають обробці методами математичної статистики для отримання кінцевих результатів.

В основі статистичного моделювання лежить метод статистичних випробувань - метод Монте-Карло.

Статистичним розподіл вибірки – це залежність між упорядкованим рядом варіант і відповідними їм відносними частотами або частостями також називається.

Статичні системи – системи, в яких показники, що характеризують стан елементів, постійні в часі (параметри), а зв'язки між елементами жорсткі.

Стохастичні системи – системи, в яких складові їх об'єкти (частини) і зв'язки між ними функціонують так, що не можна точно затверджувати про послідовність їх станів, детально передбачати їх поведінку. Також їх називають випадковими, імовірнісними або такими, що нерегулярно функціонують.

Схема Бернуллі – це модель випадкового експерименту, що названа на честь швейцарського математика Джакомо Бернуллі, який досліджував випадкові події. Розглядається послідовність взаємно незалежних випробувань, тобто таких випробувань, що ймовірність того або іншого результату в кожному з них не залежить від того, які результати наступили або наступлять в інших. У кожному з цих випробувань може наступити (або не наступити) деяка подія A з імовірністю p , що не залежить від номера випробування.

Т

Таблиці смертності – складаються на підставі даних про смертність населення і про його віковий склад.

Таблиця – первинний об'єкт бази даних, де зберігається інформація.

Таємниця страхування – сукупність відомостей про страхувальника, застраховану особу і того, хто отримує вигоду; про стан їхнього здоров'я, а також про майнове положення цих осіб, які отримані страховиком у результаті своєї професійної діяльності і не підлягають розголошенню. За порушення Т.с. страховик несе відповідальність відповідно до Цивільного кодексу України (зобов'язаний відшкодувати заподіяні збитки чи компенсувати моральний збиток).

Тант'єма (Profit commission) – комісія (винагорода) із прибутку перестраховальника перестраховальнику за надання участі в перестраховальних договорах. Ціна страхового ризику й інших витрат, адекватна грошовому вираженню зобов'язань страховика за укладеним договором страхування.

Таргетинг – це стратегія рекламної спрямованості, яка дозволяє доставляти рекламні повідомлення конкретним групам аудиторії на основі їх демографічних характеристик, інтересів, поведінки та інших факторів. Це означає, що рекламодавець може точно визначити, кому саме будуть показані його рекламні матеріали.

Тарифна ставка – ціна страхового ризику. Брутто-ставка в абсолютному грошовому вираженні, у відсотках чи проміле від страхової суми протягом визначеного тимчасового відрізка (терміну страхування). Брутто-ставка – це розрахована актуарієм нетто-ставка плюс навантаження. Нетто-ставка відбиває витрати страховика на виплату зі страхового фонду; навантаження – витрати страховика на ведення справи, оплату посередницьких послуг (комісійна винагорода) страхових агентів

чи брокерів, закладену прибуток від проведення страхування й інші витрати.

Тарифне керівництво – систематичний виклад тарифів, використовуваних страховиком при укладення договорів страхування.

Теза – положення, що підлягає обґрунтуванню.

Текстовий аналіз – аналіз текстових даних з метою виявлення патернів, трендів або значущої інформації, що міститься у тексті.

Текстурування – процес накладання текстур або зображень на поверхні тривимірних об'єктів для надання їм деталей і реалістичного вигляду.

Телекомунікації – дистанційна передача даних на базі комп'ютерних мереж і сучасних технічних засобів зв'язку.

Теорія ігор – це оптимізація конфліктних ситуацій в економіці. Звичайно теорію гри визначають як розділ математики для вивчення конфліктних ситуацій. Це означає, що можна виробити оптимальні правила поведінки кожної сторони, що бере участь у рішенні конфліктної ситуації. Гра – спрощена формалізована модель реальної конфліктної ситуації. Математично формалізація означає, що вироблені певні правила дії сторін в процесі гри: варіанти дії сторін; вихід гри при даному варіанті дії; обсяг інформації кожної сторони про поведінку всіх інших сторін. Виграш або програш сторін оцінюється чисельно. Гравець – це одна зі сторін в ігровій ситуації. Стратегія гравця – це його правила дії в кожній з можливих ситуацій гри. Платіжна матриця (матриця ефективності, матриця гри) включає всі значення виграшів (в кінцевій грі). Нехай гравець 1 має m стратегій A_i гравець 2 – n стратегій B_j ($i = \overline{1, m}; j = \overline{1, n}$).

Теорія ймовірностей – це галузь математики, яка вивчає випадкові події та їх ймовірності. Вона вивчає моделі, методи та поняття, які дозволяють аналізувати та розуміти випадкові явища, які виникають в різних галузях знання.

Теорія множин – розділ математики, в якому вивчаються загальні властивості множин. Теорія множин лежить в основі більшості математичних

дисциплін; вона зробила глибокий вплив на розуміння предмету самої математики.

Теорія споживачів – це розділ мікроекономіки, який вивчає, як люди приймають рішення щодо витрат, виходячи із того, скільки грошей вони повинні витратити, та цін на товари та послуги.

Територіальна організація виробництва – це синтез форм суспільної організації виробництва, який базується на галузевому та територіальному поділі праці.

Територіальна організація продуктивних сил – це просторовий взаємозв'язок галузевих і територіально-виробничих комплексів, що спирається на раціональне використання природних, матеріальних і трудових ресурсів, заощадження витрат на подолання диспропорцій у взаєморозміщенні джерел сировини, палива, енергії, місць виробництва та споживання продукції.

Територіальна структура виробництва – це сукупність стійких зв'язків між елементами об'єкта, а обов'язковою умовою їхньої реалізації є подолання геопростору. Це, власне, поділ географічного утворення (країни, регіону) на просторово виділені елементи, кожен з яких виконує певну функцію в розвитку даного утворення (об'єкта). Цими об'єктами можуть бути промислові вузли, райони, територіально-виробничі комплекси, технополіси, зони спільного підприємництва, торгово-промислові комплекси тощо.

Територіальний поділ праці – це процес виробничої спеціалізації території, який зумовлений посиленням міжрегіональної кооперації, обміном спеціалізованою продукцією та послугами.

Територіально-виробничий комплекс – це економічне сполучення підприємств, для яких територіальна спільність є додатковим фактором ефективності за рахунок тривалості взаємозв'язків виробництва, скорочення транспортних витрат, раціонального використання ресурсів.

Територіально–виробничий комплекс – це об'єднання підприємств на певній території, коли ефект досягається завдяки їх оптимальному підбору з урахуванням природних і економічних умов.

Термін експозиції – строк, протягом якого об'єкт оцінки може бути виставлений для продажу на ринку з метою забезпечення його відчуження за найвищою ціною і тривалість якого залежить від співвідношення попиту і пропозиції на подібне майно, кількості потенційних покупців, їх купівельної спроможності та інших факторів.

Термінова валютна угода – характеризується тим, що термін виконання не збігається з моментом її укладання, тому продавець бере на себе зобов'язання через узгоджений термін (у межах одного року) передати покупцеві валюту, а покупець зобов'язується її прийняти і сплатити за умовами угоди.

Тест Фішера (F -тест) – визначає односторонню вірогідність того, що дисперсії аргументів масив1 і масив2 розрізняються неістотно. Ця функція використовується для того, щоб визначити, чи мають дві вибірки різні дисперсії.

Технічне завдання – Документ, що визначає вимоги, функціональність, характеристики та інші технічні деталі проекту цифрової економіки.

Технічний аналіз – це дослідження динаміки основних показників ринку за допомогою графічних методів із метою прогнозування майбутніх напрямів їх руху.

Технічний стан – відповідність КТЗ складу його конструкції на дату реєстрації та сукупність фактичних експлуатаційних характеристик КТЗ на дату перевірки.

Технологія – Сукупність виробничих процесів і операцій, що забезпечують нормальне функціонування об'єктів управління.

Технопарк – Зосередження технополісу для випуску наукомісткої продукції на обмеженій території називається.

Технополіс – це науково–технічний центр, що забезпечує створення та впровадження нових розробок, разом із передовими технологічно гнучкими промисловими підприємствами та комплексами.

Тимчасові системи – системи, які створюються на заданий період часу, а потім ліквідовуються.

Тип даних – опис поля, який визначає, який вигляд інформації можна вводити в це полі.

Тип КТЗ – класифікаційна одиниця, що визначає призначення КТЗ і особливості конструкції.

Типовий відбір – це такий відбір, при якому об'єкти відбирають не з усієї генеральної сукупності, а лише з її типових частин. Наприклад, якщо виробу виготовлені на різних станках, то відбір проводять лише з виробів кожного станка окремо. Типовий відбір доцільно використовувати тоді, коли типові частини суттєво відрізняються.

Товар Гіффена – це такий товар, споживання якого парадоксально росте з ростом ціни, порушуючи закон попиту. В нормальних ситуаціях, при рості ціни ефект заміщення змушує користувачів купувати його менше, та більше товарів-замінників. У випадку товару Гіффена переважає ефект доходу, що стимулює людей купувати більше, навіть якщо ціна росте. Товар Гіффена має одночасно відповідати таким вимогам: бути неякісним в уявленні споживача; бути значною часткою його витрат. Для економічно неблагополучних країн або для категорій споживачів з низькими доходами характерним є явище, коли зростання цін на малоцінні товари (хліб, маргарин тощо) може викликати збільшення попиту на ці товари за рахунок відмови від цінніших (масло, м'ясо тощо).

Товариство взаємного страхування – взаємна страхова компанія, членами і власниками якої є власники страхових полісів. Одна з форм організації страхового фонду.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) – юридична особа. Це організація, компанія, фірма, заснована одним або декількома особами,

статутний капітал якої розділений на частки, розмір яких встановлюється статутом.

Товарна біржа – організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється гуртова торгівля товарами зі стандартизованими вимогами щодо їх якості та кількості, умов і термінів поставки.

Товарний ринок – це сфера товарного обміну, де складаються відносини купівлі–продажу товарів, здійснюється конкретна господарська діяльність, пов’язана з реалізацією товарів.

Товарні запаси (Merchandise Inventories) – активний рахунок ББ. Відноситься до поточних активів (current assets).

Той, що одержує вигоду – особа, призначена страхувальником як одержувач страхової суми.

Торговельні концентратори (різновид бізнес-порталу) – сайти, які з’єднують продавців і покупців, що діють у певній галузі.

Торговельно–посередницькі операції – операції, пов’язані з купівлею–продажем товарів і виконані за дорученням виробника–експортера незалежним від нього торговельним посередником на основі укладеної угоди або окремого доручення.

Транзакція – логічна одиниця роботи в базі даних, яка складається з одного або кількох запитів, що виконуються атомарно, забезпечуючи цілісність та консистентність даних.; це здійснення закінчених дій стосовно визначеного об’єкта, що переводить цей об’єкт з одного постійного стану в інший. В різних областях використання цього поняття існують певні відмінності у тлумаченні слова: в економіці, транзакція означає зміну права розпорядження матеріальними благами або послугами, в якій бере участь більш ніж один суб’єкт; в інформатиці, транзакція відіграє важливу роль в базах даних, є логічною одиницею і зобов’язана відповідати принципам

Транзит – прохід товарів або транспортних засобів через територію однієї країни без митного оформлення з метою доставки до іншої країни.

Транснаціональна корпорація – міжнародна компанія, що має філії, підрозділи або операції у різних країнах, інтегруючи глобальні ресурси та ринки.

Транснаціональні компанії – це концерни, трести, які є національними за капіталом та контролем, міжнародними за масштабом та характером діяльності.

Транспортна задача – особливий вид математичного програмування у якому вимагається знайти такі розміри поставок від кожного постачальника кожному споживачу X_{ij} (змінні задачі), при яких загальна сума витрат або загальний пробіг будуть мінімальними. При цьому розуміється, що постачання буде здійснюватися багатьма транспортними засобами. Транспортна задача буває *Закритого типу*, коли обсяг замовлень дорівнює обсягу запасів товарів, та *Відкритого типу*, коли обсяг замовлень не дорівнює обсягу запасів товарів.

Транспортна логістика – управління потоками товарів, включаючи доставку, зберігання та розподіл, з метою оптимізації транспортних процесів та забезпечення швидкості та ефективності.

Трансформаційні процеси – процеси зміни характеристик інформації.

Трансформація даних – процес зміни формату, структури або розміщення даних з метою поліпшення їх якості, зручності використання або забезпечення сумісності з іншими системами.

Трафік – відвідуваність сайту

Трейдери – група біржових спекулянтів–професіоналів, котрі вкладають гроші в спекулятивні операції (торгують за власний рахунок) на порівняно тривалий період (кілька днів, тижнів або навіть місяців), сприяючи переходу капіталів з одного ринку на інший.

Тренд – це загальна тенденція або напрямок розвитку, який проявляється в певній галузі, суспільстві або культурі протягом певного періоду часу. Тренди можуть включати модність, популярність, зміни в споживанні, поведінці, дизайні або будь-які інші аспекти життя. Вони можуть бути тимчасовими і змінюватися з часом, але вони допомагають визначити

певні напрямки або установити стандарти у певній галузі; лінія, яка і характеризує тенденцію розвитку.

Третейський суд (Arbitration) – арбітраж, спосіб залагодження суперечок, при якому сторони звертаються не в судові органи, а до окремих осіб – арбітрів чи третейських суддів.

Тривимірний графік – Графічний формат, що використовує тривимірні об'єкти для створення ілюзії глибини та простору в комп'ютерних сценах.

Троянський кінь – руйнівна програма, яка видає себе за звичайну програму; спочатку вона ніби виконує потрібну користувачеві функцію, але потім краде інформацію чи пошкоджує систему.

Трудовий договір – це угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Угода „спот” – характеризується тим, що термін її укладання збігається з терміном виконання, у зв'язку із чим валюта повинна бути поставлена відразу ж (не пізніше 2–х робочих днів після укладання угоди).

Угода про вільну торгівлю – договір між країнами, що знижує або скасовує мита та інші обмеження на торгівлю з метою створення сприятливих умов для вільного обміну товарів і послуг.

Увініг – одне з найбільш поширених злочинів цього виду пов'язано з крадіжкою послуг і відбувається з використанням схеми "заплутування слідів". Зловмисник проходить через численні системи і численні телекомунікаційні мережі Інтернет, системи стільникового і звичайного телефонного зв'язку, щоб сховати справжнє ім'я та місцезнаходження.

Укомплектованість – наявність усіх складників КТЗ, які передбачені виробником.

Умовивід, за допомогою якого з одного або кількох суджень виводиться нове судження, можна встановити, що в умовиводах одного виду висновок отримують одним і тим самим способом.

Універсальна дискримінанта – використовується для прогнозування банкрутства $Z_U = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6$, де x_1 – поточні активи + амортизація./зобов'язання; x_2 – валюта балансу/зобов'язання; x_3 – прибуток /валюта балансу; x_4 – прибуток/ виручка від реалізації; x_5 – виробничі запаси / виручка від реалізації; x_6 – виручка від реалізації/ валюта балансу. Якщо величина Z_U менше 0, то підприємство є банкрутом на половину, якщо від 0 до 1, то підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів, якщо 1 – 2 – у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове

управління, якщо більше 2, то підприємство є фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство.

Універсальні біржі – торгівля ведеться різного роду товарами.

Універсальною називається таблиця, яка містить всі поля (реквізити) БД.

Управління правами доступу – процес контролю доступу до даних в базі даних або сховищі даних шляхом визначення прав доступу користувачів, ролей та груп, забезпечуючи конфіденційність та безпеку даних.

Управління ресурсами проекту – процес планування, організації та контролю використання ресурсів проекту, включаючи людські, матеріальні, фінансові та інші ресурси.

Управління ризиком – процес прийняття та виконання управлінських рішень, які мінімізують негативний вплив на організацію або особу збитків, викликаних випадковими подіями. В умовах дії різноманітних зовнішніх і внутрішніх факторів ризику можуть використовуватися різні способи зниження ризику, що впливають на ті чи інші сторони діяльності підприємства.

Управління якістю даних – процес контролю, підтримки та забезпечення якості даних, включаючи очищення, стандартизацію, валідацію та покращення цілісності даних.

Форс-мажор, обставини непереборної сили – обставини, що виникли внаслідок прийняття рішень законодавчого або нормативно-правового характеру, обов'язкових для суб'єктів у тому числі аграрного ринку згідно із законодавством, або ті, що виникли внаслідок стихійного лиха, у тому числі пожежі, повені, посухи, заморозків, граду, землетрусу, військових дій або суспільних збурень, а також з інших обставин, які не могли бути керованими стороною договору (контракту), включаючи втрату врожаю або його частини внаслідок несприятливих погодних умов, раптового припинення поставки води, тепла, електроенергії, нафтопродуктів чи газу, не пов'язаного з несплатою їх вартості.

Ф'ючерсна торгівля – це форма біржової торгівлі біржовим товаром із використанням ф'ючерсних (страхових) контрактів.

Ф'ючерсна угода – це угода між двома учасниками про поставку товару певної кількості та якості в певне місце і певний час, що укладена за правилами біржі.

Ф'ючерсний контракт – це стандартизований біржовий договір на поставку біржового активу в указаний у договорі строк за ціною, що визначається сторонами при здійсненні угоди.

Ф'ючерсні біржі – ведеться торгівля не реальними товарами, а ф'ючерсними контрактами. У них зафіксовані права і зобов'язання сторін щодо стандартного товару, який постачатиметься в майбутньому за цінами, що визначаються на момент укладання угоди.

Ф'ючерсні валютні операції – це страхові угоди на біржах, що являють собою купівлю–продаж золота, валюти, фінансових та кредитних інструментів за фіксованою в момент укладання контракту ціною, з виконанням операцій через певний проміжок часу (більше від трьох днів і до двох – трьох років).

Ф'ючерні операції – це операції, що пов'язані із прийняттям обов'язку по закінченні визначеного терміну продажу або купівлі визначеної кількості товару за визначеною ціною.

Фази проекту – Розділи проекту цифрової економіки, які характеризуються певними цілями, роботами та результатами, існують послідовно або паралельно в рамках життєвого циклу проекту.

Факс–сервіс – дає можливість користувачу відправляти повідомлення по факсимільному зв'язку, користаючись факс – сервером мережі.

Фактичний вік земельних поліпшень – період від початку експлуатації земельних поліпшень до дати оцінки.

Фактичний строк корисного використання об'єкта права інтелектуальної власності – період від початку строку корисного використання об'єкта права інтелектуальної власності до дати оцінки.

Фактор – економічний параметр, який використовується при побудові моделі об'єкту. Фактори розділяються на: вхідні, серед яких визначаються **фактори управління** – такі фактори, значеннями яких може керувати дослідник за власним розсудом; **збурення** – фактори, значеннями яких керувати не можна, але їх можна виміряти; **перешкоди** – фактори, значеннями яких не тільки не можна керувати, але і величину перешкод частіше виміряти теж неможливо; та на вихідні. Останні фактори є залежними від вхідних і у економіко–математичних моделях ставляться в лівій частині формули.

Факторні ознаки - ознаки, що характеризують причини і умови зв'язку, x .

Факультативне перестраховання – метод перестраховання, при якому цеденту і перестраховальникові надана можливість оцінки ризиків, які можуть бути передані в перестраховання цілком чи частково (у визначеній частці). Із загальної кількості видів відповідальності, що страхуються, в перестраховання по розсуду цедента може бути запропонований якийсь один вид відповідальності. Перестраховальник може цілком відхилити цю пропозицію і висунути зустрічну умову договору Ф.п.

Фізична особа-підприємець (ФОП) – це, людина, яка легально працює як підприємець. Ця особа, окрім статусу «громадянина», набуває додатковий – суб'єкта підприємницької діяльності і сам веде бізнес від власного імені.

Фізичний знос – знос, зумовлений частковою або повною втратою первісних технічних та технологічних якостей об'єкта оцінки.

Фізичний знос КТЗ (його складників) – утрата вартості КТЗ (його складників), яка зумовлена частковою або повною втратою первісних технічних та технологічних якостей КТЗ (його складників) порівняно з вартістю нового подібного КТЗ (його складників).

Фізичні системи – системи, які складаються з реально існуючих (природних або штучних) об'єктів: машин, виробів, устаткування, працівників і так далі

Фіксована плата за рекламу (FFA) – це найпростіший метод ціноутворення в рекламі, при якому розміщення реклами оплачується почесово без обліку числа показів і зворотної реакції аудиторії.

Фільтр – режим, що дозволяє відображати тільки деякі записи таблиці.

Фінансова стратегія – це сформована система довготермінових цілей фінансової діяльності та найефективніших способів їх досягнення.

Фінансова стратегія брокерської контори – це концепція залучення необхідних фінансових ресурсів та оптимізація їх структури в процесі брокерської діяльності за умови їх регламентації чинним законодавством і податковою політикою.

Фінансовий менеджмент у брокерській діяльності – це управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів брокерської контори.

Фінансовий ризик – небезпека збитків або втрати внаслідок непередбачених змін у фінансових умовах, таких як зміни валютного курсу або процентних ставок.

Фінансові коефіцієнти – показники діяльності підприємства. Виражаються у відносних величинах і мають нормативні значення, вихід за межі яких

може означати поганий чи дуже хороший фінансовий стан підприємства. Кожен коефіцієнт відбиває інтереси певної форми власності – державної, особистої, інвесторів, кредиторів, тощо.

Фірма – це комерційна організація, така як корпорація, товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) або партнерство, яка надає професійні послуги. Більшість фірм мають лише одне місце розташування. Однак комерційна фірма складається з одного або декількох фізичних закладів, у яких усі підпадають під одне і те ж право власності та використовують однаковий ідентифікаційний номер роботодавця (EIN). Застосовуючись у назві, “фірма”, як правило, асоціюється з бізнесом, який надає професійні юридичні та бухгалтерські послуги, але цей термін може використовуватися для широкого кола підприємств, включаючи, серед іншого, фірми з питань фінансів, консалтингу, маркетингу та графічного дизайну. У мікроекономіці теорія фірми намагається пояснити, чому фірми існують, чому вони працюють і виробляють, як вони працюють, і як вони структуровані. Теорія фірми стверджує, що фірми існують для максимізації прибутку; однак ця теорія змінюється зі зміною економічного ринку. Більш сучасні теорії дозволяють розрізняти фірми, які працюють у напрямку довгострокової стійкості, та фірми, які прагнуть отримати високий рівень прибутку за короткий час.

Фішинг – це вид шахрайства в Інтернеті, коли хтось намагається обманом змусити жертву надати інформацію делікатного характеру, як-от ім'я користувача, пароль або дані кредитної картки, видаючи себе за надійного учасника електронного спілкування для надалі використовувати їх для обкрадання ваших електронних рахунків.

Фондоозброєність – вартість основних виробничих фондів, що припадає на одного працівника. Фондоозброєність визначають діленням середньорічної вартості діючих основних виробничих фондів на середньоспискову кількість працівників в одній найбільшій зміні.

Фонд страховий (страхові резерви) – сукупність фінансових резервів, призначених для попередження, локалізації і відшкодування збитку, нанесеного страхувальнику в результаті страхового випадку. Страхові резерви формуються за рахунок надходження страхових внесків і використовуються тільки для страхових виплат. Розміщення страхових резервів здійснюється страховиками на умовах диверсифікованості, зворотності, прибутковості і ліквідності.

Фондова біржа – організаційно оформлений постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами.

Фондовий ринок – це ринок, якому притаманні специфічні риси поєднання інтересів продавців та покупців капіталу у вигляді грошей, цінних паперів, фондів.

Форвардна угода – це торговельна угода, згідно з якою продавець поставляє конкретний біржовий товар покупцю в майбутньому в певний строк (до 6 місяців).

Форвардний контракт – контракт на купівлю–продаж реальних активів із поставкою в строки, вказані у контракті за цінами, погодженими в момент укладання угоди.

Форвардні операції – це операції які направлені на придбання товарів із фіксованим терміном їх поставки на будь–яку дату в майбутньому для відкриття позицій «бика» або закриття «ведмежої» позиції.

Форма – структурований і форматований об'єкт, призначений для введення даних.

Формальна інформація — Інформацію, передача якої здійснюється відповідно до діючих інструкцій і розпоряджень. Недолік такої інформації у тому, що вона долає велике число каналів, що займає багато часу.

Формалізоване моделювання – це таке моделювання де моделями служать системи знаків або образів, разом з якими задаються їх правила перетворення і інтерпретацій. Якщо як моделі використовуються системи знаків, то таке моделювання називають знаковим. Знакові

системи різні: креслення, графіки, схеми, формули і так далі. (За допомогою схеми, що зображує структуру управління фірмою, яка згідно із сказаним є моделлю, можна вирішувати питання раціональної структури управління.) Мережевий графік проектування деякої споруди – модель процесу виконання проекту.

Форми власності – приватна, колективна, державна.

Форми розміщення продуктивних сил – це стійкі територіально–економічні утворення, які характеризуються своєю різноманітністю, конфігурацією, складністю і взаємним розміщенням структурних елементів.

Формула Вільсона. (Economic order quantity) – формула оптимального розміру

$$q_{\text{окж}} = \sqrt{\frac{2AS}{rp}}$$

замовлення товарів на склад, де A – витрати на розміщення і виконання замовлення; S – річна потреба в ресурсах; q – розмір одноразової поставки; r – процентна ставка на зберігання ресурсів (ставка дисконтування); p – ціна одиниці закуповуваних ресурсів, $C_{\text{св}}$ – сумарні витрати за певний період часу (для спрощення розрахунків, період часу зазвичай приймається рівним одному року); C_p – витрати на розміщення замовлення; C_x – витрати на зберігання ресурсів, C_z – витрати на закупівлю ресурсів.

Форс–мажор (Force major, Act of God) – нездоланна сила, надзвичайна подія, при якому страхувальник і страховик звільняються від своїх зобов'язань (війна, зміна суспільно–політичного ладу і т.п.).

Фотореалізм – рівень реалістичності, коли комп'ютерна графіка наближена до якості фотографій або реальних зображень.

Фотошоп – програмний продукт для редагування та маніпулювання растровими зображеннями.

Фоун–фрейкінг – використання комп'ютера для проникнення в комутаційну телефонну систему для незаконного користування послугами з надання міжміського телефонного зв'язку.

Фрагментація даних – розбиття бази даних на фрагменти або частини з метою розподілу даних на різні сервери або вузли для підвищення продуктивності та доступності.

Франко–виробник – умова поставки товару, за якою продавець несе відповідальність за доставку товару до покупця та покриття витрат на перевезення до певного пункту, після чого покупець бере на себе відповідальність за митне оформлення та доставку до кінцевого пункту призначення.

Франчайзинг – форма бізнесу, при якій франчайзер надає право іншому підприємству використовувати свою торгову марку, бізнес–модель та підтримку за певну плату або комісію.

Франчайзингова угода – угода між франчайзером та франчайзі, в рамках якої франчайзер надає право використовувати свою торгову марку та бізнес–модель підприємству–франчайзі під певними умовами.

Франшиза (Franchise) – передбачене умовами договору страхування звільнення страховика від відшкодування збитків, що не перевищують визначений розмір. Розрізняють умовну (що не віднімається) і безумовну (що віднімається) Ф., що встановлюються в чи відсотках абсолютній величині до страхової суми. Визначена частина збитків страхувальника, яка не підлягає відшкодуванню страховиком. Може бути умовною й безумовною При умовної ф. не відшкодовується сума збитку в межах суми коштів, що складають франшизу. Наприклад, якщо у.ф. – 100 грн., а сума збитку – 90 грн., то страхова виплата не проводиться. Якщо ж сума збитку перевищує ф., те виплата проводиться цілком. Наприклад, якщо в першому прикладі сума збитку 200 грн., то страхова сума виплачується цілком.

Фрахт (Freight) – плата за провіз чи вантажу пасажирів водним транспортом.

Фронтирування – прийом на страхування чи в перестраховання ризиків з метою передачі їх цілком (100%) іншим страховим чи перестраховальним компаніям, часто на прохання останніх за відповідну винагороду.

Фронтируюча компанія – страховик, що видає на прохання іншого страховика страховий поліс від свого імені, маючи на увазі, що 100% прийнятого ризику буде перестраховано в тій страховій компанії, на прохання якої видається цей страховий поліс. Оскільки Ф.к. бере на себе юридичну відповідальність перед страхувальником, вона має право на винагороду за фронтирування.

Функціональна залежність може бути пояснена таким чином. Нехай є два поля А і В. Якщо в будь-який момент часу кожному значенню поля А відповідає не більш, ніж одне значення поля В, то кажуть, що поле В функціонально залежить від поля А.

Функціональний аналіз – Аналіз взаємозв'язків між різними функціями або процесами в організації з метою оптимізації їх роботи та підвищення ефективності.

Функціональний аналог – нерухоме майно, яке за своїми функціональними (споживчими) характеристиками може бути визнане подібним майном до об'єкта оцінки.

Функціональний знос – знос, зумовлений частковою або повною втратою первісних функціональних (споживчих) характеристик об'єкта оцінки.

Функціональний інвестиційний ризик – ймовірність інвестиційного втрат внаслідок помилок, допущених при формуванні та управлінні інвестиційним портфелем фінансових інструментів.

Функція розподілу $F(x)$ – іноді називають також інтегральною функцією розподілу або інтегральним законом розподілу. Вона існує для всіх: як для дискретних, так і для безперервних випадкових величин. Функція розподілу повністю характеризує випадкову величину з точки зору ймовірності, тобто є однією з форм закону розподілу. Вона визначає ймовірність того, що випадкова величина не перевищує певного значення. Функція розподілу визначається для якісної або кількісної випадкової величини і може бути дискретною або неперервною.

Функція попиту – це розв’язок основної задачі теорії споживання задачі максимізації корисності: $x_i^* = f_i(p_1, p_2, \dots, p_n, I)$, $i = \overline{1, n}$, де p_i -

ціна одиниці i -го товару; I - грошовий дохід. Задача оптимального споживання полягає в наступному: необхідно знайти вектор x^* , який є

розв’язком задачі:
$$\left. \begin{array}{l} U(x) \rightarrow \max, \\ p'x \leq I, x \geq 0, \end{array} \right\}$$
 де $U(x)$ строго вогнута функція.

Важлива властивість функцій попиту їх однорідність нульової міри відносно всіх цін і доходу. Це означає, що $f(\lambda p, \lambda I) = \lambda^0 f(p, I) = f(p, I)$, де $\lambda = const$.

Хакер (від англ. to hack — рубати) – особливий тип комп'ютерних спеціалістів.

Нині так часто помилково називають комп'ютерних хуліганів, тобто тих, хто здійснює неправомірний доступ до комп'ютерів та інформації. Інколи цей термін використовують для позначення спеціалістів взагалі – у тому контексті, що вони мають дуже детальні знання в якихось питаннях, або мають достатньо нестандартне і конструктивне мислення.

Хеджирування (Hedging) – це біржове страхування від несприятливих коливань цін, що базується на різниці в динаміці цін реальних товарів та цін ф'ючерсних контрактів на цей же товар. Хеджування на біржі здійснюють підприємства, приватні особи, які є учасниками ринку реальних товарів: виробники, переробники і продавці.

Хеджування купівлею (довге хеджування) – це придбання ф'ючерсних контрактів із метою страхування цін на продаж рівної кількості реального товару, яким торговець не володіє, з поставкою в майбутньому. Мета довгого хеджування полягає в тому, щоб уникнути будь-яких втрат, що можуть виникнути внаслідок підвищення цін на товар, уже проданий за зафіксованою ціною, але ще не закуплений. Довге хеджування застосовується як засіб, що гарантує закупівельну ціну для торговців і фірм із переробки та споживання сировини.

Хеджування математичне (англ. Hedge – огорожа) – один із методів зменшення ризику економічної діяльності, при якому інвестиції здійснюються у декілька проектів, які кореляційно пов'язані поміж собою з від'ємним коефіцієнтом кореляції.

Хеджування продажею (коротке) – це продаж на строковій біржі ф'ючерсних контрактів виробником або торговцем, котрі купили рівну кількість реального товару на визначений строк для забезпечення страхування від ризику падіння цін із моменту поставки реального товару. До нього вдаються

фермери, посередники (торговці), які купують (перепродують) сировину для переробних підприємств та ін.

Хибний кореляційний зв'язок – зв'язок з між двома явищами, коефіцієнт кореляції між якими статистично достовірний і значимий, але логічного зв'язку між явищами не існує. Наявність такого зв'язку пояснюється наявністю додаткових явищ, що пов'язують між собою перша два.

Хіт – це один показ однієї Web-сторінки. Число хітів на сайті в одиницю часу дає можливість оцінити рекламну потужність сайту. Як правило, число показуваної реклами пропорційне числу показів сторінок.

Хмарний аналіз даних – Використання хмарних обчислень та інфраструктури для обробки та аналізу великих обсягів даних з використанням розподілених ресурсів.

Хмарні технології – Використання хмарних ресурсів для зберігання, обробки та обміну даними у цифровій економіці, що дозволяє забезпечити доступність, масштабованість та ефективність проектних рішень.

Хост – комп'ютер, підключений до Інтернету, у розумінні фахівця з Інтернет-реклами хост – це користувач, який переглядає сторінки (робить хіти).

Хробак – зловмисне комп'ютерне програмне забезпечення, яке самовідтворюється та використовує комп'ютерну мережу, щоб надсилати свої копії на інші комп'ютери.

Цедент (Cedent) – страховик, що передає страховий ризик у перестраховання.

Цедирування ризику – див. Цессія.

Центр – це точка, яка має функціональні зв'язки з навколишньою територією.

Цесіонер, чи цесіонарій (Cessionary) – страховик, що приймає ризики в перестраховання. Перестраховувальник, страхове Товариство, що приймають визначений ризик у перестраховання.

Цесія (Cession) – процес передачі страхового ризику в перестраховання. Має місце в правовідносинах між цедентом і цесіонарієм.

Цифрові гроші – див. Електронні гроші.

Цілісність даних – властивість бази даних, що гарантує правильність та консистентність даних, забезпечуючи виконання правил, обмежень та залежностей між даними.

Цілочислове програмування – цілочислове програмування має таку ж постановку задачі як і лінійне, тобто його цільова функція та обмеження мають вигляд (5.5) – (5.6). Відміною тут є те, що змінні параметри X можуть приймати тільки цілі значення. Це стосується, наприклад визначення кількості осіб, що працюють на підприємстві. Не можна ж призначити на роботу 1,5 особи.

Ціна – фактична сума грошей, сплачена за об'єкт оцінки або подібне майно.

Ціна опціону – це сума, що сплачується покупцем опціону його продавцеві.

Ціна ринкової рівноваги – рівень ціни, який урівноважує пропозицію та попит на біржі, тобто при повній їх рівновазі.

Цінні папери – особливий вид товару на ринку цінних паперів. Згідно із Законом України „Про цінні папери та фондовий ринок”, цінні папери – документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника та

передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що впливають із цих документів, іншим особам.

Цінова дискримінація – практика, коли продавець встановлює різні ціни для різних покупців або ринків на основі їхніх характеристик, попиту або географічного розташування.

Цінова стратегія – план, розроблений підприємством для встановлення цін на свої товари або послуги з метою досягнення конкурентоспроможності та максимізації прибутку.

Ч

Чарджбек – відмова від платежів за картками банком, котрий запідозрив шахрайство.

Чартер (Charter party) – форма договору морського перевезення: документ, що засвідчує наявність договору щодо фрахтування. Застосовуються три групи фрахтових угод: 1) рейсовий чартер, 2) тайм–чартер (фрахтування на час), 3) димайз–чартер (фрахтування на умовах оренди).

Час життя даних – Період, протягом якого дані зберігаються в базі даних або сховищі даних, включаючи активний період використання та період архівування чи видалення.

Часовий графік проекту – Визначення послідовності та тривалості робіт, етапів та завдань проекту цифрової економіки з урахуванням часових обмежень та залежностей.

Часовий ряд – це сукупність значень будь-якого показника за декілька послідовних моментів (періодів) часу.

Часові ряди – набір економічних даних, які записувалися через певні інтервали часу. Залежно від характеру досліджуваних соціально–економічних показників тимчасові ряди поділяють на моментні, інтервальні і похідні. Часові ряди, утворені показниками, які характеризують економічне явище на певні моменти часу, називають моментними. Якщо рівні часового ряду утворюються шляхом агрегування за певний проміжок (інтервал) часу, такі ряди називають інтервальними часовими рядами. Часові ряди можуть бути створені як з абсолютних значень економічних показників, так і з середніх або відносних величин – тоді це похідні ряди.

Частота – додатне число, що вказує, скільки раз та чи інша варіанта зустрічається в таблиці даних.

Частота страхових подій – дорівнює співвідношенню між числом страхових подій і числом застрахованих об'єктів, тобто частота страхових подій

показує, скільки страхових випадків приходить на один об'єкт страхування.

Чат – проведення конференції в режимі реального часу

Чиста вартість цілісного майнового комплексу – сукупна вартість цілісного майнового комплексу, зменшена на суму зобов'язань.

Чистий оборотний капітал – Коефіцієнт, що розраховується в інтересах контрольних органів держави. Дозволяє аналізувати ліквідність підприємства. Має бути більшим за нуль.

Чистий операційний дохід – це прогнозована сума доходу від використання об'єкта оцінки після вирахування всіх витрат, пов'язаних з отриманням цієї суми. Визначається як різниця між валовим доходом і операційними витратами.

Чистий приведений дохід – дозволяє одержати найбільш узагальнену характеристику результату інвестування, тобто його кінцевий ефект в абсолютній сумі. Під чистим приведеним доходом розуміється різниця між приведеними до дійсної вартості сумою чистого грошового потоку за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою інвестиційних витрат на його реалізацію Розрахунок цього показника при одноразовому здійсненні інвестиційних витрат здійснюється за формулою:

$$NPV = \sum_{t=0}^T \frac{In_t - Ot_t}{(1 + r_t)^t}, \text{ де } T - \text{ загальний період інвестиційного}$$

проекту, t – етап інвестиційного проекту, In_t , Ot_t — відповідно доходи та витрати на t -му етапі інвестиційного проекту, r_t – норма дисконту.

Шаблони документів – електронні образи форм документів звітності.

Шарована модель даних – архітектурний підхід до проектування бази даних, де дані організовані у вигляді шарів або рівнів залежності, що дозволяє розділити логіку додатку та фізичну організацію даних.

Шахрайство з передоплатою – користувачеві пропонується придбати товари, які не володіють в насправді тими властивостями, про які повідомляється. Часто пропозиції товарів є засобом шахрайського привласнення грошей потенційного покупця.

Швидкісна доставка – система доставки товарів або послуг з використанням експрес-служб або спеціалізованих логістичних компаній для швидкого та надійного перевезення.

Швидкість кадрів – кількість кадрів, які відтворюються в секунду у відео або анімації, що впливає на плавність руху.

Шейдер – Програмний код, що використовується в комп'ютерній графіці для визначення властивостей матеріалів, освітлення і тіней об'єктів.

Шифрування – процес приховування інформації для того, щоб доступ до неї мали лише авторизовані користувачі.

Шкала кольорів – діапазон кольорів, доступних для використання в графічних зображеннях або пристроях відображення.

Шкала пріоритетів – метод оцінювання та ранжування завдань, ризиків або вимог проекту за їх важливістю та терміновістю в цифровій економіці.

Шкалювання бази даних – процес збільшення масштабу бази даних шляхом додавання ресурсів (серверів, вузлів) або використання розподіленої архітектури для забезпечення високої продуктивності та обробки великого обсягу даних.

Шлюзи – дають можливість абоненту відправляти повідомлення в мережі, що не працюють із протоколами TCP/IP (Fido, Goldnet, AT50, Relcom).

Шлях критичних робіт – сукупність робіт у проекті цифрової економіки, які мають найбільший вплив на тривалість проекту, і будь-яке затримання в їх виконанні може призвести до затримок у графіку проекту.

Шомаж (Shomage) – страхування втрати прибутку в результаті фінансових утрат, пов'язаних із припиненням виробництва, у результаті настання страхового випадку.

Шпигунські програми – зловмисне програмне забезпечення, яке збирає невеликі фрагменти інформації про користувачів без їхнього відома.

Шрифт – графічний набір символів з однаковим стилем, розміром та формою літер для використання у текстових елементах дизайну.

Штучний інтелект – галузь науки та технологій, що вивчає створення комп'ютерних систем, здатних робити розумові операції, такі як вирішення проблем, розпізнавання зразків та прийняття рішень, що базуються на аналізі даних.

Щільність розподілу – нехай ϵ безперервна випадкова величина X з функцією розподілу $F(x)$, яку ми припустимо безперервною і такою, що диференціюється. Тоді її перша похідна буде називатися щільністю розподілу (інакше – «щільністю ймовірності») безперервної випадкової величини X . Іноді функцію $f(x)$ називають також «диференціальною функцією розподілу» або «диференціальним законом розподілу» величини X .

Ю

Юрисдикція (Jurisdiction) – правосуддя. У морських полісах звичайно вказується країна, у якій підлягають розбору судові суперечки, які впливають з умов страхування.

Якісний чорновий машинний переклад – сучасна заміна старого терміну "Якісний машинний переклад".

Якісні ознаки - також відомі як категоріальні ознаки або змінні, у статистиці відносяться до властивостей, які не можна виміряти або порівнювати за числовими значеннями. Вони описують категорії, групи або варіанти, до яких можуть належати об'єкти або події. Наприклад, стать, кольори, типи автомобілів, політичні партії, варіанти відповідей у анкеті - це все приклади якісних ознак.

Якість даних – властивість даних, що визначає їхню точність, повноту, консистентність та відповідність встановленим стандартам, забезпечуючи надійність та частоту використання даних для подальшого аналізу та прийняття рішень.

Якість зображення – рівень деталізації, роздільної здатності і чіткості зображення в комп'ютерній графіці.

Якість продукції – сукупність характеристик об'єкта, покликаних задовольнити встановлені і передбачені потреби. Вона залежить від фізичних, хімічних, біологічних, естетичних, ергономічних, економічних та інших вимог.

Яскравість – міра інтенсивності світла або кольору на зображенні.